

EURÓPAI PARLAMENT

2004

2009

Ülésdokumentum

VÉGLEGES
A6-0070/2004

12.9.2004

JELENTÉS

az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződésről
(2004/2129(INI))

Alkotmányügyi Bizottság

Előadók: Richard Corbett és Íñigo Méndez de Vigo

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
EURÓPAI PARLAMENTI ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY	5
INDOKOLÁS	11
1. MELLÉKLET: Az Unió hatáskörei.....	42
2. MELLÉKLET: Minősített többségi szavazás alá tartozó új területek	43
3. MELLÉKLET: Jogi aktusok – rendes jogalkotási eljárás	47
4. MELLÉKLET: Jogi aktusok – különleges jogi eljárások.....	54
KISEBBSÉGI VÉLEMÉNY	57
A KÜLÜGYI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE.....	61
ELJÁRÁS	64
A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE.....	65
A NEMZETKÖZI KERESKEDELMI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE.....	70
ELJÁRÁS	72
A KÖLTSÉGVETÉSI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE	73
ELJÁRÁS	74
A KÖLTSÉGVETÉSI ELLENŐRZÉSI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE	75
A FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE.....	77
ELJÁRÁS	79
A KÖRNYEZETVÉDELMI, KÖZEGÉSZSÉGÜGYI ÉS ÉLELMISZERBIZTOSNÁGI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE.....	80
ELJÁRÁS	82
AZ IPARI, KUTATÁSI ÉS ENERGIAÜGYI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE.....	83
ELJÁRÁS	85
A REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE.....	86
A MEZŐGAZDASÁGI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE	89
ELJÁRÁS	93

A HALÁSZATI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE.....	94
A JOGI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE	97
AZ ÁLLAMPOLGÁRI JOGI, BEL- ÉS IGAZSÁGÜGYI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE ...	101
ELJÁRÁS	104
A PETÍCIÓS BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE	105
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE.....	110
A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK VÉLEMÉNYE	120
ELJÁRÁS	136

EURÓPAI PARLAMENTI ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződésről (2004/2129(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződésre (a továbbiakban „alkotmány”),
- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és az Egységes Európai Okmánnyal, valamint a Maastrichti, Amszterdami és Nizzai Szerződésekkel módosított, az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,
- tekintettel az Európai Unió alapjogi chartájára,¹
- tekintettel az Európai Tanács laekeni nyilatkozatára,²
- tekintettel az Európai Alkotmány felé vezető utat egyengető állásfoglalásaira³,
- tekintettel a múltbeli kormányközi konferenciákat előkészítő⁴ és az azok kimenetelét értékelő állásfoglalásaira⁵,
- tekintettel az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződés tervezetének az Európai Konvent által, 2003. június 13-án és 2003. július 10-én, konszenzussal történő

¹ HL C 2000. 12.18. 1.o.

² Laekeni Európai Tanács, laekeni nyilatkozat az Unió jövőjéről, **SN** 273/01, 2001. 12.15.

³ Az Európai Uniót létrehozó szerződéstervezetről szóló 1984. 2.14-i állásfoglalás (HL C 77., 1984.3.19., 53. o., előadó: Altiero Spinelli; 1-1200/1983),

Az Európai Unió Alkotmánytervezetével kapcsolatos európai parlamenti irányvonalakról szóló 1990. 7.11-i állásfoglalás (HL C 231., 1990.9.17., 91. o., előadó: Emilio Colombo; A3-0165/1990),

Az Európai Unió alkotmányos alapjairól szóló 1990. 12.12-i állásfoglalás (HL C 19., 1991.1.28., 65. o., előadó: Emilio Colombo; A3-0301/1990),

Az Európai Unió Alkotmányáról szóló 1994. 2.10-i állásfoglalás (HL C 61., 1994.2.28., 155. o., előadó: Fernand Herman; A3-0064/1994),

A Szerződések alkotmányosításáról szóló 2000. 10.25-i állásfoglalás (HL C 197., 2001.7.12., 186. o., előadó: Olivier Duhamel; A5-0289/2000),

⁴ 2 Az Európai Parlament az Európai Unió számára kialakított stratégiája keretében tartott kormányközi konferenciáról szóló 1990. 3.14-i állásfoglalás (HL C 96., 1990.4.17., 114. o., előadó: David Martin; A3-0047/1990),

Az Európai Parlament az Európai Unió számára kialakított stratégiája keretében tartott kormányközi konferenciáról szóló 1990. 7.11-i állásfoglalás (HL C 231., 1990.9.17., 97. o., előadó: David Martin; A3-166/1990),

Az Európai Parlament az Európai Unió számára kialakított stratégiája keretében tartott kormányközi konferenciáról alkotott véleményéről szóló 1990. 11.22-i állásfoglalás (HL C 324., 1990.12.24., 219. o., előadó: David Martin; A3-270/1990),

Az EMU és a politikai unió tárgyában összehívott kormányközi konferenciával kapcsolatos európai parlamenti véleményről szóló 1990. 11.22-i állásfoglalás (HL C 324., 1990.12.24., 238. o., előadó: David Martin, A3-281/1990),

Az EU-Szerződés működése az 1996-os kormányközi konferencia tükrében - Az Unió fejlesztésének megvalósítása (HL C 151., 1995.6.19., 56. o., előadók: Jean-Louis Boursanges, David Martin; A4-0102/1995),

A kormányközi konferencia összehívásáról alkotott európai parlamenti véleményéről (i) szóló 1996. 3.13-i állásfoglalás, (ii) a vitacsoport munkájának értékelése és a Parlament prioritásainak tisztázása a közelgő kormányközi konferencia tükrében (HL C 96., 1996.4.1., 77. o., előadók: Raymonde Dury, Hanja Maij-Weggen; A4-0068/1996),

elfogadására, valamint a Konvent munkáját előkészítő és befejezését követő értékelő állásfoglalásaira⁶,

- tekintettel a Régiók Bizottságának 2004. november 17-i⁷ és a Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. október 28-i⁸, az Európai Parlament kérésére⁹, az Alkotmányról készített véleményére,
- tekintettel a regionális szervezetek, szociális partnerek és a civil társadalom platformjai által a 2004. november 24-i nyilvános meghallgatáson ismertetett véleményre,
- tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
- tekintettel az Alkotmányügyi Bizottság jelentésére és a Külügyi Bizottság, a Fejlesztési Bizottság, a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság, a Költségvetési Bizottság, a Költségvetési Ellenőrző Bizottság, a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság, a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Bizottság, az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság, a Regionális Fejlesztési Bizottság, a Mezőgazdasági Bizottság, a Halászati Bizottság, a Jogi Bizottság, az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság, valamint a Petíciós Bizottság véleményére (A6-0070/2004),

Mivel

- A. az Európai Unió történelme során jelentős szerepet játszott abban, hogy sikeresen létrehozta a békén és a jóléten, a demokrácián és a szabadságon, a jog érvényesülésén és a biztonságon alapuló térséget, amely folyamatosan növekszik,
- B. az Alkotmány egységes szerkezetbe foglalja ezeket a vívmányokat és olyan innovációkat indít be, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy fenntartsák és növeljék a huszonöt tagú

A Szerződések reformjának előkészítéséről és a következő kormányközi konferenciáról szóló 1999. 11.18-i állásfoglalás (HL C 189., 2000.7.7., 222. o., előadók: Giorgos Dimitrakopoulos, Jo Leinen; A5-0058/1999);

A kormányközi konferencia összehívásáról szóló 2000. 2.3-i állásfoglalás (HL C 309., 2000.10.27., 85. o., előadók: Giorgos Dimitrakopoulos, Jo Leinen; A5-0018/2000),

Az Európai Parlamentnek a kormányközi konferencián előterjesztendő javaslatáról szóló 2000. 4.13-i állásfoglalás (HL C 40., 2001.2.7., 409. o., előadók: Giorgos Dimitrakopoulos, Jo Leinen; A5-0086/2000),

⁵ A kormányközi konferencia által 1985. 12.16-17-én elfogadott Egységes Európai Okmányra vonatkozó európai parlamenti álláspontról szóló 1986. 1.16-i állásfoglalás (HL C 36., 1986.2.17., 144. o., előadó: Altiero Spinelli, A2-0199/1985),

Az Egységes Európai Okmányról szóló 1986. 12.11-i állásfoglalás (HL C 07., 1987.1.12., 105. o., előadó: Luis Planas Puchades; A2-0169/1986);

A kormányközi konferenciák (Maastricht) eredményeiről szóló 1992. 4.7-i állásfoglalás (HL C 125., 1992.5.18., 81. o., előadók: David Martin, Fernand Herman; A3-0123/1992);

Az Amszterdami Szerződésről szóló 1997. 11.19-i állásfoglalás (HL C 371., 1997.12.8., 99. o., előadók: Iñigo Méndez de Vigo, Dimitris Tsatsos; A4-0347/1997);

Az Európai Unió alapjogi chartájának kidolgozásáról szóló 2000. 3.16-i állásfoglalás (HL C 377., 2000.12.29., 329. o., előadók: Andrew Duff, Johannes Voggenhuber

A Nizzai Szerződésről és az Európai Unió jövőjéről szóló 2001. 5.31-i állásfoglalás (HL C 47. E, 2002.2.21., 108. o., előadók: Iñigo Méndez de Vigo, António José Seguro; doc. A5-0168/2001);

⁶ A Lakeni Európai Tanácsról és az Európai Unió jövőjéről szóló 2001. 11.29-i állásfoglalás (HL C 153., 2002.6.27., 310. o., előadók: Jo Leinen, Iñigo Méndez de Vigo; A5-0368/2001);

Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződéstervezetről és a kormányközi konferencia összehívására vonatkozó európai parlamenti véleményről szóló 2003. 9.24-i állásfoglalás (HL C 77. E, 2004.3.26., 255. o., előadók: José María Gil-Robles Gil-Delgado, Dimitris Tsatsos; A5-C299/2003)

⁷ CdR 354/2003 végleges, a Hivatalos Lapban még nem tették közzé.

⁸ CESE 1416/2004, a Hivatalos Lapban még nem tették közzé.

⁹ P6_PV(2004)09-14

Unió, illetve esetlegesen több tagállam kapacitását hatékonyabb belső és külső működésük érdekében,

- C. az Európai Parlament által annak első megválasztása óta szorgalmazott Alkotmány megvalósítására irányuló erőfeszítésekre a Konvent sikere tette fel a koronát, amely a tervezetet olyan demokratikus, reprezentatív és átlátható módszer használatával készítette el, amely maradéktalanul bizonyította hatékonyságát, és amely figyelembe vette Európa polgárainak észrevételeit, ami a kormányközi konferencia által lényegében változatlan formában hagyott konszenzushoz vezetett,
- D. Mivel az Alkotmánynak valamennyi tagállam számára elfogadható kompromisszumnak kellett lennie, óhatatlanul kimaradt belőle nevezetesen az Európai Parlament, illetve a Tanács néhány olyan javaslata, amely előterjesztőik szerint további javuláshoz segítette volna az Uniót, de ennek nagy része a jövőben is megvalósulhat,
- E. az alkotmánynak az Európai Unió minden egyes nemzeti kormánya által történő elfogadása azt mutatja, hogy a tagállamok választott kormányai egyöntetűen úgy vélik, hogy ez az egyezség lehet jövőbeli együttműködésük alapja, mely ugyanakkor mindegyiküktől politikai befolyásuk latba vetésének maximumát követeli, hogy a ratifikálás 2006. november 1-je előtt megtörténjen,
- F. az alkotmány nyilvános viták során bírálatok tárgyát képezte, amelyek nem felelnek meg rendelkezései valóságos tartalmának és jogi következményeinek, amennyiben az Alkotmány nem vezet központosított „szuperállam” létrehozásához, nem gyengíti az Unió szociális érzékenységét, hanem éppen ellenkezőleg, erősíti azt, és nem hanyagolja el Európa történelmi és szellemi gyökereit azáltal, hogy utal annak kulturális, vallási és humanista örökségére,
- 1. azt a következtetést vonja le, hogy az Alkotmány egy jó kompromisszumot és olyan hatalmas előrelépést jelent, amely végrehajtását követően a meglévő szerződésekhez képest látható (törölve) előnyöket hordoz magában a polgárok (és az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek mint a polgárok demokratikus képviselője), a tagállamok (benne régiók és helyi önkormányzataik), az Európai Unió intézményei, így az egész Európai Unió számára is,

Az Unió természetének és célkitűzéseinek világosabbá tétele

- 2. üdvözli azt a tényt, hogy az alkotmány világosabbá teszi a polgárok számára az Unió természetét és célkitűzéseit, valamint az Unió és a tagállamok közötti kapcsolatokat, nevezetesen az alábbiak miatt:
 - a) az európai szerződések bonyolult sorozatát egyetlen olvashatóbb dokumentum váltja fel, amely felsorolja az Unió célkitűzéseit, hatásköreit és azok korlátait, politikai eszközeit és intézményeit,
 - b) megerősítést nyer az Unió kettős legitimitása, és egyértelművé válik, hogy az Unió az államok és a polgárok uniója,
 - c) világossá vált és kiszélesítésre került a valamennyi tagállam számára közös értékhalmoz, amelyen az Unió alapul, és amely erős köteléket hoz létre az Unió polgárai között,
 - d) az Unió értékei és célkitűzései, valamint a tevékenységét és a tagállamokkal fennálló kapcsolatait vezérlő irányelvek világosan és jobban meghatározásra kerülnek,

- e) a gazdasági, társadalmi és területi kohézió újra megerősítésre kerül mint az Unió egyik célkitűzése;
- f) általánosan alkalmazandó, új rendelkezések vonatkoznak a magas fokú foglalkoztatásra, a nők és férfiak esélyegyenlőségének elősegítésére, mindennemű diszkrimináció megszüntetésére, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint a társadalmi igazságosság, a szociális védelem, a magas szintű oktatás, képzés és egészségügy, a fogyasztóvédelem elősegítésére, a fenntartható fejlődés előmozdítására és a közérdekű szolgáltatások tiszteletben tartására;
- g) az „Európai Közösség” és „Európai Unió” között fennálló zavar megszűnik, hiszen az Európai Unió egységes jogalannyá és szerkezetűvé válik (Mód. 118 Leinen),
- h) az európai jogi aktusok egyszerűbbé válnak és terminológiájuk világosabb lesz: az jelenlegi több típusú aktust (rendeletek, irányelvek, határozatok, kerethatározatok stb.) „európai jogszabályok” és „európai keretjogszabályok” váltják fel, amelyek szókincse érthetőbb,
- i) garanciákat nyújt, hogy az Unió soha nem lesz központosított, teljes hatalommal rendelkező „szuperállam”:
 - az „egység a sokféleségben” erőteljes hangsúlyozása,
 - a tagállamok „Alkotmány előtti egyenlőségének, valamint az alapvető politikai és alkotmányos szerkezetükben, beleértve a regionális és helyi önkormányzatokat is, rejülő nemzeti identitásának tiszteletben tartására” vonatkozó kötelezettség,
 - a hatáskör-átruházás elve (mely szerint az Unió csak a tagállamok által ráruházott hatáskörökben jár el), a szubszidiaritás, az arányosság,
 - a tagállamok részvétele az Unió döntéshozatali rendszerében biztosítja,
- j) az Unió jelképeinek Alkotmányba való illesztése javítja polgárainak az Unió intézményeire és azok működésére vonatkozó tudatosságát,
- k) a tagállamok közötti szolidaritási klauzula alapján a polgárok terrortámadások, illetve természetes vagy ember okozta katasztrófa esetén az Unió minden részéből támogatást várhatnak,

Nagyobb hatékonyság és megerősített szerep a világban

3. üdvözlí azt a tényt, hogy az Alkotmány hatálybalépésével az Unió intézményei hatékonyabban tudják majd végezni feladataikat az alábbiaknak köszönhetően:
 - a) jelentősen nő azon területek száma, amelyekről a Tanácsban minősített többséggel szavaznak egyhangúság helyett, ami nélkülözhetetlen ahhoz, hogy elkerüljük a fennakadásokat a 25 vagy még több tagot számláló Unióban ,
 - b) az Európai Tanács elnöksége két és félévente fog változni a hathónapos rotációs rendszer helyett,
 - c) 2014-től kezdve csökkenni fog a Bizottság tagjainak száma,
 - d) jelentősen javul majd az Unió láthatósága és globális szereplői minősége:
 - az Európai Unió külpolitikai főképviselőjének és a külső kapcsolatért felelős biztosnak a tisztségét, amely gyakran kettősséghez és bonyodalmakhoz vezet, az egységes európai „külügyminiszteri” poszt váltja fel, amelyet a Bizottság alelnöke tölt be, aki a Külügyi Tanács elnökségét is ellátja és azon kérdésekben képviseli az Uniót, amelyekben a Külügyi Tanács közös állásponttal rendelkezik,
 - egyetlen külső cselekvési szolgálat lesz a külügyminiszter felügyelete alatt,
 - az Európai Közösség által korábban élvezett jogi személyiségi státusz átruházása az Európai Unióra növeli annak képességét a nemzetközi kapcsolatok terén való fellépésre és arra, hogy részt vegyen a nemzetközi megállapodásokban
 - erősödik az Unió azon képessége, hogy közös struktúrákat alakítson ki a védelmi

politika területén

- e) csökken az Európai Unió jogalkotási eszközeinek és az azok elfogadására vonatkozó eljárások száma; tisztázódik a különbség a jogalkotási és végrehajtó eszközök között,
- f) a bel- és igazságügy területén tanúsított fellépés hatékonyabb eljárások útján zajlik majd, ami kézzelfogható fejlődést ígér az igazságszolgáltatás, a biztonsági és bevándorlási kérdések területén,
- g) számos egyéb ügyben könnyebbé válik a sikeres közösségi módszer alkalmazására vonatkozó határozathozatal, amint megvan erre a politikai akarat,
- h) nagyobb mozgástér áll rendelkezésre a rugalmas megállapodásokhoz azokban az esetekben, amikor nem minden tagállam hajlandó vagy képes bizonyos politikákat egyidejűleg átültetni,

Nagyobb fokú demokratikus felelősségre vonhatóság

- 4. üdvözlí azt a tényt, hogy a megnövekedett demokratikus felelősségre vonhatóság következtében a polgárok nagyobb mértékben fogják tudni ellenőrizni az Európai Unió fellépését, nevezetesen az alábbi előrelépéseknek köszönhetően:
 - a) minden európai uniós jogszabály elfogadását a nemzeti parlamentek által történő vizsgálat fogja megelőzni és, néhány kivétellel, mind a nemzeti kormányok (a Tanácsban), mind a közvetlenül megválasztott Európai Parlament kettős jóváhagyására szükség lesz elfogadásukhoz, ami a parlamenti ellenőrzés más szupranacionális vagy nemzetközi rendszerben nem létező szintjét jelenti,
 - b) a nemzeti parlamentek megfelelő időben meg fogják kapni az Európai Unió javaslatait ahhoz, hogy a tanács álláspont elfogadása előtt megvitathassák őket minisztereikkel és jogot kapnak arra is, hogy kifogásolják a jogalkotási tervezetet, amennyiben úgy érzik, hogy az túlmutat az Unió hatáskörén,
 - c) az Unió jogszabályainak nagyobb részénél az Európai Parlament szabály szerint a Tanáccsal egyenlő döntési jogkört kap,
 - d) a Bizottság elnökét az Európai Parlament fogja választani, ezáltal közvetlen kapcsolatot teremtve az európai választások eredményével,
 - e) az Európai Tanács által a Bizottság elnökével összhangban kinevezendő külügyminiszter elszámoltatható lesz mind az Európai Parlament, mind az Európai Tanács felé,
 - f) az új költségvetési eljárás az Európai Unió kiadásainak kivétel nélkül mind a Tanács, mind az Európai Parlament által történő jóváhagyását megköveteli majd, így valamennyi kiadás teljes demokratikus ellenőrzés alá kerül,
 - g) az átruházott jogalkotási hatáskör Bizottság által történő gyakorlását egy új rendszerben közösen fogja felügyelni az Európai Parlament és a Tanács, ami lehetővé teszi, hogy bármelyikük visszahívja a Bizottság azon határozatait, amelyekkel nem értenek egyet,
 - h) az ügynökségekre, különösen az Europolra, nagyobb fokú parlamenti ellenőrzés vonatkozik majd
 - i) a Tanács ülése nyilvános uniós jogszabályok elfogadása és az azokról folytatott viták esetén
 - j) megerősödik a Régiók Bizottságának szerepe
 - k) az Alkotmány jövőbeli felülvizsgálatait illetően, az Európai Parlamentnek is lesz joga javaslatokat benyújtani, és a javasolt felülvizsgálatot konventnek kell megvizsgálnia, kivéve, ha a Parlament eltekint ennek szükségességétől,

Több jog a polgároknak

- 5. üdvözlí azt a tényt, hogy a polgárok egyéni jogai erősödnek az alábbi előrelépéseknek

köszönhetően:

- a) az EU Alapvető Jogok Chartájának az Alkotmány II. részébe történő beépítése azt jelenti, hogy az Európai Unió joga valamennyi rendelkezésének és az EU intézményei által vagy az EU joga alapján végrehajtott valamennyi fellépésnek meg kell felelnie ezen szabványoknak,
- b) az Uniónak csatlakoznia kell az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez, ezáltal az Unió ugyanolyan külső ellenőrzés alá kerül, mint annak tagállamai,
- c) új rendelkezések teszik lehetővé a polgárok, a szociális partnerek, az őket képviselő egyesületek és a civil társadalom részvételét az Unió tanácskozásaiban,
- d) az európai polgároknak lehetőségük lesz javaslatokat benyújtani olyan ügyekben, amikor úgy vélik, hogy az Alkotmány végrehajtása érdekében az Unió jogi aktusára van szükség,
- e) nőnek a magánszemélyek lehetőségei arra vonatkozóan, hogy a közösségi jog alapján igazságszolgáltatást vegyenek igénybe,

Összegzés

6. támogatja az alkotmányos szerződést és teljes meggyőződéssel támogatja annak ratifikálását;
7. úgy véli, hogy ez az Alkotmány olyan stabil és tartós keretet ad az Európai Unió jövőbeli fejlődéséhez, amely lehetővé teszi a további bővítést és szükség esetén felülvizsgálatához mechanizmusokat biztosít,
8. reméli, hogy az Európai Unió valamennyi állama abban a helyzetben lesz, hogy a ratifikálást 2006 közepéig végrehajtsa,
9. ismételten megerősíti azon kérését, hogy minden lehetséges erőfeszítést meg kell tenni annak érdekében, hogy az európai polgárok világos és tárgyilagos tájékoztatást kapjanak az alkotmánytervezet tartalmáról; e tekintetben felkéri az európai intézményeket és a tagállamokat, hogy az alkotmányos szöveg polgárokhoz való eljuttatásakor (teljes vagy kivonatolt formában) világosan tegyen különbséget a jelenlegi szerződésekben már hatályos elemek és az Alkotmány új rendelkezései között, úgy pedagógiai okokból, mint a vita világossá tétele miatt,
10. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezen állásfoglalást és az Alkotmányügyi Bizottság jelentését a tagállamok nemzeti parlamentjeinek, a Tanácsnak, az Európai Bizottságnak és az Európa jövőjéről tanácskozó Konvent tagjainak, és biztosítsa, hogy a Parlament szolgálatait, beleértve a tájékoztatási irodákat is, mindenre kiterjedő tájékoztatást kapjanak az Alkotmányról és a Parlament arra vonatkozó álláspontjáról.

INDOKOLÁS

„Nem vagyok híve a törvények és az alkotmány gyakori változtatásának, de a törvények és intézmények kéz a kézben kell, hogy haladjanak az emberi értelem fejlődéséért. Ahogy az előbbiek egyre felvilágosultabbá válnak az új felfedezések és új igazságok fényében és a véleményeknek a körülmények alakulása miatti változása révén, az intézményeknek is lépést kell tartaniuk az idővel. Akár azt is kérhetnénk, hogy egy felnőtt ember ugyanazt a kabátot hordja, mint gyermekkorában, ha azt kívánjuk, hogy a civilizált társadalom őrizze meg az elődök által ráhagyott rendszert.”

Thomas Jefferson

I. Bevezetés

1. Több mint fél évszázaddal ezelőtt a Schuman-nyilatkozat nagyratörő vállalkozást indított el: az évszázadokon át testvérgyilkos harcok által megosztott európaiak egyesítését egy közös cél érdekében.

A siker az Európát a második világháború végén foglalkoztató három alapvető kérdés megoldásától függött: hogyan lehet legyőzni a kontinensünket érő legsúlyosabb katasztrófa gyökerét jelentő belső démonokat, hogyan lehetne visszaszerezni a világpolitika élvonalában betöltött szerepünket és hogyan lehet olyan gazdasági feltételeket kialakítani, amelyek biztosítják egy szilárd demokratikus rend túlélését.

Az elmúlt öt évtized történelme sikertörténet. Európának sikerült megszilárdítania a szabadság, pluralizmus és tolerancia elvein alapuló politikai rendszert; kibékített egymással olyan országokat, amelyek egészen addig ellenségek voltak, ami a modern idők leghosszabb ideig tartó békéjét eredményezte; magas szintű anyagi jólétet és társadalmi előrehaladást biztosított az európaiaknak; elősegítette a szabadok Európáját az elnyomottak Európájától elválasztó vasfüggöny lebontását. Az európai integrációs folyamat mindezen eredményeinek nem szabad elfeledtetniük az igazi célokat: a modern Európa tényleges rákfenéjét jelentő nacionalista túlzásokat a múlt részévé tenni; megvédeni a demokráciát mint a pluralista társadalomban uralkodó eltérő vélemények rendszerét; és Európának erős, befolyásos hangot biztosítani eszméinek, értékeinek és érdekeinek megvédésére.

Európa azonban nem ülhet a babérjain: a XXI. század elején jelentkező új kihívásokkal kell foglalkoznia, azaz az Unió szerepével a nemzetközi politikában, a globalizációval, a bővítéssel, az euróval, kontinensünk belső és külső biztonságával, a terrorizmussal, a bevándorlási hullámokkal, az oktatással, a technológiai fejlődéssel, a rasszizmussal, az idegengyűlölettel és a társadalmi kirekesztéssel.

Az első európai közösség (a Szén- és Acélközösség: az 1951. április 18-i Párizsi Szerződés¹), amely hat nyugat-európai országot² tömörített, létrehozása óta az európai integrációs folyamat

¹ 1952. július 23-án lépett hatályba

² Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Luxemburg és Hollandia.

mára 25 európai államra³ terjedt ki, míg hatóköre a Gazdasági Közösség és az Atomenergia-közösség (Euratom) (az 1957. március 25-i Római Szerződés⁴), majd ezt követően az Európai Unió (az 1992. február 7-i Maastrichti Szerződés) létrehozása révén új területeket foglal magában.

2. Az általános választójog alapján zajló első, 1979. évi európai választások óta a Parlament a később Európai Unióvá alakuló közösség demokratizálásán és munkájának hatékonyabbá és átláthatóbbá tételén fáradozott. Az Európai Uniót létrehozó szerződés tervezetének (amely előadója után „Spinelli-tervezet” néven ismert) 1985. február 14-i elfogadása révén a Parlament elindította azt a reformfolyamatot, amely folytatódott a következő 20 évben és az Egységes Európai Okmány⁵, a Maastrichti Szerződés⁶, az Amszterdami Szerződés⁷, a Nizzai Szerződés⁸ és most az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződés⁹ megszövegezéséhez vezetett.

Az 1999-ben Alkotmányügyi Bizottsággá váló Intézményügyi Bizottsággal az élen a Parlament minden szakaszban aktív szerepet játszott az előkészítő megbeszéléseken és értékelte a különböző kormányközi konferenciák (KKK) eredményét¹⁰.

Közvetlenül a folyamat kezdete óta támogatta az Európai Unió alkotmányos alapjának tisztázását és kiterjesztését, amely a sikeres bővítések után egyre sürgetőbb igénnyé vált, mivel azok veszélyeztethették az integrációs folyamat politikai szempontjait.

³ A kezdeti hatokhoz a következő országok csatlakoztak: Dánia, Írország és az Egyesült Királyság 1973-ban, Görögország 1981-ben, Spanyolország és Portugália 1986-ban, Ausztria, Finnország és Svédország 1995-ben, valamint a Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia 2004-ben.

⁴ 1958. január 1-én lépett hatályba

⁵ Az 1986. február 17-i Luxemburgi Szerződés, amely 1987. július 1-én lépett hatályba.

⁶ 1992. február 7-én írták alá, 1993. november 1-jén lépett hatályba.

⁷ 1997. október 2-án írták alá, 1999. május 1-jén lépett hatályba

⁸ 2001. február 26-án írták alá, 2003. február 1-jén lépett hatályba.

⁹ 2004. október 29-én, Rómában írták alá, mielőtt 2006. november 1-jén ténylegesen hatályba lépne (vö. IV-447. cikk), amennyiben e dátum előtt valamennyi ratifikációs eszközt előterjesztik.

¹⁰ Állásfoglalások a kormányközi konferenciák előkészületeiről és azok eredményének értékeléséről:

- Egységes Európai Okmány

. 1984. február 14-i állásfoglalás: Spinelli-jelentés és szerződéstervezet (HL C 77., 1984.3.19., 33. o.)

. 1986. január 16-i és 1986. április 17-i állásfoglalások: Planas-jelentés (HL C 36., 1986.2.17., 144. o.)
(HL C 120., 1986.5.20., 96. o.)

- Maastrichti Szerződés

. D. Martin jelentéséről szóló állásfoglalások

1990. március 14. (HL C 96., 1990.4.17., 114. o.),

1990. július 11. (HL C 231., 1990.9.17., 97. o.)

és 1990. november 22. (HL C 324., 1990.12.24., 219. o.)

. 1992. április 7-i állásfoglalás: D. Martin-jelentés (HL C 125., 1992.5.18., 81. o.)

- Amszterdami Szerződés

. 1995. május 17-i és 1996. március 13-i állásfoglalások: D. Martin/Bourlanges-jelentés (HL C 151., 1995.6.19., 56. o.)

Dury/Maij-Weggen-jelentés (HL C 96., 1996.4.1., 77. o.)

. 1997. november 19-i állásfoglalás: Méndez de Vigo/Tsatsos-jelentés (HL C 371., 1997.12.8., 99. o.)

- Nizzai Szerződés

. 1999. november 18-i állásfoglalások a Dimitrakopoulos/Leinen jelentéséről (HL C 189., 2000.7.7., 222 o.),

2000. február 3. (HL C 309., 2000.10.27., 85. o.)

2000. április 13. (HL C 40., 2001.2.7., 409. o.)

. 2001. május 31-i állásfoglalás: Méndez de Vigo/Seguro jelentés (HL C 47. E, 2002.2.21., 108. o.)

Ebben az értelemben az Európai Parlament három távoli, de egymáshoz kapcsolódó célt tartott szem előtt:

Először a Parlament maga az Európai Unió hatásköreinek és feladatainak tisztázására és szükség esetén erősítésére törekedett. A Parlament következetesen úgy érvelt, hogy az Uniónak a hatásköröket a „szubszidiaritás elve” alapján kell megkapnia és gyakorolnia, tehát azokat a feladatokat – de csak azokat a feladatokat – kell elvégeznie, amelyeket közös politikák révén hatékonyabban lehet végrehajtani, mintha a tagállamok külön-külön intézkednének.

Másrészt a Parlament úgy érvelt, hogy az európai szinten végzett feladatokat hatékonyabban kell végrehajtani. Különösen kritikus hangot ütött meg a Tanácsban alkalmazott egyhangúság gyakorlatával kapcsolatban, azzal érvelve, hogy ha már megállapodás született abban, hogy bizonyos politikák közös irányítás alatt álljanak, nincs értelme vétőjogot adni az Unió minden egyes államának. A Parlament szót emelt emellett is, hogy a Bizottság a már elfogadott politikák végrehajtása során megfelelő felügyelet mellett nagyobb szerepet kapjon.

Harmadszor a Parlament az európai szintű demokratikus ellenőrzés és elszámoltathatóság javítása mellett tette le a voksot. A nemzeti parlamentek által a szerződések ratifikálása révén az Unióra átruházott feladatokat nem egyedül a Tanácsnak (tehát a nemzeti minisztereknek) kellene végeznie. A parlamenti hatáskörök nemzeti szintű csökkenését az európai szintű parlamenti hatáskörök növekedése révén kellene ellensúlyozni.

Az Amszterdami és a Nizzai Szerződés által a tagállamok számának megkétszereződése révén fellépő kihívások tekintetében elért vegyes és egyértelműen nem kielégítő eredmények, valamint az Unió további mélyülése fényében egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy az alapszerződések felülvizsgálatának bevett módszere már nem tud kielégítő választ adni az Európa fejlődése által felvetett kérdésekre.

A Parlament már levonta ezt a következtetést és egyértelműen ki is fejtette 1997. november 19-i állásfoglalásában (ahogy azt Ínigo Méndez de Vigo és Dimitris Tsatsos jelentése is magában foglalja, lásd 10. lábjegyzet), amely a Konvent 1999-ben, a Tanács soros német elnökségének kezdeményezésére elfogadott modelljében – amelyet először az Európai Unió alapjogi chartájának megszövegezése során alkalmaztak – kiteljesedő politikai ellenőrzési folyamat igazi kiindulópontja volt.

A Nizzai Szerződés aláírói tisztában voltak annak hibáival, hozzá is csatolták a szerződéshez „az Unió jövőjére vonatkozó” 23. nyilatkozatot¹¹, amely lehetőséget ad a szerződések újbóli reformjához, amit eredetileg 2004-re irányoztak elő. A reformot egy „valamennyi érdekelt felet: a nemzeti parlamentek, a közvélemény (...), a civil társadalom, stb. képviselőit egybegyűjtő széleskörű vitának” kell előkészítenie. A vitát 2001-ben kell megrendezni egy olyan nyilatkozat kialakítása érdekében, amely „megfelelő kezdeményezéseket tartalmaz a folyamat folytatásához” a laekeni Európai Tanácson.

3. A maga részéről az Európai Parlament, miután az egymást követő kormányközi konferenciák¹² előkészületei során kereste a nemzeti parlamentekkel való együttműködés

¹¹ HL C 80., 2001.3.10., 85-86.o.

¹² Itt említést kell tenni a nemzeti parlamentek római „üléseiről” (Az Európai Közösségek Parlamentjeinek Konferenciája, 1990. november 27-30.), a Gazdasági és Pénzügyi Unióról és a Politikai Unióról szóló kormányközi konferenciákkal párhuzamosan tartott intézményközi konferenciákról, amelyek a Maastrichti

lehetőségét, először javasolta¹³ az Európai Unió alapjogi chartájának kidolgozása¹⁴ során alkalmazott precedens alapján egy, a tagállamok állam- és kormányfői, a nemzeti parlamentek, az Európai Parlament és a Bizottság képviselőiből álló Konvent összehívását, melynek munkájába teljes jogú tagként bevonták a tagjelölt államok kormányainak és parlamentjeinek képviselőit is. Ez a Konvent (elnök: Valéry Giscard d'Estaing, alelnökök: Giuliano Amato és Jean-Luc Dehaene) azt a feladatot kapta, hogy dolgozzon ki egy előzetes alkotmánytervezetet, amely az ezt követő kormányközi konferencia munkájának alapjául szolgált.

Az Európai Unió alapjogi chartájának kidolgozásával megbízott konvent a példa arra, hogy egy ilyen szerv képes olyan javaslat kidolgozására, amellyel az állam- és kormányfők is egyet értenek. Nyitott és átlátható jellege és eszmecsereinek minősége megkönnyítette a konszenzust, amely első sorban abban gyökerezett, hogy mindenki elmondhatta saját véleményét, majd meghallgathatta a másokét is.

A 2001. december 14-15-i laekeni Európai Tanács az „Európai Unió jövőjéről szóló Laekeni Nyilatkozat”¹⁵ elfogadásával folytatta ezt a kezdeményezést, meghatározva a Konvent szervezeti felépítését és munkamenetét, kijelölve mandátumát és azokat a kérdéseket amelyekkel meg kell vitatnia. Így bízták meg a Valéry Giscard d'Estaing alelnök, valamint Giuliano Amato és Jean-Luc Dehaene alelnökök által vezetett Európai Unió jövőjéről tanácskozó konventet a későbbi kormányközi konferencia munkájának alapjául szolgáló előzetes alkotmánytervezet kialakításával.

Az Európa jövőjéről tárgyaló Konvent által felmutatott eredmény megerősítette, hogy ezen módszer kiválasztása bölcs döntés volt, mivel 16 hónapi munka után elő tudott terjeszteni egy közös megegyezésen alapuló szöveget, amely heves viták során alakult ki és a civil társadalommal folytatott szoros párbeszéd eredményeit is magában foglalta.

A maga részéről a Parlament – az Alkotmányügyi Bizottság munkáján keresztül – jelentős hatást gyakorolt az alkotmányos szerződés tervezetére¹⁶, amelynek csak nagyon kevés

Szerződés tervezetének megalkotásában teljesedtek ki, a Parlament képviselőinek részvételéről a vitacsoport munkájában az amszterdami kormányközi konferencia előtt, amit magának a kormányközi konferenciának az eljárásába történő bevonásuk követett és végül megfigyelőként történő részvételükről a nizzai kormányközi konferenciát előkészítő csoportban.

¹³ 2000. október 25-i állásfoglalás (Olivier Duhamel jelentése a Szerződések alkotmányosításáról), amelyet megerősített a 2001. május 31-i állásfoglalás (Méndez de Vigo/Seguro-jelentés a Nizzai Szerződés [értékeléséről] és az Európai Unió jövőjéről)

¹⁴ Egy ilyen charta, amely ma az alkotmányt II. részét alkotja, elfogadásának ötletét először a Tanács német elnöksége vetette fel, amely az Európai Tanács 1999. június 3-4-i kölni ülésén biztosította annak elfogadását. A charta megszövegezésének módszerét az Európai Tanács akkori ülésén rögzítették, majd a következő, 1999. október 15-16-i tamperei ülésen tisztázták. Elhatározták, hogy létrehoznak egy „testületet” – amelyet később „Konventnek” neveztek el – az Európa jövőjéről tanácskozó Konvent négy fő résztvevője, de a tagjelölt államok bevonása nélkül.

¹⁵ SN 300/1/01 REV 1, 1. melléklet, 19. o.

¹⁶ 2000. március 16-i állásfoglalás: Duff/Voggenhuber-jelentés az Európai Unió alapjogi chartájának tervezetéről (HL C 377., 2000.12.29., 329. o.)

. 2000. november 14-i határozat: Duff/Voggenhuber-jelentés az Európai Unió alapjogi chartájának tervezetének elfogadásáról (HL C 223., 2001.8.8., 74. o.)

. 2002. október 23-i állásfoglalás: Duff-jelentés az Európai Unió alapjogi chartájának hatásáról és jövőbeli státusáról (HL C 300. E, 2003.12.11., 432. o.)

. 2001. november 29-i állásfoglalás: Leinen/Méndez de Vigo-jelentés az Európai Tanács laekeni üléséről és az Unió jövőjéről (HL C 153., 2002.6.27., 310(E) o.)

. 2001. október 25-i állásfoglalás: Poos-jelentés a Tanács reformjáról (HL C 112., 2002.5.9., 317(E) o.)

rendelkezését módosította a kormányközi konferencia. Ezen a kormányközi konferencián először fordult elő, hogy a Parlamentet teljes mértékben bevonták a tárgyalásokba, elnöke, Pat Cox és két képviselője, Ínigo Méndez de Vigo, akit később Elmar Brok váltott fel, és Klaus Hänsch személyében.

II. Milyen szempontból jelent előrelépést az Alkotmány a hatályban lévő szerződésekhez, így a meglévő közösségi vívmányokhoz képest?

Az Európai Unió számára javasolt új Alkotmány a jelenlegi alkotmány (azaz a jelenleg valójában alkotmányként szolgáló, egymást átfedő alapszerződések) számos jelentős reformját és javítását foglalja magában. Természetesen olyan egyezségről van szó, amely számos tekintetben óvatos. De ugyanakkor olyan egyezés, amely Európát előre viszi, amelyet az Európai Konventben folytatott hosszú nyilvános és pluralista viták során sikerült elérni és mind a 25 tagállam kormánya jóváhagyta – ezen tények mindegyike úgy kívánja, hogy ez jelentse a jövőbeli európai együttműködés alapját.

1. Az Unió alkotmányos szerződése

- 1.1. Időnként felmerül az a kérdés, hogy az új dokumentum alkotmány vagy szerződés-e. El kell kerülni a meddő vitát egy olyan kérdésben, ami nem más mint elterelő művelet: nem lehet kétségbe vonni, hogy formai szempontból a dokumentum szerződés, amelyet az alapszerződések felülvizsgálatára vonatkozó, hatályban lévő szabályok szerint fognak elfogadni és ratifikálni. Nem létezik egyéb lehetséges eljárás. Természeténél és lényegénél fogva azonban ez a szerződés igazi alkotmányt hoz létre.
- 1.2. Az alkotmányos szerződés meghatározza az Európai Unió (EU) fellépéseinek természetét és az ezeket a fellépéseket vezérlő értékeket és elveket; leírja az Unió hatásköreit; meghatározza, hogy az EU-nak milyen intézményei lesznek, körvonalazza annak jogalkotási eljárásait; meghatározza a polgárok EU-val szembeni jogait; meghatározza a saját felülvizsgálatára vonatkozó szabályokat, stb. Ez egy alkotmány szerepe: meghatározni a hatalom gyakorlásának feltételeit és korlátait a politikai egység és a polgárok jogainak védelme tekintetében.
- 1.3. A meglévő szerződések valójában jelentős mértékben ellátták ezt a feladatot: az Uniónak már volt alkotmánya, csakúgy, mint bármely más politikai egységnek, ami az azt létrehozó szerződésekből származott. A szerződések egyszerűsítése és érthetőbbé tétele, és különösen hivatalos formába öntése révén lényeges lépés történt a rendszer tisztázása érdekében azzal a céllal, hogy a polgárok számára átláthatóbbá és

-
- . 2002. március 14-i állásfoglalás: Carnero González-jelentés az Európai Unió jogi személyiségéről (HL C 47., 2003.2.27., 594(E). o.)
 - . 2002. február 7-i állásfoglalás: Napolitano-jelentés az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közötti kapcsolatokról az európai integráció során (HL C 284., 2002.11.21., 322(E). o.)
 - . 2002. május 16-i állásfoglalás: Lamassoure-jelentés a hatáskörök megosztásáról az Európai Unió és a tagállamok között (HL C 180., 2003.7.31., 493(E). o.)
 - . 2002. december 17-i állásfoglalás: Bourlanges-jelentés a jogszabályok tipológiájáról és a jogalkotás hierarchiájáról az Európai Unióban (HL C 31., 2004.2.5., 126. o.)
 - . 2003. január 14-i állásfoglalás: Napolitano-jelentés a regionális és helyi önkormányzatok szerepéről az európai integráció során (HL C 38. E, 2004.12.2., 167. o.)
 - . 2003. szeptember 24-i állásfoglalás az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződés tervezetéről és az Európai Parlamentnek a kormányközi konferencia összehívásáról szóló véleményéről (HL C 77. E, 2004.3.26., 255. o.)

érthetőbbé válják.

- 1.4. Ezen az alapon és az egyes körökben hangoztatott félelmek ellenére az Unió alkotmánnyal való ellátása semmiképpen nem azt jelzi, hogy megtettük az első lépést egy központosított „szuperállam” létrehozása felé, ami elkerülhetetlenül megkongatná a lélekharangot a nemzetállamok felett és visszavonhatatlanul megváltoztatná az Európai Unió természetét (számos példa van olyan nemzetközi intézményekre, amelyek alapító okirata joggal tekinthető alkotmánynak, beleértve a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetet (ILO), az Egészségügyi Világszervezetet (WHO), vagy egy kevésbé gyakran idézett példát említve, az Egyetemes Postaegyesületet (UPU)). Valójában ennek az ellenkezője igaz: jelenlegi formájában az Alkotmányról még az is elmondható, hogy hivatalos védelmet nyújt a tagállamoknak és az uniós polgároknak a túl messzire nyúló közösségi intézkedésekkel szemben.
- 1.5. Jogosan lehet amellet érvelni, hogy az alkotmányos szerződés III. részét alaposan felül kellett volna vizsgálni, és hogy rendelkezései természetüket tekintve nem igazán alkotmányosak, túl részletesek és egy igazi alkotmányban nem lenne helyük. A Konventre ruházott hatáskör erre a feladatra nem terjedt ki. Mindazonáltal az egyszerűsítés foka azonnal szembeütő: valamennyi rendelkezés egyetlen átfogó és strukturált dokumentumban jelenik meg és a kifejezetten az „alkotmányos” szempontokra összpontosító I. és II. rész pusztá elolvasása elég ahhoz, hogy a nyilvánosság tagjai egyértelmű és világos áttekintést kapjanak az Unió politikai valóságáról és jogairól.
- 1.6. A III. rész hossza az alapja annak a kritikának, hogy az Alkotmány túl részletes és összetett, ha például az USA alkotmányához hasonlítjuk. Ez azért van, mert a III. rész a korábbi szerződésekhez hasonlóan részletesen kifejti az EU fellépésének célkitűzéseit minden egyes politikai területre vonatkozóan, és ezáltal korlátozza is azokat. Az EU intézményei nem kapnak „üres csekket”, azaz nem működhetnek korlátok nélkül minden politikai területen.

2. Egyetlen jogalany: az Európai Unió

- 2.1. Az átláthatóság és az európai projekt polgárok számára való érthetősége tekintetében kulcsfontosságú előrelépés volt a különböző szerződések egyesítése egyetlen dokumentumban, valamint attól a nagyon bonyolult helyzettől, amely számos egymást átfedő jogalanyt (Európai Unió, Európai Közösség) foglalt magában, az egységes jogalany, az Európai Unió irányába történő átmenet, amely (egységes) jogi személyiséggel rendelkezik a nemzetközi szinten, ami növeli az Unió tevékenységének hatékonyságát és láthatóságát azon a szinten. Ugyanakkor a hárompilléres szerkezet [közös kül- és biztonságpolitika (KKBP), bel- és igazságügy (IB) és a Közösség] eltűnt; mindhárom beleolvadt az Unió egységes szerkezetébe, egységes nemzetközi kerettel és a közösségi módszer horizontális alkalmazásával, az egyetlen kivételt a közös kül- és biztonságpolitika jelenti (beleértve a védelmet), ahol sajátos döntéshozatali eljárások maradnak hatályban, ahogy azt ezen politika sajátos természete indokolja.

Röviden szólva tehát az Alkotmány egységes Szerződést és egységes jogalanyt, az

Európai Uniót¹⁷ kínálja nekünk.

- 2.2. Az Alkotmány kiemelkedő helyen (I-8. cikk) meghatározza az Unió jelképeit, azaz a zászlót (kék alapon tizenkét arany csillag alkotta kör), a himnuszt (a Beethoven IX. szimfóniájából vett Örömmóda), a jelmondatot (Egység a sokféleségben), a pénznemet (az euró) és az Európa-napot (május 9.). Ezeknek a jelképeknek az a céljuk, hogy a polgárok szorosabban azonosulhassanak a Közösséggel és erősödjön egy közös sorssal megáldott Közösséghez való tartozásuk érzése.

3. Az Unió értékeinek, alapelveinek és célkitűzéseinek egyértelmű meghatározása

Nagy jelentőséggel bír, hogy az Alkotmány olyan cikkekkal kezdődik, amelyek meghatározzák az Unió természetét és azokat az értékeket és elveket, amelyeken alapul, valamint a fellépése során követni szándékozott célkitűzéseket.

- 3.1. Az Alkotmány legelső cikke szentesíti az Unió kettős legitimitását, ami tükrözi Európa polgárainak és államainak akaratát. Az Alkotmány az egyénre helyezi a hangsúlyt, azaz a férfiakra és a nőkre, akiknek jogaik és kötelezettségeik vannak azáltal, hogy egy tagállam állampolgárai és akik ezen tény következtében élvezik azokat a további jogokat, amelyeket európai uniós polgárságuk kínál számukra.

Ez a cikk meghatározza az európai integrációs folyamat alapelveit: a tagállamok hatásköröket ruháznak az Unióra közös célkitűzéseik elérése érdekében. Európai szinten az Unió összehangolja az e célkitűzések megvalósítására irányuló tagállami politikákat és az Unió intézményei gyakorolják a ráruházott hatásköröket. Ugyanakkor az Unió vállalja, hogy tiszteletben tartja a tagállamok nemzeti identitását, azaz nemzeti politikai felépítésük lényeges elemeit. Ilyen módon az Unió kinyilvánítja, hogy tiszteletben tartja az egyes tagállamok által a földrajzi hatalommegosztással – például a regionális vagy helyi önkormányzatok közötti felosztással –, a közrend fenntartásával és a nemzeti biztonság megőrzésével kapcsolatban hozott döntéseket. Végül az Alkotmány meghatározza az Unió és tagállamai közötti lojális együttműködés alapelvét, amelynek célja a közös célkitűzések elérése.

- 3.2. Fontos, hogy az Európai Unió alkotmányos alapjai azon értékekben gyökerezzenek, amelyekre épülnek, és amelyek intézményeinek valamennyi fellépését vezérlik.

Az Alkotmány 2. cikkével összhangban az egész európai integrációs folyamat az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a

¹⁷ Az Európai Atomenergia Közösséget Létrehozó Szerződést (Euratom) ugyanakkor nem érinti az Alkotmány – és azzal párhuzamosan hatályban marad –, bár egyes rendelkezéseit módosította az Euratom-Szerződés módosításáról szóló jegyzőkönyv azzal a szándékkal, hogy összhangba hozza őket az Alkotmány szövegével. Németország, Írország és Ausztria a kormányközi konferencia végleges aktusához csatolt 44. számú nyilatkozatban kifejezte azon óhaját, hogy az Euratom-Szerződés felülvizsgálatára a lehető leghamarabb kormányközi konferenciát hívjanak össze.

Ezenkívül nem lehet nem észrevenni, hogy az alkotmányos szerződést zavaró számú jegyzőkönyv, melléklet és nyilatkozat egészíti ki: 36 jegyzőkönyv (a hatályos szerződésekhez csatolt és az Alkotmány szövegébe egyszerűen beillesztett jegyzőkönyvek megismétlése), ide tartoznak többek között a schengeni vívmányok, a nemzeti parlamentek szerepe, a szubszidiaritás és arányosság elvei, az intézményeket érintő átmeneti rendelkezések, strukturált állandó védelmi együttműködés stb.), két melléklet (már létezőek, a mezőgazdasági termékek jegyzékét és az országok és tengerentúli területeket érintik) és 46 nyilatkozat. Ezeket az Alkotmánnyal megegyező jogi erővel rendelkező jegyzőkönyveket is ratifikálnia kell minden tagállamnak. Nem vonatkozik ez a nyilatkozatokra, amelyek jogilag nem kötelező erejűek.

jogállamiság, valamint az emberi jogok, köztük a kisebbségekhez tartozó személyek jogai tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek továbbá referenciakövetelményeket jelentenek a jövőbeli bővítésekkel kapcsolatban is és alapot adhatnak szankciók kivetésére olyan tagállamokkal szemben, amelyek tartósan súlyosan megsértik őket.

Ugyanez a cikk határozza meg az Unió fellépéseit vezérlő elveket: a pluralizmus, a megkülönböztetéstől való mentesség, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás és a nők és férfiak közötti egyenlőség.

Végül az Unió politikai célokat követ, olyan célokat, amelyek indokolják létezését és amelyeket az alábbiakban lehet összefoglalni: a béke, az általa vallott értékek és népei jólétének előmozdítása. Ezek az Alkotmány 3. cikkében öltönek tényleges alakot az Unión belül és külső kapcsolatai során alkalmazott politikai, gazdasági és társadalmi célkitűzések formájában.

Ennek megfelelően belső szinten az Unió polgárai számára a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térséget kínál, valamint egy szabad és tisztességes versenyen alapuló belső piacot. Európa fenntartható fejlődéséért munkálkodik, amely kiegyensúlyozott gazdasági növekedésen és árstabilitáson, magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságon alapul, amely a környezet minőségének magas fokú védelmével és javításával párosul. Elősegíti a tudományos és műszaki haladást. Végül küzd a társadalmi kirekesztés és megkülönböztetés ellen, és előmozdítja a társadalmi igazságosságot és védelmet, a nők és férfiak közötti egyenlőséget, a nemzedékek közötti szolidaritást és a gyermekek jogainak védelmét. Előmozdítja a gazdasági, a társadalmi és a területi kohéziót, valamint a tagállamok közötti szolidaritást. Tiszteletben tartja saját kulturális és nyelvi sokszínűségét, és biztosítja Európa kulturális örökségének megőrzését és továbbgyarapítását.

Nemzetközi szinten az Unió hozzájárul a békéhez, a biztonsághoz, a Föld fenntartható fejlődéséhez, a népek közötti szolidaritáshoz és kölcsönös tisztelethez, a szabad és tisztességes kereskedelemhez, a szegénység felszámolásához és az emberi jogok, különösen pedig a gyermekek jogainak védelméhez, továbbá a nemzetközi jog szigorú betartásához és fejlesztéséhez, így különösen az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt alapelvek tiszteletben tartásához.

Ezek a célkitűzések tehát egy olyan alapvető politikai programot jelentenek, amely az Unió létrehozásának forrását képezte. Az Unió kötelessége, hogy e célkitűzéseket a megfelelő eszközökkel, az Alkotmányban ráruházott hatáskörök keretén belül kell megvalósítsa.

Az értékek és alapelvek így az Unió etikai alapját képezik, egy olyan alapot, amely az Alkotmány II. részében található alapjogi chartában ölt gyakorlati alakot. Az Unió létezését a neki tulajdonított célkitűzések indokolják, és ezek húzódnak meg a tagállamok azon döntése mögött, hogy létrehozzák az Uniót. Ezek vezérlik fellépését minden területen. Bár az ezen cikkekben meghatározott értékek, alapelvek és célkitűzések nem teljesen újak, közülük néhányat még soha nem nyilvánítottak ki egyértelműen, nem kodifikálták és rendszereztek őket. Ez a fajta kodifikálás jellemzi az Alkotmányt és fontos lépést jelent afelé, hogy a polgárok egyértelmű, nagy

mértékben szimbolikus betekintést nyerjenek abba, hogy az Uniót pontosan mi jellemzi.

- 3.3. Ebben az összefüggésben hangsúlyozni kell, hogy a kormányközi konferencia lényegében a Konvent által elfogadott szöveget követte és csak apró változtatásokat eszközölt, amelyeket a Parlament kész volt támogatni: a kisebbségekhez tartozó személyek jogainak hozzáfűzése az értékek felsorolásához, a nők és férfiak közötti egyenlőség beillesztése a szövegbe, az „árstabilitás” hozzáadása az Unió célkitűzéseivel a „magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaság” mellett.
4. Polgárok az európai integrációs folyamat szívében: az alapjogi charta belefoglalása az Alkotmányba
- 4.1. Az alapjogi charta belefoglalása az Alkotmány II. részébe azon tény teljes mértékű elismerését jelzi, hogy a polgárok állnak az európai integrációs folyamat szívében. A belefoglalás következtében a charta kötelező jogi erőre emelkedett: mind a vonatkozó hatáskörök keretében eljáró európai intézményekre, mind a tagállamokra nézve kötelező, de csak akkor, ha a közösségi jog végrehajtójaként működnek. Így a polgárok számára további védelmet jelent az Unióval szemben.

Ez semmiképpen nem azt jelzi, hogy a polgárok számára az egyes nemzeti alkotmányok által saját államukkal szemben biztosított alapvető jogok védelme megkérdőjeleződne, vagy hogy a hatáskörök titokban átruházásra kerülne az Unióra, az egyes kritikusok által hangoztatott azon vádak ellenére, hogy az Unió ilyen módon gazdasági és társadalompolitikai iránymutatásokat erőltethet a tagállamokra. Az Alkotmányban foglalt azon állítás, hogy a charta az uniós jog alkalmazási körét nem terjeszti ki az Unió hatáskörein túl, továbbá nem hoz létre új hatásköröket vagy feladatokat az Unió számára, és nem módosítja az Alkotmány egyéb részeiben meghatározott hatásköröket és feladatokat (II-111. cikk), különösen egyértelmű ebben a tekintetben.

Egyes tagállamoknak a chartában elismert szociális és gazdasági jogok hatásaival kapcsolatos féltelmői azonban arra késztették a kormányközi konferenciát, hogy megkíséreljenek további¹⁸ elemeket bevezetni a Konvent által már korábban meghatározottakon kívül azzal a szándékkal, hogy megakadályozzák az Unió hatásköreinek nem kívánt kibővítését. Ennek a lépésnek, amely látszólag figyelmen kívül hagy az európai alkotmányos jogban bevett doktrínákat, a jogi szükségessége nem egyértelmű; mindazonáltal elfogadható, hiszen a charta jogi hatályát nem kérdőjelezi meg.

- 4.2. A chartában meghatározott jogok általában az Unió által már korábban elismert és a tagállamok alkotmányos hagyományaiból vagy az Emberi Jogok Európai Egyezményéből származó alapvető jogoknak felelnek meg. A lényeg az, hogy ezeket a jogokat részletesen, a polgárok számára könnyen érthető módon kell meghatározni, és egyértelműen ki kell nyilvánítani, hogy az Uniónak tiszteletben kell tartania őket. Ez

¹⁸ A II-112. cikk (7) bekezdése, amely az alapjogi chartát kidolgozó konvent elnöksége által kidolgozott magyarázatokra és a kormányközi konferencia záró aktusának ezen magyarázatokat megismétlő 12. nyilatkozatára hivatkozik.

csak erősíti a polgárok Unióba vetett bizalmát.

- 4.3. A charta belefoglalása az Alkotmányba rögtön az Alkotmány nyitó oldalain megjelenik azáltal, hogy az alapvető jogoknak és az uniós polgárságnak saját külön címet (I. rész, II. cím) szentelnek. További lépés az alapvető jogok uniós szintű védelme felé az a kikötés, hogy az Unió csatlakozik az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményhez (amelynek valamennyi tagállam aláírója), ahogy azt a Parlament már régóta javasolja. Ez az Európa Tanáccsal kötendő megállapodást feltételez. A megállapodás megkötésével kapcsolatos döntést minősített többséggel kell majd elfogadni a Parlament jóváhagyása után.
- 4.4. Az Alkotmány további olyan részeit lehetne idézni, amelyek a polgárok azon jogait erősítik, hogy részt vegyenek az európai politikai folyamatban (mint például a polgárok jogalkotási kezdeményezési joga, avagy a polgári kezdeményezések: I-47. cikk (4) bekezdés), vagy amelyek jogaik törvényes védelmének növelését segítik elő azáltal, hogy megkönnyítik a Bírósághoz való fordulást.

A Parlament csak üdvözölni tudja ezeket a lényeges lépéseket, amelyek az EU átalakítását szolgálják az államok és polgárok igazi uniójává.

5. Az Unió hatásköreinek egyértelmű és könnyen érthető meghatározása:

- 5.1. Az egyik legfontosabb kérdés, amire az új alkotmányos szövegnek választ kellett adnia, az volt, hogy „ki mit csinál?” Európában. Ennek tisztázása lényeges ahhoz, hogy a polgárok rendesen megértsék a politikai felelősség megoszlását európai szinten. Ezenkívül további védelmet kínál azoknak, akik az Unió túlzott beavatkozásától félnek.
- 5.2. A kérdés tisztázása céljából az Alkotmány meghatározza az Unió hatásköreit, három kategóriába osztva azokat, amelyek mindegyike különböző jogállást igényel és különböző szintű uniós beavatkozást jelent: az Unió kizárólagos hatásköre; a tagállamokkal megosztott hatáskörök; és a tagállamok fellépésének támogatása vagy kiegészítése. Sajátos természete révén a közös kül- és biztonságpolitika és a gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai összehangolása sajátos rendelkezéseket igényel, amelyek a három kategórián kívül esnek (vö. I. melléklet).

Az Unió hatásköreinek ez a meghatározása összhangban van a hatáskörök megosztására vonatkozó alapelvvel, azaz az Unió csak azokat a hatásköröket gyakorolhatja, amelyet a tagállamok ráruháztak az Alkotmányban azzal a céllal, hogy el tudják érni az abban meghatározott célkitűzéseket. Ez az alapelv önmagában elég ahhoz, hogy elhárítsa a központosított szuperállam veszélyét, mivel magában foglalja azt, hogy az összes többi hatáskör a tagállamoknál marad, kivéve azokat az eseteket, amikor azok átruházzák őket az Unióra.

- 5.3. Az Alkotmány nem növeli az Unió hatásköreit: a kevés „új” hatáskör lényegében azoknak a területeknek felel meg, amelyeken az Unió már egyébként is fellépett az EK-Szerződés 308. cikke szerint, és amelyeket egyértelműbben meghatároztak az Alkotmányban. A III. részben eszközölt változások lényegében azt az igényt tükrözik, hogy a rendelkezéseket összhangba hozzák az I. részben megállapított új döntéshozatali eljárásokkal és új jogi eszközökkel.

5.4. Ezenkívül az Alkotmány megerősíti azt a követelményt, hogy az Unió tartsa be a szubszidiaritás és az arányosság elveit hatásköreinek gyakorlása során; ennek figyelemmel kísérése már a tagállamok kormányainak, a Tanácsnak és a Parlamentnek a feladata. Bár az Alkotmányban foglalt ezen elvek meghatározása megegyezik a hatályban lévő szerződésekben szereplőkkel, a szubszidiaritás és az arányosság elveinek alkalmazásáról szóló jegyzőkönyv új mechanizmusokról rendelkezik ezen alapelvek betartásához, különösen azáltal, hogy erősíti a nemzeti parlamentek szerepét.

5.5. Az utóbbiak mindenekelőtt jogot szereznek arra, hogy a Bizottság minden jogalkotási javaslatáról idejében értesüljenek, és ezek megfelelően alátámasztásra kerüljenek, ami a szubszidiaritás és arányosság elveinek való megfelelést illeti. Ez a rendelkezés lehetővé teszi, hogy a nemzeti parlamentek hatékonyabban gyakorolják a nemzeti szinten élvezett jogaikat, és különösen növeli azok képességét kormányaiknak a Miniszterek Tanácsában folytatott tevékenysége befolyásolására. Továbbá, ami különösen a szubszidiaritás elvét illeti, a javaslat továbbításától számított hat héten belül a nemzeti parlamentek közvetlenül az Unió intézményeihez fordulhatnak – amelyeknek megfelelő módon foglalkozniuk kell velük – olyan véleményekkel, amelyekben ismertetik azokat az okokat, amiért úgy gondolják, hogy a javaslat nem felel meg a szubszidiaritás elvének. A „korai előrejelző” mechanizmus még azt is megköveteli, hogy a Bizottság felülvizsgálja a javaslatát, amennyiben a nemzeti parlamentek egyharmada úgy véli, hogy a szóban forgó javaslat nincs összhangban a szubszidiaritás elvével.

Végül ugyanez a jegyzőkönyv azt a lehetőséget is felajánlja a tagállamoknak, hogy – amennyiben nemzeti jogrendszerük ezt lehetővé teszi – a Bíróság előtt keresetet indítsanak a jogalkotási aktus ellen nemzeti parlamentjük vagy annak egyik kamarája nevében, ha az megsérti a szubszidiaritás elvét. A Régiók Bizottsága szintén keresetindítási joggal rendelkezik az olyan jogalkotási aktusok tekintetében, amelyek elfogadásához az Alkotmány rendelkezései szerint vele konzultálni kell.

Ezek a mechanizmusok további védelmet jelentenek az Unió hatásköreinek esetleges rosszhiszemű gyakorlásával szemben és lehetővé teszik a közösségi jogalkotás mélyebb, demokratikus ellenőrzését.

5.6. Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk az ezen hatáskörök alkalmazására szolgáló sajátos módszerekről, a meghatározást az Alkotmány III. részében szereplő sajátos rendelkezésekkel együtt kell olvasni. Ugyanilyen igaz azonban az is, hogy az I. rész pusztán elolvasása az európai polgárok számára meglehetősen világos betekintést nyújt abba, hogy ki mit csinál Európában. Ez lényeges fejlődést jelent az átláthatóság tekintetében.

5.7. Az Alkotmány pozitív elemei között hangsúlyozható, hogy ellátja a rendszert a szükséges mértékű rugalmassággal azáltal, hogy az EKESz. jelenlegi 308. cikkéhez hasonló klauzulát iktat be, amely lehetővé teszi, hogy szükség esetén a Tanács intézkedéseket fogadjon el azokon a területeken, amelyeken az Unió nem rendelkezik kifejezett hatáskörrel. Ez a rugalmassági klauzula teljes védelmet kínál a tagállamoknak: döntéshozatal egyhangúsággal, és csak az Alkotmányban foglalt célkitűzések megvalósítására; a végrehajtási eljárás demokratikusabbá válik azáltal,

hogyan a Parlament jóváhagyásához kötött és a döntéshozatal előtt megfelelő időben értesíteni kell a nemzeti parlamenteket.

6. Az intézményi keretek átalakítása egy erősebb, demokratikusabb és átláthatóbb Unió érdekében

Az uniós intézményekkel kapcsolatos változások jelentették az egyik alapvető kérdést, amelyet az alkotmánynak rendeznie kellett azok megfelelő működésének biztosítása érdekében a bővítés nyomán kialakult helyzetben, annál is inkább, mert az Unió intézményi szervezete ötven éve alapvetően ugyanazokon a struktúrákon alapul annak ellenére, hogy az Unió feladatai jelentősen kibővültek, tagjainak száma pedig hatról 25-re nőtt. A kormányközi konferenciák által végzett munka ellenére az alapvető intézményi kérdések megoldatlanok maradtak, és a Nizzában kialakított megoldások még a tárgyalások résztvevői számára sem bizonyultak elfogadhatónak. A Parlament a maga részéről több alkalommal felhívta a közvélemény és a tagállamok vezetőinek a figyelmét a gyökeres intézményi reformok szükségességére annak érdekében, hogy az Unió hatékony, demokratikus és átlátható intézményekkel rendelkezzen, ugyanakkor megmaradjon az intézményi egyensúly és a közösségi módszer, azaz a Bizottság javaslatokat tesz a jogszabályokra, a Parlament és a Tanács döntést hoz, a Bíróság pedig szavatolja az elfogadott szövegek végrehajtását.

6.1 Az Európai Parlament

1. Az Európai Parlament az egyetlen olyan európai intézmény, amely a polgárokat közvetlenül képviseli. Szerepét az alkotmány jelentős mértékben növeli:

- egyrészt a rendes jogalkotási eljárás rangjára emelt együttdöntési eljárás általános alkalmazásának, másrészt a Parlament különleges jogalkotási eljárásokban történő gyakoribb részvételének köszönhetően a Parlament társjogalkotói szerepét teljes mértékben elismeri. A jövőben a közvélemény számára egyértelmű lesz, hogy az európai törvényeket egy a polgárokat, valamint egy az államokat képviselő kamara fogadja el. Ezzel együtt a Parlament jóváhagyására általában a nemzetközi megállapodások területén is szükség lesz;
- a Parlament egyenrangú kezdeményezési jogot kap az alkotmány felülvizsgálatának tekintetében, valamint részt vesz a Konvent munkájában (a Tanács a Parlament jóváhagyása nélkül nem dönthet úgy, hogy nem hívja össze a Konventet);
- a Tanáccsal közösen, azonos jogokkal gyakorolt költségvetési hatásköre mostantól az Unió összes kiadására kiterjed;
- a politikai ellenőrzéssel kapcsolatos jogkörei bővülnek, különösen a Bizottság elnökének megválasztása révén;
- mostantól a Parlament jóváhagyása szükséges számos olyan döntés esetében, amely nagy jelentőséggel bír az Unió életében, ám amelyek eddig kizárólag a Tanács hatáskörébe tartoztak: megerősített együttműködés kezdeményezésére vonatkozó döntés; a rugalmassági záradék alkalmazása, amely lehetővé teszi az Unió számára olyan intézkedések meghozatalát, amelyekről az alkotmány nem rendelkezik olyan célok elérése érdekében, amelyekről viszont rendelkezik; döntések általános „áthidaló záradékok”

(passerelles) használatával kapcsolatban, amelyek minősített többségi szavazás helyett egyhangú szavazás, különleges jogalkotási eljárások helyett pedig a rendes jogalkotási eljárás alkalmazására vonatkoznak; az alkotmányban szereplő – például az európai főügyésszel vagy a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködéssel kapcsolatos – jogalapok hatályának kiterjesztését lehetővé tévő bizonyos döntések;

- még a közös kül- és biztonságpolitika területén is, ahol a Parlament nem rendelkezik döntéshozatali jogkörrel, az EP tájékoztatáshoz és konzultációhoz való általános jogot szerzett.

2. Összefoglalásként elmondható, hogy bizonyos területek kivételével, ahol további előrelépést lehetett volna elérni, az Európai Parlament immár gyakorlatilag minden uniós politika területén együttdöntési jogkörrel rendelkezik. Alapvetően mindez az EU kettős legitimitása alapvető elképzelésének gyakorlati alkalmazását jelenti, amely szerint az EU egyrészt államok, másrészt polgárok uniója. Ennek következtében az alkotmány tagadhatatlanul jelentős előrelépést jelent az EU demokratikus jellegének területén.

3. Az Európai Parlament képviselőinek száma legfeljebb 750. Az alkotmány nem rendelkezik arról, hogy a mandátumokat hogyan kell elosztani a tagállamok között, de utasítja az Európai Tanácsot, hogy az Európai Parlament kezdeményezésére és annak jóváhagyásával még a 2009-es választások előtt hozzon döntést annak összetételéről a „fokozatosan csökkenő arányos” képviselő elve alapján, tagállamonként legalább 6, legfeljebb 96 mandátummal (a Konvent minimum 4 mandátumot javasolt, maximum mandátumot nem határozott meg). Ez a megoldás rugalmasabb reagálást tesz lehetővé az EU jövőbeli fejlődésére úgy, hogy ezzel együtt megőrzi a tagállamok érdekeit.

6.2 Az Európai Tanács

Az alkotmány az Európai Tanácsot önálló intézménynek tekinti, melynek szerepe a politikai lendület biztosítása: egyértelműen kimondja, hogy az Európai Tanács nem rendelkezhet jogalkotói funkciókkal¹⁹. Az alkotmány által bevezetett egyik fő újdonság a soros elnökség intézményének eltörlése, amelyet az Európai Tanács tagjai által egy két és fél éves időszakra megválasztott elnök vált fel. A mandátum egyszer hosszabbítható meg. Az elnök feladatai között szerepel az Európai Tanács munkájának előkészítése és irányítása, valamint az Unió kifelé történő képviselete, aminek célja egyrészt az Unió arculatának javítása, másrészt a képviselet folytonosságának és egységességének javítása mind az Unión belül, mind pedig kifelé. Rendelkezések biztosítják, hogy az elnök ne gyakorolhasson végrehajtói jogköröket, valamint hogy ne alakuljanak ki konfliktusok az elnök és a Bizottság elnöke vagy a külügyminiszter között. Csak a gyakorlatban derül majd ki, hogy a rendelkezések megfelelőek-e.

6.3 A Tanács

1. A legfontosabb kérdés a Tanácson belüli szavazásra vonatkozó eljárás volt abban az esetben, ha az minősített többségi szavazással dönt. A 2003. decemberi brüsszeli csúcs

¹⁹ Bár az Európai Tanácsnak szánt „vészfék” szerep, amelyet a szociális biztonságra és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó bizonyos döntésekkel kapcsolatban gyakorol, azt jelentheti, hogy bár közvetlenül nem tölt be jogalkotói feladatokat (vagyis nem vesz részt a jogilag kötelező szabályok elfogadásában), legalább gyakorlatilag döntő módon képes beavatkozni egy jogalkotási folyamatba – vö. 9.1.5 és 9.2.7 pont lejjebb.

kudarca részben a tagállamok ezen témában képviselt véleménykülönbségének tudható be. Ahogy azt az egyik szakbizottsági előadó kifejtette, a tagállamok népességének az európai parlamenti helyek, valamint a tanácsi szavazatok elosztásának kritériumaként történő bevezetése nem garantálja a kiegyensúlyozott rendszert, továbbá egyértelműen a Tanácson belüli súlyozott szavazati rendszer mellett foglalt állást. Az Európai Parlament a Dimitrakopoulos–Leinen jelentés óta ugyanakkor nagy többséggel a kettős többségi rendszer mellett tette le voksát. A kormányközi konferencia kezdete óta a Parlament ezért jelentette ki, hogy számára egyrészt csak olyan megoldás elfogadható, amely megfelel a (tagállamokat és a népességet képviselő) kettős többség elvének azért, hogy felhívja a figyelmet a kettős legitimitásra, amely az EU mint államok és mint polgárok uniója mögött húzódik meg, másrészt, hogy az új eljárásnak a Nizzai Szerződésben meghatározott rendszernél könnyebbé kell tennie a döntéshozatalt.

2. A szavazatok súlyozása helyett valójában a Konvent által javasolt kettős többségi rendszer került elfogadásra. Joggal gondolhatjuk, hogy bár a küszöbök magasabban állapították meg, mint ahogy azt a Konvent javasolta (az alkotmány szerint jelenleg a tagállamok 50%-a helyett 55%-ra és a népesség 60 helyett 65%-ra van szükség), az új rendszer megkönnyíti a döntéshozatalt, mert számos variáció esetén a súlyozott szavazatok rendszere valójában jóval magasabb népességi küszöböt kívánt meg adott döntés elfogadásához, és mert az, hogy a blokkoló kisebbség kialakításához legalább négy tagállamra van szükség, számos esetben a 65%-os népességi küszöb jelentős csökkenését eredményezi²⁰.

3. A rendszer átláthatósága és egyértelműsége terén tett előrelépés ugyanakkor nem kevés kívánnivalót hagy maga után. Bár a kettős többség elvének logikáját egyértelműen könnyebb megérteni, mint a szavazatok súlyozását, fennáll a veszély, hogy a megállapított küszöbök az emberek önkényesnek találják, és mindenekelőtt a különböző, egymást kiegészítő kritériumok vámján rengeteg elveszik a rendszer egyszerűsítésének és érthetőségének révén nyert előnyökből²¹.

²⁰ Az a tény, hogy a kormányközi konferencia bevezette azt a követelményt, hogy a blokkoló kisebbséghez legalább négy tagállamnak kell egy adott javaslat ellen szavaznia, azt jelenti, hogy bizonyos körülmények között adott döntést a népesség jóval kevesebb mint 62%-ának támogatása mellett is el lehet fogadni. A 62%-os küszöbről mint népességi kritériumról a Nizzai Szerződés rendelkezik. Ennek értelmében egy olyan döntést, amelyet például Németország, Franciaország és Olaszország ellenez, annak ellenére elfogadhatnak, hogy annak támogatói a népesség csupán 55%-át képviselik, mivel ez a három ország önmagában nem képes blokkoló kisebbséget alkotni még ha együttesen a (jelenleg 25 tagú) EU népességének közel 45%-át teszik is ki. Nem szabad elfelejteni, hogy jelenleg a különböző kombinációk miatt, amelyek révén sikerül a minősített többséghez szükséges minimális számú súlyozott szavazatot elérni, sok esetben a szükséges népességi arány jóval magasabb. Másrészt, a tagállamok számára vonatkozó küszöb megemelésének remélhetőleg a gyakorlatban nem lesz különösebb negatív hatása. Az 50 helyett a tagállamok 55%-a azt jelentené, hogy a 25 tagú EU-ban 14 tagállam támogató szavazatára van szükség 13 helyett, ha nem teljesül az a kormányközi konferencia által elfogadott további feltétel, hogy a többségnek legalább 15 tagállamot kell magában foglalnia; a határozat elfogadásának megakadályozásához szükséges tagállamok száma 13-ról mostantól 12-re csökken. Az ezen emelés miatti blokkolás veszélyének lehetséges fokozódása valójában egyáltalán nem túl jelentős. A gyakorlatban sohasem születik döntés, ha a tagállamok két, gyakorlatilag azonos számú, egymással homlokegyenest ellentétes nézetet képviselő csoportra oszlanak. Hozzá kell tenni, hogy a már említett, 15 tagállamra vonatkozó további követelménynek nem lesz jelentősége, miután az Unió 27 vagy annál több tagúra bővül, ahogyan az valószínűleg 2009-ben valósággá válik, amikor az új rendszer életbe lép. (A 27 tagú Unióban a tagállamok 55%-a egyébként is 15 tagállamnak felel meg.)

²¹ Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a szövegben szereplő két kiigazító kritérium (a blokkoló kisebbséghez szükséges minimális számú tagállam (4), valamint adott döntés elfogadásához szükséges minimális számú tagállam (15)) mellett a kormányközi konferencián átmeneti időszakra megegyezés született egy egyfajta ioanninai kompromisszumról (a kormányközi konferencia záró aktusához csatolt 5. nyilatkozat): amennyiben egy döntés megakadályozásához szükséges tagállamok számának vagy népességnek legalább $\frac{3}{4}$ -ét képviselő tanácsi tagok minősített többségben fejezik ki egyet nem értésüket egy adott tanácsi jogszabály elfogadásával

4. Jóllehet a Konvent által kidolgozott kompromisszumtól történő eltérés sajnálatos, nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a végső soron elfogadott megoldás a tagállamok közötti kemény csata után született, amelynek a célja nem mindig volt egyértelmű: a szavazási rendszerben egy-egy tagállam befolyásának viszonylagos nagyságát növelő vagy csökkentő pár százalékpont hatása elkendőzte azt a tényt, hogy a vita politikai realitásokról szólt, és hogy a tagállamok közötti alkalmi szövetségek az esetleges körülményektől függően változtak, hiszen hányszor történt meg, hogy egy döntés nyomán megosztottság jött létre egyrészt a „nagy”, másrészt a „kis” tagállamok között. Gyakran egyazon intézkedés egyszerre egymásnak ellentmondó célokra irányult, mint például amikor egy ország meg kívánta őrizni a döntések megakadályozásával kapcsolatos saját lehetőségeit, amíg egyúttal arra törekedett, hogy más országok ezen lehetőségeit csökkentse. Mindenekelőtt pedig a teljes vita úgy folyt, hogy nem vették figyelembe azt, hogy a közösségi tárgyalások dinamikája mindig azt igazolta, hogy csak nagyon ritkán kerül sor szavazásra. Bármilyenek legyenek is a politikai realitások azonban, a Parlament elfogadhatja az állam- és kormányfők által meghozott megállapodást jóllehet anélkül, hogy véka alá rejtené sajnálkozását.

5. Bármilyen módon is hozzák meg a döntéseket, azoknak megvalósíthatónak kell lenniük, ezért fontos a minősített többségi szavazás alkalmazási területének kérdése. Az alkotmány jelentős előrelépést hoz ebben a tekintetben: körülbelül 45 olyan új eset van, amikor különböző területeken (vö. 2. melléklet) a minősített többség alkalmazandó. Másrészt 70 esetben még mindig egyhangúság szükséges. Míg a változások általános iránya pozitív tendenciát mutat, sajnálatos, hogy nem használták ki a lehetőséget arra, hogy bizonyos területeken még többet tegyenek és egyes esetekben a kormányközi konferencia ráadásul visszakozott olyan javaslatoktól, amelyekkel kapcsolatban alapos megfontolás után a Konventben konszenzus jött létre (melynek legkirívóbb példája a többéves pénzügyi keret volt).

6. A Konvent által az átláthatóság tekintetében tett másik jelentős előrelépés a különböző összetételekben ülésező Tanács üléseinek két részre osztása volt attól függően, hogy a Tanács jogalkotói vagy más minőségben cselekszik, azzal a kiegészítéssel, hogy amikor a Tanács jogalkotási szövegekről tanácskozik vagy szavaz, akkor ülései nyilvánosak. Bár igen sajnálatos, hogy a tagállamok nem fogadták el a Konvent javaslatát, amelyet a Parlament teljes mértékben támogatott és amely egy valódi önálló Jogalkotási Tanács létrehozásának szükségességét javasolta, úgy tekinthető, hogy a javaslat alapgondolata megmaradt. Eszerint az ülések nyilvánosak, a Tanács jogalkotói munkájának pedig átláthatónak kell lennie.

7. A Tanács különböző összetételeit és működését illetően a legfőbb újdonság egy önálló Külügyi Tanács létrehozása, amelynek a külügyminiszter az elnöke. Ezen külügyi tanács, valamint az Általános Ügyek Tanácsa a két egyedüli, olyan összetételben működő tanács, amelyek létéről az alkotmány rendelkezik, így az egyéb tanácsok létrehozásáról az Európai Tanács dönt minősített többséggel. A Tanács félévente változó soros elnöksége jelenlegi rendszerének módosítására irányuló törekvések, melyek célja a Tanács arcélének

szemben, akkor a Tanács folytatja a kérdéssről folyó vitát egy belátható időn belüli szélesebb körű megegyezés érdekében. Ez a megállapodás határozattervezetben kapott hivatalos formát, amelyet az Európai Tanács elfogadott. Ez a határozat legalább 2014-ig hatályban marad, amikor a Tanács azt visszavonhatja.

Azt is meg kell jegyezni, hogy az alkotmány úgy rendelkezik, hogy amikor nincs szükség a Bizottság kezdeményezésére vagy amikor a külügyminiszter kezdeményezésére egy döntést nem fogadnak el, akkor a szükséges minősített többségnek nagyobbnak kell lennie: a tagállamok 72%-a (a Konvent által javasolt 2/3-dal szemben), amely a népesség 65%-át képviseli (a Konvent által javasolt 60%-kal szemben).

markánsabbá tétele, valamint munkája egységességének és folyamatosságának növelése, szerény eredménnyel jártak. A tagállamok eltértek a Konvent javaslatától, és végül az egyenlő rotáció rendszerét fogadták el az Európai Tanács minősített többséggel hozott döntése által meghatározott ún. csoportos elnökség rendszerében, és egyelőre nem látható, hogy mindez milyen tényleges előnyöket jelent majd.

6.4 A Bizottság

1. Egy másik intézményi kérdés, amely mind a Konventben mind pedig a kormányközi konferencián zajló vita középpontjában állt, a Bizottság összetétele volt. Bár a megoldás, amelyet végül elfogadtak és amelynek megvalósítását elhalasztották, eltért a Konvent javaslatától, jobban megfelel a politikai realitásoknak és pozitívnak tekinthető, mert lehetővé teszi az új tagállamok azon igényének tiszteletben tartását, hogy a csatlakozásukat követő első években képviselthessék magukat a Bizottságban, jóllehet a jövőben, bizonyos idő elteltével (2014) elkerülhetetlen a biztosok számának csökkentése (a tagállamok 2/3-ára, ami még egy 27 tagú Unió esetében is azt jelentené, hogy kevesebb biztos lenne, mint jelenleg). Ez a megoldás, amely a tagállamok közti egyenlőséget fenntartó rotációs rendszeren alapszik, így lehetővé teszi, hogy a Bizottság méretét elfogadható keretek között lehessen tartani. Egy-egy tagállam három ciklusonként egyszer nem jelölhet majd saját biztost.

2. Az alkotmány fontos előrelépést tesz a Bizottság elnökének jelölése tekintetében, akit a jövőben az Európai Parlament választ meg a minősített többségi szavazással döntést hozó Európai Tanács javaslata alapján. Mindez újabb lépést jelent a Bizottság politikai legitimitásának erősítése felé elsősorban azért, mert az Európai Tanácsnak figyelembe kell vennie az európai parlamenti választások eredményeit. Ezután a teljes Bizottság, annak elnöke, a külügyminiszter, akit különleges eljárással választanak meg (lásd később), valamint a Tanács által az elnökjelölttel egyetértésben kiválasztott biztosoknak testületileg az Európai Parlament jóváhagyására van szükségük²².

3. Szintén érdemes megemlíteni a Bizottság elnökének megnövekedett szerepét, különösen ami a Bizottság belső felépítését, valamint adott biztos lemondásra történő felszólítását illeti. Mindez elvileg növeli a Bizottság hatékonyságát.

6.5. A külügyminiszter

1. Az alkotmány által bevezetett egyik legfőbb intézményi újdonság a (jelenlegi közös kül- és biztonságpolitika főképviseelő és a külügyi biztosi poszt összevonásával létrejövő) uniós külügyminiszteri poszt létrehozása. Ezáltal megvalósul az a cél, hogy az Unió külügyi intézkedései következetesek és jól láthatóak legyenek. Intézményi értelemben a miniszter két lovat ül meg egyszerre, mivel ő felelős az EU közös kül- és biztonságpolitikájának vezetéséért: e minőségében a Külügyi Tanács elnöke lesz, javaslatokat terjeszt elő és végrehajtja a tanácsi döntéseket; ugyanakkor ő lesz a Bizottság alelnöke, ami a intézmény külkapcsolati feladatainak átvételét, valamint az Unió külpolitikai intézkedései valamennyi vonatkozásának összehangolását jelenti. A külügyminisztert a Bizottság tisztviselőiből, a

²² Meg kell jegyezni, hogy a kormányközi konferencia nem fogadta el a Konvent azon javaslatát, mely szerint minden tagállam kormányának egy három nevet tartalmazó listát kell beterveznie, amelyről az elnök kiválasztja a tagállam által javasolt biztost. Szintén sajnálatos, hogy a kormányközi konferencia nem fogadta el a Bizottság azon javaslatát, mely szerint a Bizottság beiktatása az Európai Parlament szavazásával zárulna le, aminek politikailag van jelentős szimbolikus értéke, hanem a folyamatba beiktatott még egy lépést, így az a Bizottság az Európai Tanács által minősített többségi szavazással történő kijelölésével zárul.

Miniszterek Tanácsának Főtitkárságából, valamint a nemzeti diplomáciai szolgálatokból álló Európai Külügyi Szolgálat segíti majd, amelyet a Tanács döntése alapján hoznak létre az Európai Parlamenttel történő konzultáció és a Bizottság jóváhagyásának megszerzését követően.

2. Ennek következtében a külügyminiszter tagja lesz a Bizottságnak, ám különleges státusszal fog rendelkezni, amit a kinevezésére vonatkozó eljárások és mandátumának lehetséges vége is jelez: az Európai Tanács jelöli ki minősített többségi szavazással a Bizottság elnökének beleegyezésével; szintén az Európai Tanács mentheti fel hivatalából ugyanezen eljárás révén, és a Bizottság elnökének felszólítására le kell mondania. Mivel tagja a Bizottságnak, kinevezését az Európai Parlamentnek is jóvá kell hagynia, amikor az a Bizottság egészének beiktatásáról szavaz, és amennyiben a Bizottság a Parlament bizalmatlansági indítványát követően testületileg lemond, neki is le kell mondania.

3. Ezek a rendelkezések lényegében megfelelnek annak, amit az Európai Parlament már régóta sürget: a miniszter ténylegesen képes lesz növelni az Unió nemzetközi tevékenységeinek egységességét és hatékonyságát, elősegíteni egy valódi közös külpolitika létrejöttét és markánsabbá tenni az Unió nemzetközi arculatát. Igen pozitív, hogy a miniszter három irányba felel: az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottság elnökének; mindazonáltal továbbra is fennáll a konfliktus lehetősége a miniszter és a Bizottság elnöke vagy az Európai Tanács elnöke között, továbbá öszvérstátusza révén lojalitási ellentmondás alakulhat ki a Tanács és a Bizottság felé.

6.6 Az Európai Unió Bírósága

Az alkotmány az Unió igazságügyi ágának is növeli a szerepét, amelyet „az Európai Unió Bíróságának” nevez. Ennek részei a „Bíróság”, a „Törvényszék” és a lehetséges „különös hatáskörű törvényszékek”, amelyeket európai törvény hozhat létre²³. Annak ellenére, hogy nem következik be különösebb változás a Bíróság és a Törvényszék (Elsőfokú Bíróság) összetételében és szervezetében, a bírók és a főügyészek kinevezésének folyamatába egy előzetes szakaszt iktatnak be: mielőtt a tagállamok jelölik őket, a kormányok jelöltjeit meghallgatja egy bizottság, melynek feladata, hogy megállapítsa, hogy a jelöltek alkalmasak-e feladataik ellátására.

A jövőben az Európai Tanács és az ügynökségek aktusai, jogszerűségük biztosítása érdekében bírósági felülvizsgálat tárgyát képezik majd. A természetes és jogi személyek szabályozási eszközökkel kapcsolatban benyújtott keresetei elfogadhatóságának feltételeit eltörlik. Nem lesz akadálya annak, hogy keresetet nyújtsanak be a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés és a rendőrségi együttműködés területén elfogadott jogszabályok ellen, kivéve ami a rendőri intézkedéseket és az állam által a közrend és belső biztonság fenntartása érdekében gyakorolt feladatokat illeti. Végül, bár a közös kül- és biztonságpolitika terén elfogadott jogszabályok önmagukban nem képezhetik bírósági eljárás tárgyát, a Bíróságnak joga van megvizsgálni a jogi vagy természetes személyek elleni korlátozásokat előíró európai döntések jogszerűségét.

6.7 Egyéb intézmények és tanácsadó testületek

²³ Az európai törvényeket a rendes jogalkotási eljárásnak megfelelően az Európai Parlament és a Miniszterek Tanácsa fogadja el közösen vagy a Bizottság javaslata alapján és a Bírósággal történő konzultációt követően vagy a Bíróság kérésére és a Bizottsággal történő konzultációt követően.

1. Az (uniós intézményi státussal felruházott) Európai Központi Bankkal, valamint a Számvevőszékkal kapcsolatos rendelkezések gyakorlatilag változatlanok maradtak. Meg kell jegyezni azonban, hogy a bank Igazgatóságát a jövőben a Tanács jelöli ki minősített többséggel, nem pedig egyhangúlag.

2. A Régiók Bizottságát és a Gazdasági és Szociális Bizottságot illetően gyakorlatilag nincs változás. A Régiók Bizottsága szintén keresetindítási joggal rendelkezik az olyan jogalkotási aktusok tekintetében, amelyek elfogadásához az Alkotmány rendelkezései szerint vele konzultálni kell.

* * *

Végezetül megállapíthatjuk, hogy bizonyos vonatkozások ellenére, amelyek tekintetében nem lehetséges megjósolni, hogy a javasolt változtatások mennyire lesznek hatékonyak, az alkotmánynak sikerült tisztáznia és növelnie az intézmények kapacitását a „közösségi módszer” és az intézményi egyensúly megőrzése mellett, ami lehetővé teszi, hogy az Unió helytálljon a bővítés következtében előálló új helyzetben és meghatározó szereplő legyen a nemzetközi szinten.

7. Jogi aktusok és eljárások: egységesebb, pontosabb és érthetőbb rendszer

7.1 Az alkotmány jelentős előrelépést hoz a döntéshozatali eljárások és intézkedési eszközök egyszerűsítése és ésszerűsítése terén. Jól látható az eljárások hatékonyságának, demokratikus legitimitásának és átláthatóságának terén tett előrelépés és még a szóhasználatban bekövetkezett változások is fontosak annak érdekében, hogy az polgárok világosabban megértsék, hogy ki, milyen döntéseket hoz az Unióban.

7.2. A jogi eszközök tipológiája leegyszerűsödik és egyértelműbbé válik. Az alkotmány hatféle jogi eszközt említ: európai törvények, európai kerettörvények, európai rendeletek, európai határozatok, ajánlások és vélemények. A terminusok egyszerűek és egyértelműek, és az ezek elé tett „európai” jelző egyértelművé teszi az emberek számára, hogy mit is jelentenek, hiszen a terminológia összhangban van a legtöbb tagállamban használt terminológiával (a törvények a Parlamenttől származó szabályok, a rendeletek pedig a végrehajtó hatalom által elfogadott jogszabályok). Ezáltal az alkotmány véget vet az eddig fennálló zűrzavarnak és terminológiai pontatlanságoknak.

7.3. Az alkotmány ezenkívül egyértelmű hierarchiát állít fel a jogi eszközök között és világosan rendelkezik a jogalkotási aktusok elsőbbségéről a végrehajtási aktusokkal szemben. A Bizottságot az európai végrehajtói hatalmi ágnak tekinti, amelynek feladata a jogalkotási aktusok európai szintű végrehajtásához szükséges intézkedések meghozatala, míg a Tanács csak kivételes esetben gyakorolhat végrehajtói feladatokat, nevezetesen akkor, amikor az alkotmány egyértelműen kimondja, vagy amikor a jogalkotási aktusok így rendelkeznek a szükséges indokok meghatározása mellett.

7.4. A felhatalmazáson alapuló rendeletek kategóriájának létrehozása, amelyek alapján a jogalkotási hatóság (az Európai Parlament és a Tanács) jogköröket ruház át a Bizottságra, hatékonyabbá teszi az Unió intézkedéseit, mert a jogalkotónak így nem kell foglalkoznia olyan technikai részletekkel, amelyeket a végrehajtó gyorsabban és megfelelőbben képes kezelni; a jogkörátruházás együtt jár a jogalkotó hatóság által végzett ellenőrzésre vonatkozó

szükséges garanciákkal (az ún. „visszavonási” eljárás keretében) és biztosított az Európai Parlament és a Tanács közötti teljes egyenlőség²⁴.

7.5. Új jogalkotási eljárások: az alkotmány egyértelmű hangsúlyt fektet a rendes jogalkotási eljárásra (amely megfelel a jelenlegi együtdöntési eljárásnak); ez tulajdonképpen a standard jogalkotási eljárás, míg a többi kivételnek számít, amelyekről az alkotmánynak egyértelműen rendelkeznie kell. A rendes jogalkotási eljárás főbb jellemzői a következők: a kezdeményezés joga a Bizottságot illeti (kivéve a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség témakörébe tartozó bizonyos kérdéseket, ahol a Bizottság a tagállamok legalább ¼ részével osztozik a jogkörben), az Európai Parlament és a Tanács együtdöntési eljárással dönt (a korábbi együtdöntési eljárásban végrehajtott kisebb változtatások pontosan a két intézmény közötti teljes egyenlőség hangsúlyozását szolgálják), a Tanács pedig minősített többséggel hoz döntést.

7.6. A rendes jogalkotási eljárás hatálya jelentősen kibővül, mintegy ötven új jogalappal (ezzel 86-ra emelve az összes ide tartozó jogalapot), amelyek közül néhány kiemelten fontos, mint például a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre, a mezőgazdasági és halászati politikára, az európai kutatási térségre és a végrehajtói jogkörre (amelyet eddig a komitológiáról szóló kerethatározat szabályozott) vagy a jelenlegi költségvetési rendeletre (vö. 3. melléklet) vonatkozó jogalapok. Ezen területeken a Tanács immár nem dönthet egyedül, csak a Parlamenttel egyetértésben.

7.7. Sajnálatos módon azonban továbbra is túl sok olyan eset van, amelyekre különleges jogalkotási eljárások vonatkoznak, melyek értelmében valamelyik intézmény egy másik intézmény részvételével fogad el adott jogszabályt, amely részvétel a hozzájárulástól az egyszerű konzultációig terjedhet, és néha úgy tűnik, hogy az ilyen típusú eljárásra a kormányközi konferencián lezajlott tárgyalások során kialakított kompromisszumok eredményeképpen esik a választás. Az Európai Parlament három esetben hozhat törvényeket a Tanács jóváhagyásával²⁵. Ezzel szemben 28 esetben az alkotmány tanácsi törvényekről rendelkezik²⁶. Az éves költségvetést tartalmazó törvényre szintén az Európai Parlament és a Tanács közös döntéshozatali eljárását szabályzó különleges eljárás vonatkozik (vö. 8. pont később).

7.8. Ezen kivételek ellenére az alkotmány kétségtelenül jelentős előrelépést jelent az európai jogalkotás hatékonyságának és demokratikus legitimitásának terén. Mindezt hasonló előrelépés kíséri az Unió által megkötött nemzetközi megállapodások elfogadásának tekintetében, ami köszönhető egyrészt a Tanácsban alkalmazott minősített többségi szavazás kiterjesztésének, másrészt annak a követelménynek, melynek értelmében az Európai Parlament jóváhagyására van szükség (például a közös kereskedelempolitikát végrehajtó megállapodások esetében).

²⁴ A jogalkotási hatóság mindkét ága bármikor visszavonhatja a felhatalmazásra vonatkozó döntést; ezenkívül a Bizottság által javasolt felhatalmazáson alapuló rendelet csak akkor léphet hatályba, ha a két intézmény közül egyik sem emel kifogást a rendeleti jogkörrel való felhatalmazást biztosító törvényben vagy kerettörvényben meghatározott időkorláton belül.

²⁵ Az Európai Parlament képviselőinek szabályzatáról szóló törvény, az európai ombudsman jogállásáról szóló törvény, valamint a vizsgálati jog gyakorlására vonatkozó eljárásokról szóló törvény (amely szintén a Tanács jóváhagyására van szükség) - vö. 4. melléklet

²⁶ Ezek közül 22 esetben a Tanács egyhangúlag dönt (öt esetben az Európai Parlament jóváhagyásával, 17 esetben pedig egyszerű konzultációt követően); a Tanács hat esetben dönt minősített többséggel (egy esetben az Európai Parlament jóváhagyásával, öt esetben pedig egyszerű konzultációt követően) - vö. 4. melléklet.

8. Az Unió pénzügyei

8.1. Az egyik legtöbb vitát kiváltó kérdés, mind a Konventben, mind pedig a kormányközi konferencián, az Unió pénzügyi rendszerének reformja volt, különös tekintettel a költségvetési eljárásra. A kérdés egy olyan rendszer intézményesítése körül forgott, amely a jövőben lehetővé teszi majd az Unió megfelelő, átlátható és demokratikus finanszírozását, valamint mindenekelőtt lehetőséget nyújt az Európai Parlament számára, hogy megszilárdítsa jogköreit mint a költségvetési hatóság egyik ága azáltal, hogy az Unió költségvetésének egészéről mond döntő véleményt, beleértve az olyan, eddig „kötelezőnek” minősített kiadásokat, mint a közös agrárpolitikával és a közös halászati politikával kapcsolatos kiadások. Annak ellenére, hogy a végeredmény pozitív, bizonyos mértékben hangsúlyeltolódást jelentett a kormányközi konferencia részéről, amely nem fogadta el maradéktalanul a Konvent javaslatait.

8.2. A konvent egy három szakaszból álló modellt javasolt, amely egyszerű volt és kiegyensúlyozott:

- a Tanács továbbra is egyhangúlag dönt (a tagállamok későbbi, saját alkotmányos szabályozásuknak megfelelő jóváhagyásával) a főbb irányvonalakról és a saját források felső határáról²⁷;

- az Európai Parlament és a Tanács együtt dönt a pénzügyi tervről, amely az alkotmány része lesz „többéves pénzügyi keret” néven. (Az alkotmány hatálybalépését követő első pénzügyi kerettől kezdve a Tanács minősített többséggel dönt.);

- az éves költségvetésről a két intézmény közösen dönt: a két intézménynél lezajló első olvasatot követően, ami egyeztetőbizottság összehívását eredményezheti, nézetkülönbség esetén a Parlament mondaná ki a végső szót azzal a feltétellel, hogy a nagy többség támogatja azt; máskülönben a Tanács álláspontja érvényesül.

8.3. Mindez azt jelentette, hogy továbbra is a tagállamok határozzák meg az Unió bevételeinek összegét és jellegét, hogy a költségvetési hatóság két ágának meg kell egyeznie a kiadások programozásában, valamint hogy az éves költségvetéssel kapcsolatos nézeteltérés esetén az Európai Parlament mondhatná ki az utolsó szót az átfogó kiadásokról (miután a kötelező és nem kötelező kiadások közötti megkülönböztetés megszűnne), jöllehet mindezt a pénzügyi keret számára megállapított felső értékek határain belül. A gyakorlatban a két intézmény ennek következtében rá lenne szorulva, hogy közös álláspontot alakítson ki.

8.4. Sok tagállam elégedetlen volt ezzel a kiegyensúlyozott rendszerrel és a kormányközi konferencián javaslatokat nyújtottak be, amelyekben egyes esetekben súlyos támadást intéztek az Európai Parlament ezen a téren meglévő jogkörei ellen és veszélybe sodorták a pénzügyi demokrácia eszméjét az Unióban. Elsősorban az Európai Parlamentet képviselő résztvevőknek, illetve az olasz és ír elnökségnek köszönhetően, lehetőség nyílt egy olyan kompromisszum kidolgozására, amely megőrizte az Európai Parlament lényegi jogait ezen a téren:

²⁷ Az alkotmány tanácsi törvényről rendelkezik, amelyet a Parlament csupán véleményezhet. A Konvent viszont azt javasolta, hogy a saját források rendszerének végrehajtására vonatkozó intézkedéseket tanácsi törvény fogadja el minősített többséggel a Parlament jóváhagyása mellett.

- elfogadták a Konvent javaslatát a saját forrásokkal kapcsolatban,
- a pénzügyi keretet mindig két intézménynek kell elfogadnia, de a Tanács szintén egyhangúlag dönt mindaddig, amíg az Európai Tanács egyhangúlag úgy nem határoz, hogy a Tanács minősített többséggel dönthet,
- az éves költségvetést az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak szintén közösen kell elfogadnia, ám amennyiben nem értenek egyet, az eljárást újra kell kezdeni azzal, hogy a Bizottság új költségvetési tervezetet nyújt be.

8.5. Ezzel a megoldással – mint azt már említettük – megmaradnak az Európai Parlament költségvetési jogköreinek alapvető elemei, mert a kötelező és nem kötelező kiadások közötti megkülönböztetés megszűnésével a Parlament döntő szót kap a költségvetés egészének tekintetében. A többéves pénzügyi keret elfogadása esetében továbbra is alkalmazott egyhangúság követelménye azonban súlyos nehézségeket okoz a témával kapcsolatos jövőbeli tárgyalások esetében és kevésbé ösztönzi az intézmények közötti költségvetési megegyezést, ami tulajdonképpen a Konvent javaslata mögött meghúzódó cél lett volna.

9. Előrelépés az ágazati politikák területén

Az Alkotmány „Az Unió politikái és működése” című III. része 322 cikke áll, mely az Alkotmány legnagyobb részét képezi. Szinte teljes egészében olyan rendelkezésekből áll, melyek már a Szerződések jelenlegi változatában is léteztek, és az ágazati politikák meghatározására és végrehajtására vonatkoznak, különösen az Unió intézkedéseinek jogalapjait illetően az egyes területeken. Elképzelhető, hogy e rendelkezések egy jelentős részét egyszerűsíthették volna, vagy azokat hozzáigazították volna a megalkotásuk óta bekövetkezett változásokhoz. Azonban tény, hogy az Európai Tanács által az Európai Konventre ruházott mandátum nem jogosította fel azt a rendelkezések mélyreható felülvizsgálatára.

A III. részben végrehajtott változtatások így lényegében az Alkotmányt létrehozó szerződésnek a „pillérek” eltörlésére, az Unió hatásköreire, az intézményekre, a döntéshozatali eljárásra és a jogi eszközökre vonatkozó I. részében hozott döntések következményei. Ezért a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége (lényegében a korábbi harmadik pillér) és a külkapcsolatok, különösen a közös kül- és biztonságpolitika területe a legérzékenyebb a változtatásokra, amelyek más ágazati politikákban főként az alkalmazandó eljárásokra és a jogalapok jogalkotási és nem-jogalkotási aktusokra történő osztályozására vonatkoznak. Ez már önmagában is garanciát jelent a az Unió intézkedéseinek nagyobb hatékonyságára, demokratikus legitimitására és átláthatóságára, tekintettel a változtatások pozitív jellegére, amint az korábban bemutatásra kerül. Megemlítendő, hogy új elem a bevezető fejezet, mely felsorolja a horizontális vagy átfogó záradékokat melyek valamennyi politikára vonatkoznak. A későbbiekben áttekintjük ezen változtatások főbb elemeit annak megállapítására, hogy hatékonyabbá, és demokratikusabbá teszik-e az Uniót a kérdéses területen.

9.1. *A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség*

1. A belső politikák területén a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének

térségével foglalkozó rendelkezések terén fedezhetők fel legnagyobb változások, különösen a pillér-struktúra megszüntetése, illetve büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés (mely ez idáig a harmadik pillér alá tartozott) „közösségi” módszerek alá hozása a rendes jogalkotási eljárás és a minősített többségi szavazás kiterjesztése révén²⁸. Az egyes egyedi intézményi rendelkezések azonban továbbra is érvényesek: a jogalkotási és operatív tervezés stratégiai iránymutatásait az Európai Tanács határozza meg (konszenzus révén), anélkül, hogy ebbe bármely módon is bevonná a Parlamentet; a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés során a jogalkotási kezdeményezés megoszlik a Bizottság és a tagállamok egy negyede között (a jelenlegi egy tagállam helyett); a nemzeti parlamentek pedig nagyobb szerephez jutnak, különösen a szubszidiaritás elvének való megfelelés nyomán követésében (a nemzeti parlamentek egy negyede szükséges a korai előrejelzési eljárás megindításához a korábbi egyharmaddal szemben).

2. E területen a politikai célkitűzéseket pontosabban és egyértelműbben határozták meg. Az Unió intézkedéseinek e területen kifejezetten meg kell felelniük az alapjogi követelményeknek. Az igazságszolgáltatáshoz való jog általános célkitűzésként került lefektetésre. A különböző rendszerek kölcsönös elismerése és a jogszabályok közelítése a politikák végrehajtásának két párhuzamosan elismert eszköze.

A határellenőrzési, menekültügyi és bevándorlási politikát az Unió közös politikájának ismerik el, melynek vezérelve a szolidaritás és a tagállamok közötti felelősség méltányos megosztása.

Az Alkotmány szintén komoly előrelépést jelent a polgári és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés és a rendőrségi együttműködés tekintetében, főként a rendes jogalkotási eljárás alkalmazása révén.

3. A nem bírósági ügyekben hozott határozatok és ítéletek kölcsönös elismerésén alapuló polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködést a rendes jogalkotási folyamat valamennyi jogszabály-közelítési intézkedésre való alkalmazása révén kiterjesztették valamennyi több államra kiterjedő vonatkozású ügyre a családjogra vonatkozó intézkedések kivételével, melyek esetében az egyhangúság a fő szabály (tanácsi törvény, a Parlamenttel csupán konzultálnak). A Tanács egyhangúlag egymaga is határozhat a rendes jogalkotási folyamat kiterjesztéséről a családi jog néhány több államra kiterjedő vonatkozásának lefedésére.
4. A büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés tekintetében a legfőbb újdonság a rendes jogalkotási folyamat (minősített többség) alkalmazása a jogszabályok közelítésére mind az eljárási kérdésekben (például minimális szabályok az ítéletek és bírósági határozatok kölcsönös elismerésnek megkönnyítésére), mind az büntetőjog anyagi során, minimális szabályokkal egyes, az Alkotmányban felsorolt, több államra kiterjedő méreteket öltő súlyosabb bűncselekmények meghatározására és azok szankcióira. Az Alkotmány továbbá arról is rendelkezik, hogy a Tanács egyhangúlag meghatározhatja a büntetőeljárás azon más vonatkozásait és a bűnügy azon más területeit, melyekre a rendes jogalkotási eljárás vonatkozik.

²⁸ Az Alkotmány nincs hatással az Egyesült Királyságban, Írországban és Dániában a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségével összefüggésben fennálló különleges helyzetre, amint azt a számos, már létező, az új alkotmányos szöveghez igazított jegyzőkönyvben meghatározták.

Egyes tagállamok erősen ellenezték ezt azon garancia ellenére, mely szerint az európai jogszabályoknak e területen tiszteletben kell tartaniuk a tagállamok jogrendszerének alapvető szempontjait. Ezért a kormányközi konferencia a megállapodás biztosítására egy „vérszék” mechanizmusról rendelkezett, mely biztosítja az e területen problémával rendelkező tagállamok részére az általuk igényelt garanciákat, anélkül hogy teljesen kizárta volna a további haladást. E megállapodás alapján ha egy tagállam úgy véli, hogy egy jogalkotási javaslat veszélyezteteti jogrendszerének „alapvető vonatkozásait”, kérheti, hogy azt az Európai Tanács elé utalják. Négy hónap áll rendelkezésére az Európai Tanácsnak arra, hogy visszautalja az ügyet a Tanácshoz az eljárás folytatásának lehetővé tétele érdekében, vagy arra, hogy felhívja a Bizottságot vagy a tagállamok eredeti szöveget előterjesztő csoportját, hogy terjesszen elő egy új jogalkotási javaslatot. Amennyiben az Európai Tanács a négy hónapos időszakon belül nem hoz határozatot, vagy ha a kérésére indult új jogalkotási eljárás nem fejeződik be 12 hónapon belül, automatikusan megerősített együttműködés jöhet létre a kérdésben, ha a tagállamok harmada azt támogatja.

5. A Parlament üdvözölte, hogy a kormányközi konferencia elfogadta a Konvent javaslatát egy Európai Ügyészségi Hivatal létrehozására, melynek hatáskörébe tartoznak az Unió pénzügyi érdekei ellen elkövetett bűncselekmények, és mely számos küldöttség ellenvéleménye ellenére eljárhat az ilyen bűncselekmények elkövetőivel szemben. Az Alkotmány ugyanakkor megköveteli, hogy hivatalt létrehozó európai törvényt a Tanácsnak egyhangúlag fogadja, miután a Parlament beleegyezését adta. Mindamellett egy áthidaló záradék („passerelle”) rendelkezik a hivatal hatásköreinek a több államra kiterjedő vonatkozású súlyos bűncselekmények elleni intézkedésekre történő esetleges kiterjesztéséről, a Tanács által egyhangúlag elfogadott európai határozat alapján, miután a Parlament beleegyezését adta.
6. Végül, a rendes jogalkotási eljárást bevezették a rendőrségi együttműködés esetében is, bár továbbra is az egyhangúság a fő szabály a tagállamok illetékes hatóságainak egy másik tagállam területén történő operatív együttműködése és beavatkozása esetén.

9.2 *Egyéb belső politikák*

1. Néhány „új” - vagy világosabban meghatározott - hatáskör új jogalapjának az I. részben történt bevezetése mellett az Alkotmány változtatásai az egyéb ágazati politikák során főleg az együttdöntés (és ezáltal a minősített többséggel való szavazás) mint rendes jogalkotási eljárás létrehozásából és a most meghatározott, jogalkotási és nem-jogalkotási aktusokra történő osztályozásából származnak.
2. A legszembetűnőbb változások többek között a mezőgazdasági és a halászati politika területén találhatók, melyek során a rendes jogalkotási eljárás alkalmazandó a mezőgazdasági piac közös szervezésére vonatkozó szabályokat megállapító jogalkotási aktusok, illetve a közös mezőgazdasági és a halászati politika folytatásához szükséges rendelkezések elfogadására. Ez azt jelenti, hogy a közös mezőgazdasági és a halászati politika fő irányvonalainak kialakítása során az Európai Parlament is határozhat, és nem csupán a mezőgazdasági miniszterek. A árak, lefoglalások, támogatások és mennyiségi korlátozások, illetve a halászati kvóták elosztásának meghatározásával azonban a Tanács által elfogadott nem jogalkotási aktusok foglalkoznak (európai rendeletek és határozatok).

3. A kutatási és technológiafejlesztési politika egy új területtel, az űrpolitikával egészült ki. A kutatási keretprogramokat már minősített többséggel elfogadott európai törvény hozza létre. Az Európai Kutatási Térséget, melyen belül a kutatók, a tudományos ismeretek és a technológiák szabadon mozoghatnak, a rendes jogalkotási folyamat alapján elfogadott törvények fogják létrehozni. Az európai űrprogramot törvény vagy kerettörvény formájában fogják elfogadni. Meg kell jegyezni, hogy a Parlament jogalkotási jogosultságait e téren komolyan megkérdőjelezte néhány, a kormányközi konferencia során előterjesztett javaslat.
4. Az energiáról szóló új szakaszban meghatározott célkitűzések többek között biztosítják az energiapiac működését és az energiaellátást, illetve előmozdítják az energiahatékonyságot és megújuló energiaformák kifejlesztését. A kormányközi konferencia korlátokat szabott az Unió jogalkotási intézkedéseinek, melyek nem hathatnak ki a tagállamok energiaforrásai kiaknázási feltételeinek, a különböző energiaforrások megválasztásának és az energiaellátás általános struktúrájának meghatározására vonatkozó jogára. Továbbá annak ellenére, hogy a rendes jogalkotási eljárás és a minősített többségi szavazás a fő szabály e területen, a kormányközi konferencia kimondta, hogy az elsődlegesen költségvetési természetű intézkedéseket a Parlamenttel történő konzultációt követően egyhangúlag elfogadott tanácsi törvénnyel lehet meghozni.
5. A közegészségügy területén a kormányközi konferencia túllépett a Konventen azáltal hogy az Unió támogató intézkedéseit kiegészítette egy „súlyos több államra kiterjedő egészségügyi veszélyek leküzdésére szolgáló korai előrejelzéssel” a „széles körben terjedő súlyos betegségek elleni küzdelem” érdekében. Az Uniónak többek között intézkedéseket kell hoznia a gyógyászati termékek magas minőségi és biztonsági előírásainak meghatározására és a közegészségügy védelmére a dohány és alkoholtermékekkel kapcsolatos visszaélésekkel szemben. Hangsúlyozni kell, hogy az Alkotmány kimondja azt, hogy az Unió intézkedései e területen tiszteletben kell, hogy tartsák a tagállamok hatáskörét az egészségügyi politikájuk, többek között az egészségügyi szolgáltatások és az orvosi ellátás irányítását, és azok erőforrásai elosztásának meghatározását.
6. Sajnálatos, hogy a végleges szöveg nem tartalmaz több lényegi változtatást a szociális politika területén, különösen a minősített többségi szavazás kiterjesztés tekintetében (nem történt változás a jelenlegi helyzethez képest). Azonban nem lenne helyénvaló azt mondani, hogy az Alkotmány visszalépést jelent e téren. Ellenkezőleg, számos előrelépést tettek, nevezetesen:
 - a „teljes foglalkoztatottság” és a „társadalmi haladás” beépítése az Unió célkitűzései közé az Alkotmány nyitó rendelkezéseiben;
 - egy általános „szociális záradék” bevezetése a III. rész elején, mely alapján az Uniónak figyelembe kell vennie valamennyi politika meghatározása és végrehajtása során a „foglalkoztatottság magas szintjének előmozdításához, a megfelelő szociális védelemhez, a kirekesztés elleni küzdelemhez illetve az oktatás, a képzés és az emberi egészség magas szintjéhez kapcsolódó követelményeket”;
 - egy általános gazdasági érdekű szolgáltatások elismerését és védelmét lehetővé

tevő jogalap létrehozása;

- a „szociális partnerek” szerepének kifejezett elismerése az I. részben, különösen a Háromoldalú Növekedési és Foglalkoztatási Szociális Csúcstalálkozó, melynek feladata hozzájárulni a szociális párbeszédhez.

Továbbá nem szabad elfelejteni, hogy a Alapjogi Charta beépítése az Alkotmányba azt jelenti, hogy a Chartába foglalt szociális jogokat teljes mértékben elismerik a közösségi jogban.

7. Végül a rendes jogalkotási eljárás alkalmazandó majd a munkaviszonyban álló személyek vagy önálló vállalkozó migráns munkavállalók társadalombiztosítási juttatásaira vonatkozó társadalombiztosítási intézkedésekre. Ehhez egy további „vérszék” mechanizmus társul, mely azon esetekben kerül alkalmazásra, ha a tagállamok úgy vélik, hogy egy ilyen intézkedés „kihatna társadalombiztosítási rendszerük alapvető vonatkozásaira, köztük annak mértékére, költségeire vagy pénzügyi struktúrájára, illetve kihatással lenne e rendszer pénzügyi egyensúlyára”. Ebben az esetben kérheti, hogy az ügyet az Európai Tanács elé utalják (ezáltal automatikusan felfüggesztve a jogalkotási eljárást). Az Európai Tanács ezután 4 hónapon belül vagy visszautalja a kérdést a Tanácshoz, ezáltal lehetővé téve az eljárás folytatását, vagy felkéri a Bizottságot, hogy nyújtson be egy új javaslatot. (Az Alkotmány azonban nem határozza meg, hogy mi fog történni, ha a Tanács ezt elmulasztja.)
8. Az Alkotmány nem hoz változást az adózás tekintetében, mely esetében az egyhangúság marad az általános szabály. A kormányközi konferencia során nem sikerült megállapodni még abban a kevés ügyben sem, melyek során a Konvent rendes jogalkotási eljárás alkalmazását javasolta (azaz minősített többséget) az igazgatási együttműködési intézkedésekkel és az adócsalás és adókijátszás elleni intézkedésekkel összefüggésben (feltéve, hogy a Tanács egyhangúlag megállapítja, hogy a javasolt intézkedések e kérdésekhez kapcsolódnak).
9. A gazdasági irányítás a másik, nagy vitát kiváltó terület, de annak során a változások viszonylag kisebbek. Azonban a gazdasági és foglalkoztatási politikák összehangolását az Unió hatáskörei között erősítették meg (bár a kormányközi konferencia módosította a Konvent szövegét, hangsúlyt helyezve arra, hogy a tagállamok az Unión belüli megállapodások szerint koordinálják politikáikat), és kiteljesítették az egyes, az eurót fizetőeszközként bevezető tagállamokra vonatkozó rendelkezéseket. Például az eurónak egy tagállam általi bevezetéséről szóló (a Bizottság által javasolt) tanácsi határozatot megelőzi az eurót már bevezető tagállamok minősített többsége által elfogadott ajánlás.

Az eurócsoport operatív eljárásait egy, az Alkotmányhoz mellékelt jegyzőkönyvben határozták meg. A kormányközi konferencián elfogadtak egy nyilatkozatot a stabilitási és növekedési egyezményről. Az egyezmény parázs vita tárgyává vált a küldöttségekben, melynek eredményeként változtatásokat fogadtak el az Alkotmány szövegében, melyek többek között csökkentették a Bizottság javasolt szerepét a túlzott hiány esetén követendő eljárás során (a Tanács által az érintett tagállamhoz intézett ajánlásokkal, melyek a jelenlegi helyzetnek megfelelően a Bizottság ajánlásán, nem pedig egy javaslaton (amint azt a Konvent javasolta) alapulnak).

9.3. Közös kül- és biztonságpolitika

1. Jelentős változások történtek a külkapcsolatok területén, de inkább az intézményi rendelkezések során, mint a döntéshozatali eljárásokat illetően. A külügyminiszteri pozíció létrehozásával (lásd: 6.5. szakasz fentebb) összhangban, melynek birtokosa intézményi szinten két „kalapot” fog viselni és akinek hatáskörébe tartozik majd a közös kül- és biztonságpolitika és a EU külkapcsolatainak koordinációja annak valamennyi tekintetében, az Alkotmány az EU külügyi intézkedéseinek valamennyi területét egy elkülönített közös cím (a III. rész V. címe) alá helyezi.

A közös kül- és biztonságpolitika területén továbbra is egyhangúság lesz a fő szabály, mely lényegében továbbra is kormányközi eljárásokon fog alapulni és melynek során az Európai Tanács rendelkezik domináns szereppel. A minősített többségi szavazás csak az Európai Tanács vagy a Tanács határozatai (vagy egy miniszter által az Európai Tanács kérésére benyújtott javaslat) esetében alkalmazható. Rendelkezésre áll azonban egy „vérszék”, amennyiben egy tagállam létfontosságú nemzeti politikai érdekekre hivatkozva ellenzi egy minősített többségű határozat elfogadását. Sem a Konvent javaslatát (minősített többség a miniszter által előterjesztett és a Bizottság által támogatott javaslatokra), sem az olasz Elnökség javaslatát (minősített többség valamennyi miniszteri javaslatra) nem fogadták el, különböző tagállamok ellenállása miatt. A Parlament általános jogot szerzett a tájékoztatásra és bizonyos esetekben a konzultációra. Az Európai Bíróság joghatósága a közös kül- és biztonságpolitika során korlátozott. Mindazonáltal az Alkotmány joghatóságot ad a Bíróságnak az egyéneket korlátozó intézkedéseket eredményező európai határozatok jogszerűségének felülvizsgálatára.

2. Az Alkotmány által bevezetett legnagyobb előnyök a közös kül- és biztonságpolitika egyes területein találhatóak, ahol a kormányközi konferencia jelentős változtatásokat eszközölt, melyek a Konvent javaslatain is túlmutatnak.

Ennek eredményeként a közös védelem vagy legalább is egy közös védelmi politika megfogalmazása, melynek alapelveit már a Maastrichti Szerződés²⁹ is jóváhagyta, realiztikusabb távlattal bír. A közös védelmi politika polgári és katonai erőforrásokon alapuló operatív jogköröket ruház az Unióra. A főbb változások ezzel összefüggésben az alábbiak:

- a „Petersberg” missziók felülvizsgálata³⁰;
- egy Európai Fegyverzeti, Kutatási és Katonai Képességfejlesztési Ügynökség³¹ létrehozása;
- annak lehetősége, hogy minősített többséggel elfogadott tanácsi határozattal létre

²⁹ A közös védelmi politika időben történő létrehozásáról szóló határozatot az Európai Tanács egyhangúlag hozza meg és szükséges a tagállamok jóváhagyása azok alkotmányos eljárásainak megfelelően.

³⁰ A már meglévő humanitárius és mentési feladatok, konfliktus-megelőzési és békefenntartó feladatok és a fegyveres erők, többek között béketeremtési feladatainak kiegészítése a lefegyverzéshez, katonai tanácsadáshoz, vizsály utáni stabilizációhoz és a terrorizmus elleni küzdelemhez kapcsolódó harmadik országokban végrehajtott műveletekkel.

³¹ Melynek fő feladatköre elősegíteni a tagállamok katonai képességeinek racionalizálását, a védelmi technológia kutatásának összehangolását és a hatékonyabb katonai kiadásokat.

lehesen hozni állandó strukturált együttműködést a védelem területén azon tagállamok között, melyek rendelkeznek katonai képességekkel és politikai akarattal (az ilyen strukturált együttműködés végrehajtásának feltételeit az Alkotmány egyik melléklete határozza meg);

- kölcsönös segély és segítségnyújtási kötelezettség a tagállamok között mely alapján a tagállamoknak fel kell használniuk minden rendelkezésükre álló eszközt a területén fegyveres agresszió áldozatává váló tagállam segítésére az ENSZ alapokmánya rendelkezéseinek megfelelően és a NATO tagállamokat a szervezet irányában terhelő kötelezettségvállalásokkal összhangban. Az Alkotmány kimondja, hogy e kötelezettség nem érinti az egyes tagállamok biztonság- és védelempolitikájának egyedi jellegét, mely fontos garancia a hagyományosan „semleges” tagállamok számára.
- tekintettel az Unió értékeinek védelmére, a Tanács átruházhatja egy feladat végrehajtását a tagállamok egy csoportjára;
- egy induló alap létrehozása a tagállamok hozzájárulásaiból a nem az Unió költségvetését terhelő katonai kiadások fedezésére,
- egy, az Unió költségvetési előirányzataihoz való gyors hozzáférést biztosító eljárás meghatározása.

3. Az Alkotmány tartalmaz egy szolidaritási záradékot is, mely alapján a tagállamoknak segítséget kell nyújtaniuk bármely olyan segítséget kérő tagállamnak, mely terroristatámadás vagy természeti katasztrófa áldozatává vált, amennyiben azt igénylik. Az ezen záradék végrehajtására vonatkozó rendelkezéseket a Bizottság és a miniszter közös javaslata alapján a Tanács határozatban fogadja el. A Tanács egyhangúlag határoz, ha a határozatnak védelmi vonatkozásai is vannak. Erről a Parlamentet tájékoztatni kell.

4. Ezen előrelépések ezért jelentősek és nem ássák alá az egyes tagállamok biztonság- és védelempolitikájának egyedi jellegét vagy a NATO-hoz tartozó tagállamok elkötelezettségeit. Továbbá, nem valószínű, hogy az Uniót egy agresszív katonai tömbbé változtatnák, amint attól a jelek szerint egyesek félnek. Egyesek bizonyára tovább is kívántak volna lépni, különösen a minősített többségi szavazást illetően. Mindamellett, tekintettel arra, hogy ez a politikai terület kiemelkedően kormányközi jellegű, és tekintettel a politikai klímára, mely a kormányközi konferenciát övezte, a végeredmény viszonylag pozitívnak tekinthető.

9.4. *A külkapcsolatok egyéb területei*

1. A közös kereskedelempolitika területén pozitív változások történtek. Hatályát kiterjesztették a szolgáltatások és a szellemi alkotások kereskedelmére is. A Parlament szerepe kibővült: a rendes jogalkotási eljárás alkalmazandó a közös kereskedelempolitikát végrehajtó intézkedések meghatározására; a Parlament rendszeresen jelentéseket fog kapni a nemzetközi megállapodásokkal kapcsolatos tárgyalásokról, melyeket nem lehet megkötni annak beleegyezése nélkül. Az

Alkotmány szintén foglalkozik a „kulturális kivétellel”³².

2. Végül a humanitárius segélyek tekintetében a Parlament üdvözölte a különleges jogalap létrehozását a rendes jogalkotási eljárás hatálya alá tartozó, illetve az önkéntes humanitárius segély hadtest létrehozását.

10. Jelentős mértékű rugalmasság

Alapvető jelentőségű kérdés, hogy az új alkotmányos keret elége rugalmas-e annak lehetővé tételére, hogy az Unió alkalmazkodjon a változó körülményekhez és megfeleljen a jövőben felmerülő kihívásoknak.

E kérdés megválaszolása két témát érint: először, az Alkotmány felülvizsgálatát, másodsor azt, hogy a rendszer tud-e fejlődni az alkotmányos keret korlátain belül anélkül, hogy magát az Alkotmányt szükséges lenne felülvizsgálni.

1. Az új szerződés számos egyértelmű javulást eredményez a felülvizsgálati eljárásban, melyek közül az első és legfontosabb a kezdeményezés jogának megadása a Parlament részére, ugyanazon alapon, mint a tagállamok és a Bizottság esetében. Továbbá a Konventet, mint a felülvizsgálatért felelős szervezet intézményi alapokra helyezi, elismerve a Konvent valóban meghatározó szerepét az Alkotmány szövegezésében és a kormányközi módszerek korlátozásában. A Parlament, mely elsőként javasolta a konvent módszerét, kizárólag üdvözölheti ezt a változtatást, mely segít a felülvizsgálati eljárás átláthatóbbá és demokratikusabbá tételében és egyúttal hatékonyabbá is teszi azt.

Különösen pozitív fejlemény, hogy a Parlamentnek jóváhagyását kell adnia abban az esetben, ha a Tanács úgy határoz, hogy nem hív össze a Konventet, mivel a változtatások nem eléggé jelentősek.

2. A kormányközi konferencia sajnos nem felel meg a Parlament elvárásainak a felülvizsgálati eljárás egyszerűsítése tekintetében. Valójában a IV-444. cikk szövege egyszerűsített eljárást irányoz elő az Unió belső politikáiról szóló, a III. rész III. címében foglalt rendelkezéseinek felülvizsgálatára (azzal a feltétellel, hogy egy ilyen felülvizsgálat nem növelheti az Unió hatásköreit), de ezen eljárás csupán azt teszi lehetővé, hogy az Európai Tanács megkerülje a konvent-módszert (a Parlament beleegyezésének szükségessége nélkül); az egyhangúság és tagállamok ratifikációja továbbra is a fő szabály marad.
3. Az Alkotmány felülvizsgálata így minden esetben továbbra is megkívánja az egyhangúságot és a tagállami ratifikálást. Mégis számos, a Parlamentben és nemzeti

³² Az alkotmány kimondja, hogy a Miniszterek Tanácsa ugyancsak egyhangúlag jár el a kulturális és audiovizuális szolgáltatások kereskedelmére vonatkozó megállapodások tárgyalása és elfogadása esetében, ha fennáll a veszélye annak, hogy azok korlátozzák az Unió kulturális és nyelvi sokszínűségét. A kormányközi konferencia kiterjesztette ezt a „kivételt” a szociális, oktatási és egészségügyi szolgáltatások kereskedelmére, ha fennáll a veszélye annak, hogy azok súlyosan megzavarhatják az ilyen szolgáltatások nemzeti szervezését és kihathatnak a tagállamok felelősségére azok teljesítését illetően. A Tanács szintén egyhangúlag intézkedhet, ha a szolgáltatások kereskedelme általában és a szellemi alkotások kereskedelmi vonatkozásai területére vonatkozó megállapodások olyan rendelkezéseket foglalnak magukba, melyek esetében a belső szabályok egyhangú elfogadása szükséges.

parlamentek körében is széleskörű támogatást élvező javaslatot fogalmaztak meg, amelyek valamivel rugalmasabbá tették volna ezt a követelményt a III. rész rendelkezéseinek felülvizsgálata tekintetében (melyek igen részletesek, és melyek alkotmányos értéke számos esetben megkérdőjelezhető), tiszteletben tartva azt az alapvető elvet, hogy az Unió hatásköreinek további bővítése egyhangú jóváhagyást követel meg a tagállamok részéről.

4. A Parlament ezzel ellentétben csak üdvözölni tudja az áthidaló záradékok („passerelles”) visszatartását, melyet a Konvent javasolt a Tanácson belül az egyhangú szavazásról a minősített többségi szavazásra, illetve a különleges jogalkotási eljárásról a rendes jogalkotási eljárásra való áttérés esetében. Az, hogy ezt a határozatot az Európai Tanács az Európai Parlament beleegyezésével és kizárólag egyhangúlag hozhatja meg – és akkor is csak akkor, ha egy nemzeti parlament sem fejezi ki tiltakozását hat hónapon belül – elégséges garanciát nyújt arra, hogy valamennyi tagállam jogait kellő tiszteletben tartsák, illetve hogy a határozat átlátható legyen, és rendelkezzen demokratikus legitimitással.
5. Az új alkotmányos szöveg további pozitívuma a megerősített együttműködéssel összefüggésben tett javítások, melynek jelentősége a jövőben növekedhet a tagállamok számának jelentős növekedése tükrében. Az Alkotmány az Unió általános kohéziójának és intézményi egységének biztosításához szükséges feltételek megteremtése mellett kiterjeszti a megerősített együttműködés alkalmazási körét (mely így alkalmazható az Unió kizárólagos hatáskörei által nem lefedett területre is, amíg a jelenlegi rendelkezések alapján a védelmi politikára ez nem vonatkozik) és megkönnyíti azok létrehozását. A megerősített együttműködésnek a tagállamok legalább egyharmadát kell magában foglalnia, és a Tanács minősített többséggel határozhat, a közös kül- és biztonságpolitika kérdéseinek kivételével, melyekre továbbra is az egyhangúság vonatkozik. Továbbá a Parlament jóváhagyásának kikérésére vonatkozó követelmény (a közös kül- és biztonságpolitika kivételével) erősíteni fogja az ilyen együttműködés létrehozásáról szóló határozatok demokratikus legitimitását.
6. Végül szintén kielégítő fejlemény, hogy a kormányközi konferenciának sikerült visszatartania a Konvent által javasolt áthidaló záradékokat („passerelles”), melyek lehetővé teszik a minősített többségi szavazásra való áttérést, vagy a rendes jogalkotási eljárást a megerősített együttműködési mechanizmuson belül.
7. Önkéntes kilépés az Unióból: Az Európai Közösséget – és később az Európai Uniót – létrehozó szerződés - az első szerződés kivételével, mely az Európai Szén és Acél Közösséget hozta létre - korlátlan időre kötöttek meg, de nem tartalmaztak rendelkezéseket egy kollektív vagy egyedi kilépési eljárásra, az Alkotmány először hozott létre egy mechanizmust az „Önkéntes kilépésre az Unióból” (I-60. cikk). Természetesen el kell ismerni, hogy egy ilyen lépés a nemzetközi szerződési jog alapján már korábban megengedett volt bármilyen külön rendelkezés hiányában is. Mindazonáltal az, hogy az Alkotmány már kifejezetten rendelkezik a kilépésről, részletes rendelkezéseket határoz meg egy ilyen helyzet kezelésére és világos üzenetet küld a tagállamok részére, hogy nem kötelező továbbra is részt venni az európai projektben, amennyiben annak népe nem kíván részt venni abban. Ez a megerősített és strukturált együttműködésre vonatkozó rendelkezésekkel együtt világosan jelzi, hogy az Unióban való részvétel és annak politikái továbbvitele mellett szabadon és őszinte

politikai elkötelezettség alapján kell dönteni.

11. Az Alkotmány hatályba lépése

11.1 A kormányközi konferenciát az Európai Unióról szóló szerződés 48. cikke alapján hívták össze, amely úgy rendelkezik, hogy bármilyen is legyen azon módosítások hatálya, amelyeket a konferencia a meglévő szerződésekkel kapcsolatban javasol (beleértve azok hatályon kívül helyezését, amint arról az alkotmánytervezet IV-437. cikke rendelkezik), a módosítások addig nem lépnek hatályba, amíg azokat az összes tagállam nem ratifikálja saját alkotmányos előírásai szerint.

11.2. Mindez azt jelenti, hogy az alkotmány IV-447. cikkében foglalt rendelkezések csak a jövőbeli ratifikációs folyamatokra érvényesek. A IV-447. cikk kimondja, hogy amennyiben az alkotmányt létrehozó szerződésre vonatkozó változtatások ratifikációjáról szóló bármely eljárás kezdete után két évvel a tagállamok egyötöde még nem zárta le az eljárást, vagy nehézségei adódnak a ratifikációs eljárás során (ami annak a lehetőségét is magában foglalja, hogy a szöveget egy vagy több tagállam elutasítja), akkor az eset az Európai Tanács elé kerül.

11.3. Az alkotmányt létrehozó eredeti szerződés ratifikációja érdekében a kormányközi konferencia a záró aktusába beillesztendő politikai nyilatkozatot (30. számú nyilatkozat) fogadott el, amelynek feltételei hasonlóak a fent hivatkozott IV-447. cikkéhez.

11.4. A múltban, amennyiben problémák adódtak valamely tagállamban a korábbi szerződések ratifikációs eljárása során, az eset természetesen az Európai Tanács elé került. A konvent javaslatának megfelelően ezen rendelkezés beiktatásával azonban a kormányközi konferencia azt a politikai üzenetet kívánta küldeni, hogy elfogadhatatlan az, ha a tagállamok egy csekély kisebbsége miatt a többi tagállam nem tud előre lépni, különös tekintettel arra, hogy az alkotmány rendelkezik többek között az Unióból történő önkéntes kilépésről, valamint a megerősített vagy strukturált együttműködésben történő részvételről, amelyben nem kötelező minden tagállamnak részt venni. Egy ilyen helyzet olyan megoldás keresésére irányuló tárgyalásokhoz kell hogy vezessen, amely nemcsak az alkotmányt ratifikálni nem tudó tagállam helyzetét veszi figyelembe, hanem mindenekelőtt azokat, amelyek elfogadják azt.

III. Általános értékelés/ajánlások az alkotmány elfogadásához

1. A fentieket figyelembe véve, a Parlament átfogó véleményének egyértelműen támogatnia kell a 2004 júniusában befejeződött kormányközi konferencia eredményeit, mivel azok olyan fokú törekvéseket tükröznek, amelyekről kevesen gondolták, hogy megvalósíthatók abban a geopolitikai környezetben, amelyben az egész művelet az Európai Unió jövőjéről szóló, 2001. decemberi laekeni nyilatkozat óta zajlott³³.

2. A részvétel szintjét és az átláthatóság fokát tekintve az eljárás, melynek során a Konvent kidolgozta az alkotmányos szerződést, eddig példa nélküli volt. Az állam- és kormányfők ezután elfogadták azt a szöveget, amely a tagállamok elé kerül ratifikálásra. A létrejött dokumentum a különböző felek, nevezetesen a demokratikus legitimitás nemzeti szintű letéteményesei, a nemzeti kormányok és nemzeti parlamentek, valamint az Uniót képviselő

³³ Elnökségi következtetések, az Európai Tanács 2001. december 14–15-i laekeni ülése (tanácsi dokumentum SN 3000/1/01 REV 1).

Európai Parlament és a Bizottság, illetve egyénileg és a civil társadalmi szervezeteken keresztül a polgárok által elért kompromisszum eredménye. A „kompromisszum” azonban nem azt jelenti, hogy csupán a minimális közös szempontokban tudtak megegyezni. Éppen ellenkezőleg, a fent leírt hiányosságok ellenére az alkotmány rendelkezései felettébb nagyra törők, ami utópisztikusnak tűnt abban a politikai környezetben, amelyben a munka a folyamatot útjára indító 2001. decemberi laekeni nyilatkozat óta zajlott.

Az Unió alkotmányos alapjainak és intézményi kereteinek megszilárdulása, valamint eszközeinek ésszerűsítése és egyszerűsítése lehetővé teszi, hogy két évtizednyi állandó reformok után végre stabilitás alakuljon ki.

A stabilitást és a biztonságot, amely minden alkotmányos szöveg alapvető jellemzője, olyan rendelkezések egészítik ki, amelyek egyrészt megszervezik a döntéshozatali eljárás kidolgozását, másrészt lehetővé teszik a megerősített és/vagy strukturált együttműködés mechanizmusainak kihasználását, és biztosítják az Unió működésének módosításához szükséges rugalmasságot, hogy az képes legyen szembenézni az elkövetkező évek kihívásaival.

Mindenekelőtt azonban az alkotmány erősíti a demokráciát az Európai Unióban, elősegíti a hatékonyabb döntéshozatalt, egyértelműbbé teszi a feladatköröket az Unióban, valamint egyrészt az Unió hatáskörébe, másrészt a tagállami hatáskörbe tartozó kompetenciákat. A Konvent lezárását követő sajtótájékoztatón Valéry Giscard d'Estaing, a Konvent elnöke azt mondta, hogy a Konventből az Európai Parlament győztesként került ki. A Parlament bizottságainak eloadói úgy vélik, hogy az igazi nyertesek az európai emberek, mert ez a Konvent jelenti a legnagyobb előrelépést az 1957-es Római Szerződés óta, mivel megszilárdítja értékeinket és elveinket az együttélés ösztönző projektje keretében, és mert a legjobb eszközt teremti meg arra, hogy közösen küzdjünk meg napjaink kihívásaival.

3. A fenittek szellemében a Parlamentnek vezető szerepet kellene játszania az alkotmány népszerűsítésében és védelmében, illetve segítséget kellene nyújtania az annak teljes megvalósításához szükséges politikai akarat előmozdításában és megszilárdításában, aminek a ratifikálási folyamattal kapcsolatos vitákban történő aktív részvétellel kellene kezdődnie.

1. MELLÉKLET: Az Unió hatáskörei³⁴

Hatáskör fajtája	Kizárólagos (Teljes lista) ³⁵	Megosztott (Nem teljes lista) ³⁶	Kiegészítő (Teljes lista)
Meghatározás	Kizárólag az Unió fogadhat el jogilag kötelező aktusokat, a tagállamok csak akkor léphetnek közbe, ha az Unió erre felhatalmazza őket vagy ha végre kell hajtaniuk ezeket az aktusokat	Az Uniónak és a tagállamoknak egyaránt lehetőségük van jogilag kötelező aktusok elfogadására, ez utóbbiak csak akkor fogadhatnak el ilyen aktusokat, amennyiben az Unió ezt nem tette meg	Az Unió csak a tagállamok tevékenységének támogatása érdekében léphet közbe (főként pénzügyi beavatkozásokon keresztül), alkothat jogszabályokat, de nem harmonizálhatja a nemzeti törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket
Terület	Vámunió A belső piac működéséhez szükséges versenyszabályok kialakítása Az euróövezet országainak monetáris politikája A tenger biológiai erőforrásainak megőrzése a halászati politika keretein belül Közös kereskedelempolitika	Belső piac Szociálpolitika Gazdasági, társadalmi és területi kohézió Mezőgazdaság és halászat (kivéve a tenger biológiai erőforrásainak megőrzése) Környezetvédelem Fogyasztóvédelem Közlekedés Transzeurópai hálózatok <u>Engergia</u> A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége A közös biztonsági kockázatok kezelése a népegészségügy terén <i>Kutatás és technológiai fejlesztés</i> <i>Úrpolitika</i> <i>Fejlesztési együttműködés</i>	Az emberek egészségének védelme és javítása Ipar Kultúra Idegenforgalom Oktatás Ifjúság <u>Sport</u> Szakképzés <u>Polgári védelem</u> <u>Igazgatási együttműködés</u>

³⁴ Az Alkotmány említést tesz a külpolitikáról és közös biztonságpolitikáról, valamint a gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai összehangolásáról is, ezek a politikák különleges természetüknél fogva nem tartoznak a táblázatban feltüntetett kategóriákba. A táblázatban azokat a hatásköröket jelöltük aláhúzással, amelyek vonatkozásában a hatályos szerződések nem fektettek le külön rendelkezéseket, de amelyek terén az Unió már a belső piacra vonatkozó EKSz. 308. cikke értelmében lépéseket tett.

³⁵ Ezek a hatáskörökön kívül az Unió az alábbi esetekben rendelkezik kizárólagos hatáskörrel nemzetközi megállapodások megkötéséről: erről az Unió egyik jogi aktsza rendelkezik, az Unió belső hatáskörének gyakorlásához szükséges vagy a közös szabályokat érintheti vagy módosíthatja hatáskötőket.

³⁶ Annak ellenére, hogy az Alkotmány a megosztott hatáskörről szóló I-14. cikkben foglalkozik az ebben az oszlopban található dőlt betűvel jelölt politikákkal, azokról a területekről van szó, amelyekben az Unió tevékenysége nem akadályozza meg a hatáskörök gyakorlását.

2. MELLÉKLET: Minősített többségi szavazás alá tartozó új területek

I - Minősített többségi szavazás alá kerülő már létező jogalapok

(a jelenlegi eljárás zárójelben, dőlt betűkkel szedve)

1. I-24. cikk (7) bekezdés : A Tanács elnökségének rendje – az Európai Tanács, bizottsági javaslat nélküli határozata (EKSz. 203. cikk – *a Tanács egyhangúlag határoz*)
2. I-37. cikk (3) bekezdés: a Bizottság végrehajtási hatáskörének gyakorlására vonatkozó ellenőrzés szabályai (jelenlegi *komitológiai* határozat) – rendes jogalkotási eljárás (EKSz. 202. cikk – *a Tanács a Parlament véleményét követően egyhangúlag határoz*)
3. III-136. cikk : a munkavállalók szabad mozgása, szociális juttatások – rendes jogalkotási eljárás³⁷ (EKSz. 42. cikk: *együtdöntés – a Tanács egyhangúlag határoz*)
4. III-141. cikk: a letelepedés szabadsága, önálló vállalkozói tevékenység megkezdése – rendes jogalkotási eljárás, amennyiben az elfogadott irányelv egy tagállam jogalkotási elveire vonatkozó módosítást tartalmaz (EKSz. 47. cikk (2) bekezdés – *együtdöntés – a Tanács egyhangúlag határoz*)
5. III-187. cikk (3) bekezdés: egyes intézkedések módosítása a Központi Bankok Európai Rendszere alapokmányában – rendes jogalkotási eljárás (a Bizottság javaslata az EKB-vel való konzultáció mellett vagy az EKB ajánlása a Bizottsággal való konzultáció mellett) (EKSz. 107. cikk (5) bekezdés – *a Bizottság javaslata esetén a Tanács egyhangúlag határoz az EKB-vel való konzultációt követően; valamennyi esetben szükség van a Parlament hozzájárulására, az EKB ajánlása esetén a Tanács minősített többséggel határoz a Bizottsággal való konzultációt követően*)
6. III-236. cikk, (2) bekezdés: közös közlekedéspolitiká (beleértve a (3) bekezdésben felsorolt eseteket) – rendes jogalkotási eljárás (EKSz. 71. cikk (2) bekezdés, *a Tanács egyhangúlag határoz a Parlamenttel való konzultációt követően a (2) bekezdésben felsorolt esetekben*)
7. III-263. cikk: a szabadság, biztonság és a jog érvényesülésének térségén belüli igazgatási együttműködés – tanácsi rendelet, konzultáció a Parlamenttel (EKSz. 66. cikk és EUSz. 34. cikk (1) bekezdés: *az EKSz. 67. cikke (1) és (2) bekezdésében meghatározott eljárás: a Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz – a Parlamenttel való konzultáció után a Tanács határozhat úgy egyhangúlag, hogy minősített többségre tér át*)

³⁷ Ezt az eljárást egy „biztonsági fék” mechanizmus kíséri abban az esetben, ha egy tagállam úgy ítéli meg, hogy a szóban forgó intézkedések „szociális biztonsági rendszerének alapvető vonatkozásait érintenék, ideértve annak alkalmazási körét, költségét vagy finanszírozási rendszerét” vagy a „rendszer pénzügyi egyensúlyát” befolyásolnák, kérheti, hogy a kérdést terjesszék az Európai Tanács elé (ami a jogalkotási eljárás felfüggesztését vonja maga után). Az Európai Tanácsnak 4 hónapon belül vagy vissza kell utalnia a kérdést a Tanács elé az eljárás folytatása érdekében, vagy pedig fel kell kérnie a Bizottságot új javaslat előterjesztésére (az Alkotmány nem rendelkezik arról, hogy milyen következményekkel jár, ha a Tanács nem tesz eleget ezen kötelezettségének...).

8. III-265. cikk: határellenőrzés – rendes jogalkotási eljárás *(EKSz. 62. cikk: az EKSz. 67. cikkében meghatározott eljárás: a Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz, a Parlamenttel való konzultáció után a Tanács határozhat úgy egyhangúlag, hogy minősített többségre tér át)*
9. III-266. cikk: menedékjog és védelem a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek számára – rendes jogalkotási eljárás *(EKSz. 63. cikk (1) és (2) bekezdés: az EKSz. 67. cikke (5) bekezdésében meghatározott eljárás: egyhangú határozat és az Európai Parlamenttel való konzultáció bizonyos kérdésekkel kapcsolatban, a Parlamenttel való konzultáció után Tanács a határozhat úgy egyhangúlag, hogy minősített többségre tér át)*
10. III-267. cikk : bevándorlás – rendes jogalkotási eljárás *(EKSz. 63. cikk (3) és (4) bekezdés: az EKSz. 67. cikkében meghatározott eljárás: egyhangúság a Tanácsban és konzultáció a Parlamenttel, a Parlamenttel való konzultáció után a Tanács határozhat úgy egyhangúlag, hogy minősített többségre tér át)*
11. III-270. cikk, (1) és (2) bekezdés: büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – rendes jogalkotási eljárás³⁸ *(EU-Szerződés. 31. cikk (1) bekezdés, a), b), c), d) pont – egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)*
12. III-271. cikk, (1) és (2) bekezdés: a tagállamokban a büntetőügyekre vonatkozó szabályozás, a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározásának közelítése³⁹ *(EUSz. 31. cikk, (1) bekezdés, e) pont – egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)*
13. III-273. cikk: Eurojust – rendes jogalkotási eljárás *(EUSz. 31. cikk, (2) bekezdés – egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)*
14. III-275. cikk, (2) bekezdés: nem operatív rendőrségi együttműködés – rendes jogalkotási eljárás *(EUSz. 30. cikk, (1) bekezdés – egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)*
15. III-276. cikk: Europol – rendes jogalkotási eljárás *(EUSz. 30. cikk, (2) bekezdés – egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)*
16. III-280. cikk, (5) bekezdés: intézkedések a kultúra területén – rendes jogalkotási eljárás (a Tanács ajánlásai minősített többség esetén is) *(EKSz. 151. cikk (5) bekezdés – együttdöntés, egyhangúság a Tanácsban, ajánlások: a Bizottság javaslatáról a Tanács egyhangúlag határoz)*
17. III-382. cikk, (2) bekezdés: az EKB igazgatósági tagjainak kinevezése – az Európai Tanács határozata a Tanács ajánlása alapján, konzultáció a Parlamenttel és a EKB

³⁸ Ezt az eljárást egy „biztonsági fék” mechanizmus kíséri abban az esetben, ha egy tagállam úgy ítéli meg, hogy az ezen a területen előterjesztett jogalkotási javaslat büntető igazságügyi rendszerének alapvető vonatkozásait érintené, kérheti, hogy a kérdést utalják vissza az Európai Tanács elé, és függesszék fel az eljárást. Az Európai Tanácsnak 4 hónapon belül vagy vissza kell utalnia a kérdést a Tanács elé az eljárás folytatása érdekében, vagy pedig fel kell kérnie a Bizottságot vagy a jogalkotási javaslatot kezdeményező tagállamok csoportját új javaslat előterjesztésére. Ha a Tanács 4 hónapon belül nem hozza meg a fent említett határozatot vagy a kérésére kezdeményezett új jogalkotási eljárást 12 hónapon belül nem fogadták el és a tagállamok egyharmada úgy kívánja, automatikusan elindul a területre vonatkozó megerősített együttműködés.

³⁹ Ugyanaz

igazgatótanácsával (EKSz. 112. cikk – Állam- és kormányfők közös megegyezése, az eljárás többi része megegyezik)

II - Minősített többségi szavazás új jogalapokkal

1. I-9. cikk (a III-325. cikk (6) és (8) bekezdésével együtt) csatlakozás az emberi jogokról szóló európai egyezményhez – a Parlament jóváhagyását követően tanácsi határozat a megállapodás tárgyaló felének (általában a Bizottság) javaslata alapján
2. I-24. cikk (4) bekezdés: a Tanács formációinak listája – európai tanácsi határozat (bizottsági javaslat nélkül)
3. I-32. cikk (5) bekezdés: az RB és a EGSZB jellegére és összetételére vonatkozó szabályok felülvizsgálata – tanácsi határozat
4. I-47. cikk, (4) bekezdés: európai törvény megalkotására vonatkozó javaslatra irányuló polgári kezdeményezés – rendes jogalkotási eljárás
5. I-54. cikk (4) bekezdés: a saját források rendszerére vonatkozó végrehajtási intézkedések – tanácsi törvény, a Parlament jóváhagyása
6. I-60. cikk (2) bekezdés: egy tagállam kilépéséről rendelkező megállapodás – a Parlament jóváhagyását követően tanácsi határozat a megállapodás tárgyaló felének (általában a Bizottság) javaslata alapján
7. III-122. cikk: az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működési elvei és feltételei – rendes jogalkotási eljárás
8. III-127. cikk: a diplomáciai és konzuli védelem könnyítésére irányuló intézkedések – tanácsi törvény, konzultáció a Parlammal
9. III-176. cikk, első albekezdés: szellemi tulajdonjog – rendes jogalkotási eljárás
10. III-196. cikk, (1) és (2) bekezdés: közös álláspont és egységes képviselő kialakítása a nemzetközi szinten azon tagállamok számára amelyek pénzneme az euró – tanácsi határozat, konzultáció az EKB-vel
11. III-254. cikk: úrpolitika – rendes jogalkotási eljárás
12. III-256. cikk, (2) bekezdés: energia – rendes jogalkotási eljárás⁴⁰
13. III-272. cikk: ösztönző intézkedések a bűnmegelőzés terén – rendes jogalkotási eljárás
14. III-278. cikk (4) bekezdés c) és d) albekezdés: a népegészségügy terén jelentkező biztonsági kockázatok megoldására irányuló intézkedések⁴¹

⁴⁰ Meg kell jegyeznünk, hogy az Unió már jelenleg is hoz az energia területére vonatkozó intézkedéseket vagyolyan rendelkezéseket, amelyek alapján már minősített többségi szavazást írnak elő, vagy pedig az EKSz. 308. cikk alapján.

⁴¹ A c) és d) pontban lefektetett intézkedések új keletűek. Az a) és b) pontban ismertetett intézkedésekről már az EKSz. 152. cikke is rendelkezett együttdöntési eljárás alá vonva őket.

15. III-278. cikk, (5) bekezdés: az emberi egészség védelmére vonatkozó ösztönző intézkedések, különösen a határokon át széles körben terjedő betegségek elleni küzdelem, valamint a dohányzás és a túlzott alkoholfogyasztás tekintetében⁴²
16. III-281. cikk: idegenforgalom – rendes jogalkotási eljárás
17. III-282. cikk: sport – rendes jogalkotási eljárás
18. III-284. cikk: polgári védelem⁴³
19. III-285. cikk: igazgatási együttműködés – rendes jogalkotási eljárás
20. III-300. cikk, (2b) bekezdés: az Európai Tanács felkérésére indított, a KKBP területére vonatkozó külügyminiszteri kezdeményezések – tanácsi határozat
21. III-311. cikk, (2) bekezdés: a Védelmi Ügynökség jogállása és székhelye – tanácsi határozat bizottsági javaslat nélkül
22. III-312. cikk, (2) bekezdés: állandó strukturált együttműködés kialakítása a védelem területén – tanácsi határozat bizottsági javaslat nélkül, konzultáció a külügyminiszterrel
23. III-312. cikk, (3) bekezdés: egy tagállam felvétele a védelem területén kialakított állandó strukturált együttműködésbe – tanácsi határozat (csak az együttműködésben részt vevő tagállamok szavaznak) bizottsági javaslat nélkül, konzultáció a külügyminiszterrel
24. III-312. cikk, (4) bekezdés: egy tagállamnak a védelem területén kialakított állandó strukturált együttműködésben való részvételi jogának felfüggesztése – tanácsi határozat (csak az együttműködésben részt vevő tagállamok szavaznak) bizottsági javaslat nélkül
25. III-321. cikk, (3) és (5) bekezdés: humanitárius segítségnyújtás⁴⁴ és az Európai Önkéntes Humanitárius Segélyezési Hadtest létrehozása
26. III-398. cikk: az Európai Unió igazgatása

⁴² Az ehhez a bekezdéshez tartozó jogalapok újak, kivéve az emberi egészség védelmének ösztönzésére irányuló intézkedéseket, amelyek már az EKSz. 152. cikkében is szerepeltek.

⁴³ Az EKSz. 308. cikke értelmében már fogadtak el intézkedéseket ezen a területen.

⁴⁴ Az EKSz. 179. cikke (minősített többséggel) vagy az EKSz. 308. cikke (egyhangúlag) értelmében már fogadtak el intézkedéseket ezen a területen.

3. MELLÉKLET: Jogi aktusok – rendes jogalkotási eljárás

Ebben a mellékletben azok a jogalapok találhatók amelyek vonatkozásában az Alkotmány rendes jogalkotási eljárásról rendelkezik (amely nagyjából megegyezik az EKSz. 251. cikkében meghatározott jelenlegi együtdöntési eljárással).

Az aláhúzással jelölt területek jogalapja vagy teljesen új vagy újonnan az együtdöntés/rendes jogalkotási eljárás alá került.

Dőlt betűvel jelöltük a hatályos szerződés megfelelő cikkeit és amennyiben az Alkotmány módosítást vezet be, a jelenleg alkalmazott eljárást.

1. A végrehajtási határkör gyakorlására vonatkozó ellenőrzés (I-37. cikk (3) bekezdés) (EKSz. 202. cikk: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)
2. Állampolgári kezdeményezés (I-47. cikk (4) bekezdés)
3. A dokumentumokhoz való hozzáférés joga (I-50. cikk (3) bekezdés) (255. cikk (2) bekezdés)
4. Adatvédelem (I-51. cikk (2) bekezdés) (286. cikk (2) bekezdés)
5. Általános gazdasági érdekű szolgáltatások (III-122. cikk) (EKSz. 16. cikk)
6. Az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés elleni küzdelemre irányuló intézkedések (III-123. cikk) (EKSz. 12. cikk)
7. A megkülönböztetésmentességet ösztönző intézkedések alapelvei (III-124. cikk (2) bekezdés) (EKSz. 13 cikk (2) bekezdés)
8. A tagállamok területén a polgárok szabad mozgására és tartózkodására vonatkozó jogok gyakorlását könnyítő intézkedések (III-125. cikk) (EKSz. 18. cikk (2) bekezdés)
9. A munkavállalók szabad mozgása (III-134. cikk) (EKSz. 40. cikk)
10. Belső piac – a közösségi migráns munkavállalók szociális biztonságára vonatkozó intézkedések⁴⁵ (III-136. cikk (1) bekezdés) (EKSz. 42. cikk: együtdöntés – a Tanács egyhangúlag határoz)
11. A letelepedéshez való jog (III-138. cikk (1) bekezdés) (EKSz. 44. cikk)

⁴⁵ Ezt az eljárást egy „biztonsági fék” mechanizmus kíséri abban az esetben, ha egy tagállam úgy ítéli meg, hogy a szóban forgó intézkedések „szociális biztonsági rendszerének alapvető vonatkozásait érintenék, ideértve annak alkalmazási körét, költségét vagy finanszírozási rendszerét” vagy a „rendszer pénzügyi egyensúlyát” befolyásolnák, kérheti, hogy a kérdést terjesszék az Európai Tanács elé (ami a jogalkotási eljárás felfüggesztését vonja maga után). Az Európai Tanácsnak 4 hónapon belül vagy vissza kell utalnia a kérdést a Tanács elé az eljárás folytatása érdekében, vagy pedig fel kell kérnie a Bizottságot új javaslat előterjesztésére (az Alkotmány nem rendelkezik arról, hogy milyen következményekkel jár, ha a Tanács nem tesz eleget ezen kötelezettségének...).

12. A letelepedéshez való jogra vonatkozó intézkedések hatálya alól kivonnak egyes tevékenységeket egy tagállamban (III-139. cikk (2) albekezdés) *(EKSz. 45. cikk (2) albekezdés: minősített többség a Tanácsban, a Parlament bevonása nélkül)*
13. Egy másik tagállam állampolgáira a letelepedés jogának gyakorlása tekintetében vonatkozó külön törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések összehangolása (III-140. cikk (2) bekezdés) *(EKSz. 46. cikk (2) bekezdés)*
14. A tagállamok az önálló vállalkozói tevékenység gyakorlására és az oklevelek kölcsönös elismerésére vonatkozó törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolása (III-141. cikk (1) bekezdés) *(EKSz. 47. cikk: együttdöntés – a Tanács egyhangúlag határoz, ha az intézkedések a tagállamok jogi rendelkezéseinek módosításának szükségét vonják maguk után)*
15. A szolgáltatásnyújtásra vonatkozó rendelkezések kiterjesztése egy harmadik országból a Közösség területén letelepedett állampolgárra. (III-144. cikk (2) albekezdés) *(EKSz. 49. cikk (2) albekezdés: minősített többség a Tanácsban a Parlament bevonása nélkül)*
16. Egyes meghatározott területeken nyújtott szolgáltatások liberalizációja (III-147. cikk) *(52. cikk, EKSz. 52. cikk (1) bekezdés: minősített többség a Tanácsban és a Parlament véleménye)*
17. Szolgáltatások (III-150. cikk) *(EKSz. 55. cikk)*
18. Vámügyi együttműködés (III-152. cikk) *(EKSz. 135. cikk)*
19. Harmadik országokba irányuló vagy onnan származó tőkemozgásra vonatkozó intézkedések elfogadása (III-157. cikk (2) bekezdés) *(EKSz. 57. cikk (2) bekezdés, első mondat: minősített többség a Tanácsban a Parlament bevonása nélkül)*
20. A tőkemozgásokra vonatkozó igazgatási intézkedések a bűnözés és terrorizmus elleni küzdelem és megelőzés területén (III-160. cikk) *(EKSz. 60. cikk)*
21. A III-130. cikkben megfogalmazott célkitűzések megvalósítása céljából a tagállamoknak a belső piac létrehozására és működésére vonatkozó rendelkezései közelítésére irányuló intézkedések (III-172. cikk (1) bekezdés) *(EKSz. 95. cikk (1) bekezdés)*
22. A belső piac torzulásainak kiküszöbölésére irányuló intézkedések (III-174. cikk) *(EKSz. 96. cikk: minősített többség a Tanácsban a Parlament bevonása nélkül)*
23. Szellemi tulajdonjogok, kivéve az európai oltalmi jogcímekre vonatkozó nyelvhasználati rendet (III-176. cikk, (1) albekezdés)⁴⁶
24. Többoldalú felügyelet (III-179. cikk (6) bekezdés) *(EKSz. 99. cikk (5) bekezdés: együttműködési eljárás)*
25. A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv módosítása (III-187. cikk (3) bekezdés) *(EKSz. 107. cikk (5) bekezdés:*

⁴⁶ Külön jogalap hiányában az Unió eddig az EKSz. 308. cikke értelmében cselekedett a területre vonatkozó kérdésekben: *egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye.*

az Európai Parlament jóváhagyását követően az adott eset függvényében egyhangúság vagy minősített többség a Tanácsban)

26. Az euró közös pénzként való alkalmazásához szükséges intézkedések (III-191. cikk) *(EKSz. 123. cikk (4) bekezdés)*
27. A foglalkoztatást ösztönző intézkedések (III-207. cikk) *(EKSz. 129. cikk)*
28. Szociálpolitika (III-210. cikk (1) bekezdés kivéve a c), d), f) és g) pontok, valamint (2) bekezdés és (3) bekezdés⁴⁷ (2) albekezdés *(EKSz. 137. cikk (1) és (2) bekezdés)*
29. Szociálpolitika (esélyegyenlőség, egyenlő elbánás és díjazás) (III-214. cikk (3) bekezdés) *(EKSz. 141. cikk (3) bekezdés)*
30. Európai Szociális Alap (III-219. cikk (3) bekezdés) *(EKSz. 148. cikk)*
31. Intézkedések a gazdasági és szociális kohézió területén (III-221. cikk (3) albekezdés) *(EKSz. 159. cikk)*
32. Strukturális alapok - 2007-től kezdve⁴⁸ (III-223. cikk (1) bekezdés, (2) és (3) albekezdés és (2) bekezdés) *(EKSz. 161. cikk: jelenleg: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament hozzájárulása, 2007-től kezdve: minősített többség a Tanácsban és a Parlament hozzájárulása)*
33. Kohéziós alapok - 2007-től⁴ (III-223. cikk (1) bekezdés, (1) és (3) albekezdés és (2) bekezdés) *(EKSz. 161. cikk: jelenleg: egyhangúság és a Parlament hozzájárulása; 2007-től kezdve: minősített többség a Tanácsban és a Parlament hozzájárulása)*
34. Európai Regionális Fejlesztési Alap (III-224. cikk) *(EKSz. 162. cikk)*
35. A versenyszabályok alkalmazása a közös agrárpolitikában (III-230. (1) bekezdés) *(EKSz. 36. cikk: minősített többség a Tanácsban és a Parlament véleménye)*
36. Jogalkotás a közös agrárpolitika területén (III-231. cikk (2) bekezdés) *(37. cikk (2) bekezdés: minősített többség a Tanácsban és a Parlament véleménye)*
37. Környezetvédelem (a területre vonatkozó célkitűzések végrehajtására irányuló közösségi intézkedések kivéve az adózási természetű intézkedéseket) (III-234. cikk (1) bekezdés) *(EKSz. 175. cikk (1) bekezdés)*
38. Környezetvédelmi cselekvési program (III-234. cikk (3) bekezdés) *(EKSz. 175. cikk (3) bekezdés)*

⁴⁷ Ezen pontok által szabályozott területekre vonatkozó jogszabályokat a Tanács egyhangúlag fogadja el a Parlamenttel való konzultációt követően. Ugyanakkor a (3) bekezdés (2) albekezdése tartalmaz egy, az eljárások közötti átjárásra vonatkozó záradékot, amelynek értelmében a Tanács határozhat egyhangúlag úgy, hogy az (1) bekezdés d), f) és g) pontjai esetén rendes jogalkotási eljárást alkalmazzanak.

⁴⁸ A III-223. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy az Európai Alkotmányt létrehozó szerződés aláírásának napján hatályban lévő rendelkezéseket követően a strukturális alapokra és a Kohéziós Alapra vonatkozóan elfogadásra kerülő első rendelkezéseket a Tanács egyhangúlag, a Parlament jóváhagyása után elfogadott európai jogszabályban állapítja meg. Az itt megjelölt időpont (2007) természetesen az Alkotmány előzetes életbe lépésének függvénye.

39. Fogyasztóvédelem (III-235. cikk (3) bekezdés) *(EKSz. 153. cikk (4) bekezdés)*
40. A közös közlekedéspolitika végrehajtása (III-236. cikk (2) bekezdés) *(EKSz. 71. cikk)*
41. Tengeri és légi közlekedés (III-245. cikk) *(EKSz. 80. cikk (2) bekezdés)*
42. Transzeurópai hálózatok (III-247. cikk (2) bekezdés) *(EKSz. 156. cikk)*
43. Kutatási keretprogram (III-251. cikk (1) bekezdés) *(EKSz. 166. cikk (1) bekezdés)*
44. Az európai kutatási térség végrehajtása (III-251. cikk (4) bekezdés)
45. A kutatási keretprogram végrehajtása: a vállalkozások részvételére és a kutatási eredmények terjesztésére vonatkozó szabályok (III-252. cikk (1) bekezdés) *(EKSz. 167. cikk)*
46. Kiegészítő kutatási programok egyes tagállamok számára (III-252. cikk (2) bekezdés) *(EKSz. 168. cikk)*
47. Több tagállam által indított kutatási programban való részvétel (III-252. cikk (3) bekezdés) *(EKSz. 169. cikk)*
48. Úrpolitika (III-254. cikk)
49. Energia, kivéve az adózási természetű intézkedéseket (III-256. cikk (2) bekezdés)⁴⁹
50. Vízumok, a külső határok ellenőrzése, a harmadik országok állampolgárainak szabad mozgására vonatkozó feltételek, a külső határok kezelése, a belső határokon való ellenőrzés hiánya (III-265. cikk (2) bekezdés) *(EKSz. 62. cikk: az EKSz. 67. cikkében meghatározott eljárás: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye, a Tanács egyhangú döntését, valamint a Parlammal való konzultációt követően lehetőség az együttdöntésre való áttérésre)*
51. Menedékjog, a személyek ideiglenes vagy kiegészítő védelme (III-266. cikk (2) bekezdés) *(EKSz. 63. cikk (1) és (2) bekezdés, 64. cikk (2) bekezdés: az EKSz. 67. cikkében meghatározott eljárás: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye; a Tanács egyhangú döntését, valamint a Parlammal való konzultációt követően lehetőség az együttdöntésre való áttérésre)*
52. Bevándorlás és az emberkereskedelem elleni küzdelem (III-267. cikk (2) bekezdés) *(EKSz. 63. cikk (3) és (4) bekezdés: az EKSz. 67. cikkében meghatározott eljárás: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye; a Tanács egyhangú döntését, valamint a Parlammal való konzultációt követően lehetőség az együttdöntésre való áttérésre)*
53. Harmadik országból származó állampolgárok beilleszkedését segítő intézkedések ösztönzése (III-267. cikk (4) bekezdés)

⁴⁹ Külön jogalap hiányában az Unió eddig az EKSz. 308. cikke értelmében cselekedett a területre vonatkozó kérdésekben: *egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye.*

54. Igazságügyi együttműködés polgári ügyekben (kivéve családjog)⁵⁰ (III-269. cikk (2) bekezdés) (EKSz. 65. cikk: az EKSz. 67. cikkében meghatározott eljárás: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye; a Tanács egyhangú döntését, valamint a Parlammal való konzultációt követően lehetőség az együttdöntésre való áttérésre)
55. Igazságügyi együttműködés büntetőügyekben – eljárások, együttműködés, képzés, joghatósági összeütközések, az ítéletek elismerésére vonatkozó szabályozási minimumok) (III-270. cikk (1) és (2) bekezdés)⁵¹ (EUSz. 31. cikk: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)
56. Szabályozási minimumok megállapítása a határokon átnyúló súlyos bűncselekményekre vonatkozó bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek esetén (III-271. cikk (1) és esetleg (2) bekezdés)⁷ (EUSz. 31. cikk : az EUSz. 34. cikke (2) bekezdésében és 39. cikke (1) bekezdésében meghatározott eljárás: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)
57. A bűnmegelőzést támogató intézkedések (III-272. cikk)
58. Eurojust (III-273. cikk (1) bekezdés, (2) albekezdés) (EUSz. 31. cikk: az EUSz. 34. cikke (2) bekezdésében és 39. cikke (1) bekezdésében meghatározott eljárás: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)
59. Az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közreműködése az Eurojust értékelésében (III-273. cikk (1) bekezdés, (3) albekezdés)
60. Rendőrségi együttműködés (egyres területei) (III-275. cikk (2) bekezdés) (EUSz. 30. cikk: az EUSz. 34. cikke (2) bekezdésében és 39. cikke (1) bekezdésében meghatározott eljárás: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)
61. Europol (III-276. cikk (2) bekezdés, (1) albekezdés) (EUSz. 30. cikk: az EUSz. 34. cikke (2) bekezdésében és 39. cikke (1) bekezdésében meghatározott eljárás: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)
62. Az Europol ellenőrzése az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek által (III-276. cikk (2) bekezdés, (2) albekezdés)

⁵⁰ A (2) bekezdés e), g) és h) pontjai új jogalapokat tartalmaznak; a többi pontról már az EKSz. 65. cike rendelkezett. A III-269. cikk (3) bekezdése megadja a lehetőséget arra, hogy a Tanács határozatot fogadjon el a több tagállamra kiterjedő vonatkozású családjogi kérdések azon területein, amelyek esetében a rendes jogalkotási eljárás alkalmazandó.

⁵¹ ezen cikkek (3) és (4) bekezdésében egy „biztonsági fék” mechanizmust határoztak meg arra az esetre, ha egy tagállam úgy ítéli meg, hogy az ezen a területen előterjesztett jogalkotási javaslat büntető igazságügyi rendszerének alapvető vonatkozásait érintené, kérheti, hogy a kérdést utálják vissza az Európai Tanács elé, és függesszék fel az eljárást. Az Európai Tanácsnak 4 hónapon belül vagy vissza kell utalnia a kérdést a Tanács elé az eljárás folytatása érdekében, vagy pedig fel kell kérnie a Bizottságot vagy a jogalkotási javaslatot kezdeményező tagállamok csoportját új javaslat előterjesztésére. Ha a Tanács 4 hónapon belül nem hozza meg a fent említett határozatot vagy a kérésére kezdeményezett új jogalkotási eljárást 12 hónapon belül nem fogadták el és a tagállamok egyharmada úgy kívánja, automatikusan elindul a területre vonatkozó megerősített együttműködés.

63. Népegészségügy – a közös biztonsági kockázatok kezelése az egészségügy terén⁵² (III-278. cikk (4) bekezdés) (EK Sz. 152. cikk (4) bekezdés)
64. Népegészségügy – az emberi egészség védelmére vonatkozó intézkedések ösztönzése, különösen a határokon át széles körben terjedő betegségek elleni küzdelem, valamint a dohányzás és a túlzott alkoholfogyasztás tekintetében (III-278. cikk (5) bekezdés⁵³)
65. Ipar (III-279. cikk (3) bekezdés) (EK Sz. 157. cikk (3) bekezdés)
66. Kultúra (kivéve az ajánlásokat) (III-280. cikk (5a) bekezdés) (EK Sz. 151. cikk: együttdöntés – a Tanács egyhangúlag határoz)
67. Idegenforgalom – a tagállamokban folytatott tevékenységek kiegészítésére vonatkozó intézkedések (III-281. cikk (2) bekezdés)
68. Oktatás (kivéve az ajánlásokat) (III-282. cikk (1) bekezdés (3) albekezdés a)-f) pontok és (3) bekezdés) (EK Sz. 149. cikk (4) bekezdés)
69. Sport (III-282. cikk (1) bekezdés (3) albekezdés g) pont és (3) bekezdés)
70. Szakképzés (III-283. cikk (3) bekezdés) (EK Sz. 150. cikk (4) bekezdés)
71. A természeti vagy ember okozta katasztrófák elleni polgári védelem (III-284. cikk (2) bekezdés)⁵⁴
72. Igazgatási együttműködés az uniós jog tagállamok általi végrehajtása érdekében (III-285. cikk (2) bekezdés)
73. Kereskedelempolitika – végrehajtási intézkedések (III-315. cikk (2) bekezdés) (EK Sz. 133. cikk: minősített többség a Tanácsban a Parlamenttel való konzultáció nélkül)
74. Fejlesztési együttműködés (III-317. cikk (1) bekezdés) (EK Sz. 179. cikk)
75. Gazdasági, pénzügyi és technikai együttműködés harmadik országokkal (III-319. cikk (2) bekezdés) (EK Sz. 181a. cikk: minősített többség a Tanácsban és a Parlament véleménye)
76. A humanitárius segítségnyújtás általános kerete (III-321. cikk (3) bekezdés)
77. Európai Önkéntes Humanitárius Segélyezési Hadtest (III-321. cikk (5) bekezdés)
78. Az európai szintű politikai pártokra és finanszírozásukra vonatkozó szabályok (III-331. cikk) (EK Sz. 191. cikk)
79. Különös hatáskörű törvényszékek létrehozása (III-359. cikk) (EK Sz. 225a. cikk: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)

⁵² Ezen cikk (4) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott intézkedésekről már az EK Sz. 152. cikke is rendelkezett, a c) és d) pont alatt szereplő intézkedések újak.

⁵³ A bekezdésben szereplő valamennyi jogalap új, kivéve az emberi egészség védelmének ösztönzésére irányuló intézkedéseket, amelyek már az EK Sz. 152. cikkében is szerepeltek.

⁵⁴ Külön jogalap hiányában az Unió eddig az EK Sz. 308. cikke értelmében cselekedett a területre vonatkozó kérdésekben: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye.

80. A Bíróság joghatósága a szellemi tulajdonjogra vonatkozóan (III-364. cikk) (EKSz. 229a cikk: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye, valamint nemzeti ratifikáció)
81. Az Európai Bíróság alapokmányának módosítása, kivéve I. cím és 64. cikk (III-381. cikk) (EKSz. 245. cikk: egyhangúság a Tanácsban és a Parlament véleménye)
82. Európai igazgatás (III-398. cikk (2) bekezdés)
83. A pénzügyi szabályok elfogadása (2006-ig megmarad az egyhangúság a Tanácsban) (III-412. cikk (1) bekezdés) (EKSz. 279. cikk (1) bekezdés: a Parlamenttel való konzultáció után egyhangúság a Tanácsban, majd 2007 után minősített többség a Tanácsban)
84. A Közösség pénzügyi érdekeit sértő csalás elleni küzdelem (III-415. cikk (4) bekezdés) (EKSz. 280. cikk (4) bekezdés)
85. Az Unió tisztviselőinek személyzeti szabályzata és az Unió egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételek (III-427. cikk) (EKSz. 283. cikk: minősített többség a Tanácsban és a Parlament véleménye)
86. Statisztika (III-429. cikk (1) bekezdés) (EKSz. 285. cikk (1) bekezdés)

4. MELLÉKLET: Jogi aktusok – különleges jogi eljárások

Ez a melléklet az alábbiakban felsorolt különleges jogi eljárásokra vonatkozó jogalapok listáját tartalmazza: eseti eljárások, európai parlamenti törvények, tanácsi törvények. Dőlt betűvel jelöltük a hatályos szerződés megfelelő cikkeit és amennyiben az Alkotmány módosítást vezet be, a jelenleg alkalmazott eljárást.

I - Eseti eljárások

1. Éves költségvetés – közös parlamenti és tanácsi határozat (III-404. cikk) (*EKSz. 272. cikk: eseti eljárás*)

II. Európai parlamenti törvények

2. Az Európai Parlament képviselőire vonatkozó szabályzat (III-330. cikk (2) bekezdés): a Parlament saját kezdeményezése alapján, a Tanács jóváhagyása (egyhangúság az adózásra vonatkozó szabályok esetén) és a Bizottság véleményezése után fogadja el a törvényt (*EKSz. 190. cikk (5) bekezdés*)
3. A vizsgálati jog gyakorlására vonatkozó szabályok (III-333. cikk (3) albekezdés): Parlament saját kezdeményezése alapján, a Tanács és a Bizottság jóváhagyását követően fogadja el a törvényt (*EKSz. 193. cikk: közös megegyezés*)
4. Az európai ombudsmanra vonatkozó szabályok (III-335. cikk (4) bekezdés): a Parlament saját kezdeményezése alapján, a Tanács jóváhagyása és a Bizottság véleményezése után fogadja el a törvényt (*EKSz. 195. cikk (4) bekezdés*)

III. Tanácsi törvények

A. *Egyhangúság és a Parlament jóváhagyása*

5. A megkülönböztetés elleni küzdelemre irányuló intézkedések (III-124. cikk (1) bekezdés) (*EKSz. 13. cikk (1) bekezdés: a Parlament véleménye*)
6. Az állampolgársággal kapcsolatos jogok kiterjesztése (III-129. cikk) - **nemzeti ratifikáció szükséges** (*EKSz. 22. cikk*)
7. Több éves pénzügyi keret (I-55. cikk (2) bekezdés). *Nem szerepel a szerződésekben. Jelenleg egy intézményközi megállapodás rendelkezik erről*
8. Európai Ügyészség (III-274. cikk (1) bekezdés)
9. Egységes választási eljárás (III-330. cikk (1) bekezdés): a Parlament kezdeményezése alapján és jóváhagyásával – **nemzeti ratifikáció szükséges** (*EKSz. 190. cikk (4) bekezdés*)

B. *Egyhangúság és konzultáció a Parlamenttel*

10. Az Unió saját forrásai – felső határ és új források kialakítása (I-54. cikk (3) bekezdés) **nemzeti ratifikáció szükséges** (*EKSz. 269. cikk*)

11. Az útlevelekre, személyazonosító igazolványokra, tartózkodási engedélyekre vonatkozó intézkedések (III-125. cikk) *(EKSz. 18. cikk (3) bekezdés)*
12. Állampolgárság: választói jog és választhatóság a lakóhely szerinti tagállam helyhatósági és európai parlamenti választásain (III-126. cikk) *(EKSz. 19. cikk)*
13. Intézkedések meghozatala az uniós jog által előírt liberalizációs folyamatban visszalépést jelentő, a harmadik országokba irányuló vagy onnan származó tőkemozgás tekintetében (III-157. cikk (3) bekezdés) *(EKSz. 57. cikk (2) bekezdés: egyhangúság a Tanácsban a Parlament véleménye nélkül)*
14. A közvetett adók harmonizációja (III-171. cikk) *(EKSz. 93. cikk)*
15. A jogszabályok közelítése (III-173. cikk) *(EKSz. 94. cikk)*
16. Az európai oltalmi jogcímekre vonatkozó nyelvhasználati szabályozás a szellemi tulajdonjog területén (III-176. cikk (2) albekezdés)
17. A túlzott költségvetési hiányról szóló jegyzőkönyv helyettesítése (III-184. cikk (13) bekezdés) *(EKSz. 104. cikk (14) bekezdés)*
18. Az Európai Központi Banknak a prudenciális felügyelettel kapcsolatos külön feladatai (III-185. cikk (6) bekezdés) *(EKSz. 105. cikk (6) bekezdés: az EKB-vel való konzultációt és a Parlament hozzájárulását követően egyhangúság a Tanácsban)*
19. Szociálpolitika: a munkavállalók szociális biztonsága és szociális védelme, a munkavállalók védelme munkaviszonyuk megszűntetése esetén, kollektív érdekképviselet és védelem és a harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatási feltételei⁵⁵ (III-210. cikk (1) bekezdés c), d), f), g) pontok és (3) bekezdés (1) albekezdés) *(EKSz. 137. cikk (1) bekezdés c), d), f) és g) és (2) bekezdés b) pont (2) albekezdés)*
20. Környezetvédelem: adózási természetű rendelkezések, a területrendezésre vonatkozó intézkedések, vízkészlet-gazdálkodás, földhasználat, valamint az energiaellátásra és különböző energiaforrások közötti választásra vonatkozó intézkedések (III-234. cikk (2) bekezdés) *(EKSz. 175. cikk (2) bekezdés)*
21. Energia: adózási természetű intézkedések (III-256. cikk (3) bekezdés)
22. Igazságügyi együttműködés polgári ügyekben a több államra kiterjedő vonatkozású családjogi kérdésekkel kapcsolatos intézkedések tárgyában⁵⁶ (III-269. cikk (3) bekezdés) *(EKSz. 67. cikk (5) bekezdés második franciabekezdés)*
23. Operatív rendőrségi együttműködés (III-275. cikk (3) bekezdés) *(30. cikk (1) bekezdés a) pont: az EUSz. 34. cikke (2) bekezdésében és 39. cikke (1) bekezdésében meghatározott eljárás:*

⁵⁵ A Tanács a Parlammnttel való konzultáció után határozhat egyhangúlag a d), f) és g) pontokhoz tartozó kérdésekben (III-210. cikk (3) bekezdés (2) albekezdés)

⁵⁶ A Tanács a Parlammnttel való konzultáció után határozhat egyhangúlag úgy, hogy rendes jogalkotási eljárásra tér át (III-263. cikk (3) bekezdés (2) albekezdés)

24. A tagállamok hatóságainak közbelépése egy másik tagállam területén (III-277. cikk) *(EUSz. 32. cikk: az EUSz. 34. cikke (2) bekezdésében és 39. cikke (1) bekezdésében meghatározott eljárás)*
25. A tengeren túli országok és területek társulása az Unióval – eljárás és szabályok (III-291. cikk) *(EKSz. 187. cikk – a Parlammnttel való konzultáció nélkül)*
26. Az Európai Beruházási Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv módosítása (III-393. cikk (4) albekezdés) *(EKSz. 266. cikk (3) albekezdés)*

C. Minősített többség és a Parlament jóváhagyása

27. Az Unió saját forrásai rendszerére vonatkozó végrehajtási intézkedések (I-54. cikk (4) bekezdés)

D. Minősített többség és konzultáció a Parlammnttel

28. A diplomáciai védelem könnyítésére irányuló intézkedések (III-127. cikk (3) albekezdés) *(EKSz. 20. cikk – tagállamok közötti megállapodás: kormányközi együttműködés)*
29. Kutatás: a keretprogram végrehajtására irányuló egyedi programok (III-251. cikk (3) bekezdés) *(EKSz. 166. cikk (4) bekezdés)*
30. A távol fekvő területek (III-424. cikk (1) albekezdés) *(EKSz. 299. cikk (2) bekezdés (2) albekezdés)*

KISEBBSÉGI VÉLEMÉNY

az Eljárási Szabályzat 48. cikkének (3) bekezdése alapján
Jens-Peter Bonde, Wojciech Wierzejski, James Hugh Allister and Mogens N.J. Camre

Európa jobbat érdemel

TÖBB DEMOKRÁCIA

A törvényeket valamennyi tagállamban megválasztott képviselők szavazzák meg, következésképpen minden törvényt demokratikusan meg lehet változtatni. Ezeket a képviselőket a választópolgárok választják meg, akik a választásokon le is válthatják őket. Ez a képviseleti demokrácia lényege.

Az Unió valamennyi tagállama demokrácia. A demokrácia egyik alapját képezi a választók azon joga, hogy megválaszthatják vezetőiket.

Az Unió alkotmánytervezete a demokrácia eszméjét veszélyezteti. Igaz ugyan, hogy még mindig lesz lehetőségünk a törvényekről való szavazásra, de sok területen az Unión belüli többségi szavazás eredménye elsőbbséget fog élvezni a nemzeti törvényekkel szemben.

Az Európai Bizottság – amelynek tagjait nem megválasztják, hanem kijelölik – rendelkezik a jogalkotás-kezdeményezés kizárólagos jogával, amellyel kapcsolatban a bürokraták és a Miniszterek Tanácsa, nem pedig a megválasztott Parlament mondja ki az utolsó szót.

Miért is kellene „Igen”-nel szavaznunk a demokrácia hanyatlására?

Európa jobbat érdemel a jelenlegi európai alkotmánytervezetnél. Következésképpen elvetjük az alkotmányt jelenlegi formájában.

Ennek helyébe egy jobb demokráciát ajánlunk Európa számára:

- Minden tagállam jelöljön ki egy biztost, aki felett ellenőrzési hatáskörrel rendelkezik.
- Minden tagállamnak egy szavazattal rendelkezzen a Miniszterek Tanácsában, amit a nemzeti parlament ellenőriz.
- A népesség legalább 50%-át képviselő 75%-os többség legyen szükséges egy uniós törvény megszavazásához.
- Minden uniós törvényt jóvá kell hagyniuk a nemzeti parlamenteknek.
- Minden nemzeti parlamentnek rendelkeznie kell vétójoggal a kiemelt fontosságú területek tekintetében.
- Az Európai Parlamentnek minden kérdés tekintetében rendelkeznie kell vétójoggal. Ha egy törvényt blokkolnak, a nemzeti parlamenteknek kell átvenniük az ezzel kapcsolatos teljes döntéshozó hatáskört.
- A jogalkotási munkának nyilvánosnak és interneten követhetőnek kell lennie. Minden előkészítő ülésnek és dokumentumnak nyilvánosnak kell lennie – kivéve ha 75%-os többség a zárt ülés mellett vagy a dokumentum közzététele ellen szavaz, amit az

ombudsman és a Bíróság ellenőrizhet.

KEVESEBB KÖZPONTOSÍTÁS

Az európai alkotmány számos olyan új területet vezet be, ahol az Unió a nemzeti parlamentek helyében alkothat törvényeket. Minden kiemelt fontosságú területre befolyása lesz az Uniónak.

A többségi szavazást több új területen bevezetik, ahol ennek értelmében a nemzeti parlamentek döntéseit nem veszik figyelembe.

Ezenfelül a kormányfők még az eddiginél is tovább merészkedhetnek és módosításokat vezethetnek be olyan területeken, ahol ma még egyhangúság szükséges, így a jövőben az ilyen változtatásokhoz csak többségi szavazat szükségeltetik és a többi tagállamot könnyen leszavazzák.

A kormányfők kiterjeszthetik az Unió hatáskörét új területekre is anélkül, hogy megkérdeznék erről a szavazókat.

Az EU-nak sokkal közelebb kell állnia állampolgáraihoz. Az európai alkotmány ennek pont ellenkezőjére törekszik – még inkább Brüsszelbe centralizálja a hatásköröket.

Ezért is ajánljuk az alkotmány elutasítását.

Azt javasoljuk, hogy több szabadsága legyen a tagállamoknak és ne erősödjön a centralizáció:

- Minden törvény esetén ki kell jelölni egy lejárat dátumot, amely után az már hatályát veszti, kivéve ha ismételen elfogadásra kerül.
- A 100.000 oldalt kitevő európai uniós jogszabályokat felül kell vizsgálni, hogy az EU jogalkotása csak a határokon átvívelő kérdésekre szorítkozzon.
- Be kell vezetni a valódi szubszidiaritás elvét. A nemzeti parlamenteknek minden évben egy törvénykatalógust kell elfogadniuk és csak ezután felruházni a Bizottságot azzal, hogy törvényjavaslatot terjesszen elő.
- Az uniós jogforrásokat a következő kettőre kell csökkenteni: törvények és ajánlások. A törvényeket csak a határokon átvívelő kérdések esetén kellene alkalmazni, ahol a tagállamok önállóan nem alkothatnak hatékony jogszabályokat, az ajánlások pedig a nemzeti érdekeket érintő kérdésekre vonatkoznának.
- Az Európai Bíróságnak csak a határokon átvívelő ügyekkel kapcsolatban kellene döntést hoznia és meg kell akadályozni, hogy hatásköre a szerződések szövegén túl terjedjen.

NE LEGYEN ÚJ SZUPERHATALOM

Az európai alkotmány „jogi személyiséggel” ruházza fel az Európai Uniót, annak érdekében, hogy képviselhesse a tagállamokat a világ többi részével szemben, ezzel a nemzetközi jog értelmében átveszi az állam szerepét.

Az EU által hozott bármilyen döntés elsőbbséget élvez a tagállamokban demokratikusan elfogadott törvényekkel szemben. Még saját nemzeti alkotmányunk is érvényét veszti, ha egy brüsszeli döntéssel ellenkező értelmű.

A szövetségi állami centralizáció elvei megtalálhatók az új alkotmány 6. cikkében, ráadásul a tagállamoknak ezentúl minden vitás ügyet az Európai Bíróság elé kell vinniük.

Az Uniónak lesz saját külügyminisztere és közös katonai ereje. Az elnök és a közös külügyminiszter a közös kormányfővel, a Bizottság elnökével együtt fogja képviselni az Uniót a világ többi országával szemben.

A 25 tagállam az Egyesült Államok mintáját követve szövetségi állam lesz, azzal a különbséggel, hogy kevesebb jogalkotási önállóságuk lesz mint az amerikai tagállamoknak. Ennek értelmében az alkotmány elvetését javasoljuk.

Ezzel szemben javasoljuk a szabad és független államok közötti együttműködést. A világnak nincs szüksége új szuperhatalomra.

- Az EU-együttműködésnek nem az alkotmányon, egy olyan szerződésen kellene alapulnia, amely két év múlva akár érvényét vesztheti, hanem a független államok közötti megállapodáson.
- Az Európai Bíróságnak és az uniós hatóságoknak tiszteletben kell tartaniuk a tagállamok alkotmányait a tagállam legfelsőbb bírósága vagy alkotmánybírósága által értelmezetteknek megfelelően.
- A közös európai külpolitika nem akadályozhatja meg a tagállamokat abban, hogy önállóan lépjenek fel a nemzetközi szinten.
- A katonaságot távol kell tartani az Unión belüli polgári együttműködéstől.
- Az Európai Unió elnökének pozícióját el kell törölni és szerepét egy gyakorlati szempontokat szem előtt tartó rotációs rendszerben működő elnökségnek kell átvennie.

MEG KELL TISZTÍTANI SORAINKAT

Még mindig olyan a költségvetésünk, ahol a Brüsszelnek fizetett összeg 10%-a elvész vagy ellopják.

Az Unión belül a Számvevőszék és a parlamenti Költségvetési Ellenőrző Bizottság képtelen hatékonyan ellenőrizni az uniós források felhasználását. Az ombudsmannak nincs hozzáférése valamennyi dokumentumhoz.

A halászati politika sérti a halászok érdekeit, a mezőgazdasági politika pedig drága a fogyasztók és adófizetők számára, bünteti a termelőket, káros a környezetre és nyomorba dönti a fejlődő országokat.

Elszórjuk a pénzt strukturális és kohéziós alapokra és rosszul kezelt tengeren túli projektekre.

Ez is hozzájárul ahhoz, hogy az alkotmány elvetését javasoljuk.

Inkább arra kellene koncentrálnunk, hogy javítsunk azon ahogy az unió gyakorolja a jelenlegi hatásköreit, mielőtt ezeket még újakkal egészítenénk ki.

TISZTESSÉGES NÉPSZAVAZÁS

- Népszavazásokat kell tartani az európai alkotmánytervezetről, lehetőség szerint ugyanazon a napon minden országban, hogy az európai polgárok mondhassák ki az utolsó szót az együttműködésünket irányító szabályokkal kapcsolatban.
- A népszavazásoknak tisztességesnek és szabadnak kell lenniük, mindkét oldal számára azonos nagyságú forrásokat kell biztosítani valamennyi országban.
- Ha egy állam elveti az alkotmányt, ki kell jelölni egy új és jobb képviseleti alapon működő konventet. Ennek a konventnek az lenne a feladata, hogy demokratikusabb szabályokat javasol, amelyek az európaikat a jelenleg javasoltakkal ellentétben egyesítik és nem megosztják.

AZ EREDMÉNY TISZTELETBEN TARTÁSA

Amennyiben mind a 25 tagállam saját demokratikus eljárásának megfelelően ratifikálja az alkotmányt, tiszteletben fogjuk tartani az népek akaratát. Azonban sérelmezzük, hogy a másik fél nem mutat erre hajlandóságot:

- Az új biztosok közül többen már jelezték, hogy az alkotmány egy részét végre fogják hajtani akár lesz hivatalos ratifikáció, akár nem.
- A képviselők kifejezetten ezt támasztották kinevezésük feltételeként.
- Már megkezdtek az Unió külügyminisztériumának és diplomáciai szolgálatának felállítására irányuló munkákat.
- Még mielőtt megállapodás született volna az alkotmányról – nem beszélve a ratifikációról – az Európai Bíróság kinyilvánította, hogy az alapvető jogok alapján fogja ítéleteit meghozni.

A népszavazás mellett kardoskodó csoport felhívja a nemzeti kormányokat, hogy fogadják el népeik akaratát. Ha az egyik tagállam „nem”-mel szavaz, az alkotmányt sutba kell dobni és hozzá kell fogni egy új kormányközi szerződés kialakításához, amely a nemzeti demokráciák európai nemzetközössége működését szabályozza.

24.11.2004

A KÜLÜGYI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Elmar Brok

JAVASLATOK

A Külügyi Bizottság felhívja az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. Üdvözli az új alkotmányos szerződésben foglalt előrelépéseket a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) terén, többek között az alábbiakat:
 - a) az EU külső fellépése elveinek és célkitűzéseinek meghatározása (I-3. és III-292. cikk), különösen az EU közös kül- és biztonságpolitikájának a nemzetközi joggal való összeegyeztethetősége és az Egyesült Nemzetek Chartája elveinek tiszteletben tartása vonatkozásában,
 - b) az érvényben lévő szerződéseknek az Unió külső fellépésének különböző aspektusaival foglalkozó, idevonatkozó cikkei összegyűjtése egyetlen helyen, a III. rész új V. címe alatt (Az Unió politikái és működése),
 - c) az Unió jogi személyiséggel történő felruházása (I-7. cikk),
 - d) mindenképp az új külügyminiszteri poszt létrehozása, amelynek betöltője mind az Európai Parlamentnek, mind az Európai Tanácsnak elszámolással tartozik (I-28. cikk). Az Európai Parlamentet a Tanáccsal azonos módon tájékoztatják majd minden jövőbeli javaslattal kapcsolatban, amelyet a Bizottság alelnöke/az uniós külügyminiszter terjeszt elő a közös kül- és biztonságpolitika kialakítására vonatkozóan,
 - e) az Európai Külügyi Szolgálat létrehozása (III-296. cikk (3) bekezdés). Ez a szolgálat – az uniós külügyminiszter munkáját segítve – várhatóan kulcsfontosságú marad a külső fellépések terén, azonban a Bizottság égisze alatt működik majd (ahogy az az EK-delegációk esetében is történt). Mindenesetre ennek következtében hangsúlyozni kell az új szolgálat integrált közös elemeinek kiemelkedő fontosságát, valamint az Európai Parlamenten keresztül megvalósuló demokratikus elszámoltathatóságát,

2. Üdvözli, hogy a közös biztonsági és védelmi politika (EBVP) terén az alkotmányos szerződés tervezete jelentős előrelépéseket tartalmaz, köztük az alábbiakat:
 - a) a petersbergi feladatok aktualizálása (I-41. cikk (1) bekezdés és III-309. cikk),
 - b) a tagállamok által felállított többnemzeti erők rendelkezésre bocsátása az EBVP számára (I-41. cikk (3) bekezdés),
 - c) kompromisszum a katonai képességek fokozatos javítására és egy európai fegyverkezési, kutatási és katonai képességek fejlesztését szolgáló ügynökség felállítására vonatkozóan (I-41. cikk (3) bekezdés, (2) albekezdés és III-311. cikk),
 - d) Európai határozatok mint a KKBP/EBVP megvalósításának új eszközei (I-40. cikk (3) bekezdés, I-41. cikk, III-293. cikk és III-297. cikk),
 - e) EBVP-feladat kivitelezése a tagállamok egy csoportja számára az uniós kereteken belül (I-41. cikk (5) bekezdés és III-310. cikk),
 - f) állandó strukturált együttműködés azon tagállamok között, amelyek a katonai képességeket illetően magasabb kritériumokat teljesítenek az uniós kereteken belül a legnagyobb igényeket támogató feladatok teljesítése céljából (I-41. cikk (6) bekezdés, III-312. cikk és az Egyedi Jegyzőkönyv),
 - g) kölcsönös szolidaritási záradék, amely kötelezővé teszi a minden rendelkezésre álló eszközzel történő támogatást és segítségnyújtást azon tagállam számára, amelyet területén fegyveres támadás ér (bizonyos tagállamok biztonsági és védelmi politikájának, valamint az egyes tagországok tekintetében a NATO által betöltött szerep sérelme nélkül) (I-41. cikk (7) bekezdés),
 - h) kölcsönös segítségnyújtásról szóló szolidaritási záradék terrorista fenyegetések és terrorista támadások megelőzése, illetve katasztrófák esetében (I-43. és III-329. cikk),
3. Sürgeti az EBVP civil dimenziója szerepének megerősítését minden szükséges eszköz rendelkezésre bocsátásával, és ismételten felhívja a figyelmet az Európai Civil Békehadtest létrehozásának szükségességére az Európai Parlament által több korábbi alkalommal elfogadott állásfoglalással összhangban;
4. Szükségesnek ítéli, hogy az EU külpolitikai biztosa és a KKBP főképviselője már alkalmazza az új szabályokat a KKBP és az EBVP minden kérdésében az Európai Parlamentnek nyújtott teljes körű tájékoztatás és a vele történő konzultáció révén.
5. Kéri a felelős bizottságot, hogy indokolásában adjon világos tájékoztatást a következő hiányosságokról, amelyek az alkotmányos szerződés tervezetének hatályba lépése után is fennállnak majd a KKBP területén és ezért a legkorábbi adandó alkalommal orvosolni kell őket:
 - a) ezen a területen a közösségi eljárások teljes mértékű kiterjesztésének és az intézmények szerepe javításának elmulasztása (lásd I-41. cikk),
 - b) a minősített többségi szavazás helyett az egyhangú szavazás és a konstruktív tartózkodás elvének megerősítése általános szabályként a KKBP területén (I-41. cikk (4) bekezdés és III-300. cikk),

- c) az EBVP keretein belül végrehajtott katonai műveletek közös költségeit a közösségi költségvetésből kell finanszírozni (ugyanaz történik a civil szférában a rendőrségi műveletek esetében), nem pedig kiegészítő költségvetésből vagy a tagállamok által biztosított induló forrásokból, ahogy azt jelenleg előírják (lásd III-313. cikk),
6. Egyetért a felelős bizottság által a Tanácshoz és a tagállamokhoz intézett pozitív ajánlásokkal, hogy minél gyorsabban ratifikálják az új alkotmányos szerződést, illetve kifejezi azt az óhaját, hogy az új szerződés rendelkezéseinek szellemét (és lényegét) alkalmazzák időközben, ahogy az már megtörtént a működését 2004 végén megkezdő Európai Védelmi Ügynökség felállítására, a „Battle Group” koncepciója, az Unió szomszédságpolitikájának kialakítása (I-57. cikk), illetve a 2004. március 11-i madridi terrorista támadást követően a terrorista fenyegetések és támadások megelőzéséről szóló szolidaritási záradék alkalmazása esetében.
 7. Hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a demokratikus elszámoltathatóságot és átláthatóságot biztosítsák az Európai Védelmi Ügynökség által végzett valamennyi tevékenységre vonatkozóan.

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmányt létrehozó Szerződés		
Eljárási szám	2004/2129 (INI)		
Illetékes bizottság	AFCO		
Megerősített együttműködés	Igen		
Fogalmazó: A kijelölés dátuma	Elmar Brok 13.9.2004		
Vizsgálat a bizottságban	22.9.2004	11.10.2004	22.11.2004
Módosítások elfogadásának dátuma	23.11.2004		
A zárószavazás eredménye	mellette:	27	
	ellene:	9	
	tartózkodás:	1	
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Elmar Brok (P), Geoffrey Van Orden (2nd VP), Baroness Nicholson of Winterbourne (3rd VP), Angelika Beer, Bastiaan Belder, Monika Beňová, Simon Coveney, Giorgos Dimitrakopoulos, Anna Elzbieta Fotyga, Maciej Marian Giertych, Klaus Hänsch, Georgios Karatzaferis, Ioannis Kasoulides, Helmut Kuhne, Francisco José Millán Mon, Pierre Moscovici, Alojz Peterle, Tobias Pflüger, Joao de Deus Pinheiro, Mirosław Mariusz Piotrowski, Paweł Bartłomiej Piskorski, Raúl Romeva i Rueda, Libor Rouček, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, István Szent-Iványi, Konrad Szymański, Inese Vaidere, Luis Yanez-Barnuevo García, Josef Zieleniec		
A zárószavazáson részt vevő póttagok	Giovanni Claudio Fava, Hélène Flautre, Milan Horáček, Doris Pack, Athanasios Pafilis, Miguel Portas, Aloyzas Sakalas, Inger Segelström		
A zárószavazáson részt vevő póttagok a 178. cikk (2) bekezdése szerint			

18.11.2004

A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmányt létrehozó Szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Miguel Angel Martínez Martínez

JAVASLATOK

A Fejlesztési Bizottság felkéri az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy az alábbi javaslatokat foglalja bele állásfoglalási indítványába:

1. Üdvözlí, hogy a 2004. júniusi brüsszeli Európai Tanács elfogadta az Alkotmányos Szerződés végleges szövegét, amely az Európa jövőjéről szóló európai egyezmény és a kormányközi konferencia nehéz és összetett munkájának eredménye;
2. Úgy ítéli meg, hogy az Alkotmányos Szerződés történelmi lépés az európai integráció folyamatában, mivel elsőként tekinti a fejlesztési és humanitárius segítségnyújtást olyan elvnek és kötelezettségnek, amely meghatározó az Európai Unió természetére és tevékenységére nézve; nagy előrelépésnek tekinti, hogy a fejlesztéspolitika célkitűzéseit mostantól az Unió összes külső politikája területén figyelembe kell venni;
3. Megállapítja, hogy a kereskedelmi megállapodásokról szóló tárgyalások során a Bizottság szerepe megerősödött, és azt, hogy az Európai Parlamentnek joga van a tájékoztatáshoz, még ha korlátozott mértékben is; ezt a nagyobb hatékonyság és a jobb átláthatóság irányába történő előrelépésnek tekinti;
4. Üdvözlí azt a tényt, hogy az Alkotmányos Szerződés elfogadásával az Európai Unió a már régen várt jogi személyiséggé válik, ami nemzetközi szinten, különösen az Egyesült Nemzetek Szervezetével, valamint annak különböző szerveivel való kapcsolatában erőteljesebb szerepet biztosít számára; hangsúlyozza, hogy az EU ily módon erősebb képviselőt, nagyobb felelősséget élvez, hatékonyabb lesz, valamint több lehetőséget kap a fejlődő országokkal való kapcsolatában; hangsúlyozza továbbá, hogy az Európai Unió jogi személyisége révén mindenütt a világban javul a Bizottság jelenlegi delegációinak státusza, különösen azoké, melyek az úgynevezett AKCS-országokban, azaz Afrikában, a karib-tengeri és a csendes-óceáni térségben, valamint általában a fejlődő országokban tevékenykednek;
5. Rámutat, hogy a fejlődő világgal való szolidaritás elve az Alkotmányos Szerződésnek köszönhetően az Európai Unió alapvető értékeinek egyikévé vált, amely az Unió identitásának meghatározó eleme és befolyásolja tevékenységének irányítását;

6. Emlékeztet arra, hogy az Európán belüli szolidaritás – az egyik alapvető érték – az európai integrációs folyamat elindulásától kezdve az Európán belüli stabilitás és a béke biztosítékának bizonyult; hangsúlyozza továbbá, hogy az európai szolidaritás háttérével az EU jelentős lépést tett előre azáltal, hogy Alkotmányos Szerződésében elismerte, a szolidaritás nem korlátozódhat csupán saját területére és népességére, hanem ki kell terjeszteni saját határain túlra is;
7. Üdvözli a globális szolidaritás elvének a különböző uniós politikák irányadó elveként való elismerését, valamint üdvözli azt a tényt is, hogy az Alkotmányos Szerződés elfogadásával a globális szolidaritás ösztönözni fogja az EU fejlesztési és humanitárius segélyek terén zajló tevékenységét; úgy véli, hogy a szolidaritás globális szintre helyezése hozzájárul majd az egész világra kiterjedő béke és stabilitás biztosításához;
8. Megállapítja, hogy korábbi álláspontját az Európa jövőjéről szóló európai egyezmény alapszövegére alapozta, és örömeire szolgál, hogy az Alkotmány végleges szövege megtartotta a legtöbb, a fejlesztési politika, a nemzetközi együttműködés és a humanitárius segítségnyújtás területen elért eredményét; ezért ismételten hangsúlyozza az Anders Wijkman¹ által már korábban kifejtett véleményét, és a bizottság által ezt követően 2003 júliusában elfogadott következtetéseket;
9. Nagy örömmel veszi tudomásul azt a tényt, hogy az EU fejlesztéspolitikája a szegénység felszámolását elsődleges célkitűzésnek tekinti; különös jelentőséget tulajdonít az EU összes külpolitikai téren folytatott tevékenysége során a millenniumi fejlesztési célok vezető elvvé tételének;
10. Elégedettségét fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy sok ajánlása belekerült az Alkotmány végleges szövegébe, különösen a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatban, ahol a semlegesség elve az Alkotmány egyik alapvető iránymutatásává lett;
11. Sajnálja azonban, hogy a kormányközi konferencia nem vett át egyéb, a fejlesztési politika szempontjából jelentős javaslatokat, mint például a külön „közös fejlesztési és együttműködési politika” cím felvételét, vagy az EU fejlesztési politikájának néhány alapvető elvére való hivatkozást, nevezetesen a partnerek közötti egyenlőség, az érintett országoknak vagy népegeknek a fejlesztési stratégiákra vonatkozó tulajdonjoga, valamint a társadalom – beleértve a civil társadalmat is – minden rétegének bevonása;
12. Üdvözli a „felelősségteljes kormányzás”, mint az Európai Unió külpolitikai tevékenységének közös céljának elismerését az Európai Unió külpolitikai tevékenységére vonatkozó általános rendelkezésekben; ugyanakkor sajnálatát fejezi ki, hogy a globális közjavak szolgáltatását nem építették be a fenti célok közé;
13. Hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a fejlesztési politika továbbra is az EU és a tagállamok közös hatásköre maradjon, és megállapítja, hogy ez azt jelenti, hogy az EU és a tagállamok fejlesztési politikáinak ki kell egészíteniük és erősíteniük kell egymást, valamint ezen politikák végrehajtását az egyes országok és régiók sajátosságaihoz kell igazítani; üdvözli azt a tényt, hogy az Alkotmányos Szerződés támogatja a kiegészítő jelleg elvét; hangsúlyozza, hogy az EU-programok és források elosztását egy a fejlesztési célkitűzésekre alapozott hosszú távú stratégiának kellene alakítania és irányítania;

¹ A Fejlesztési és Együttműködési Bizottság véleménye az Alkotmányügyi Bizottságnak az Európai Alkotmányos Szerződés tervezetéről és az Európai Parlamentnek a kormányközi konferencia (KKK) összehívásával kapcsolatos véleményéről, 2003. július 10-én került elfogadásra. (2003/0902(CNS))-PE 326.747

14. Nyomatékosan támogatja az Alkotmányban megfogalmazott kötelezettségeket, hogy biztosítsa a következetességet az EU külpolitikai intézkedései és ezen és egyéb politikai területeken; úgy véli, hogy a politikai területeken átnyúló koherencia alapvető fontosságú a szegénység felszámolására irányuló célkitűzés eléréséhez és megismétli a Parlament koherencia ellenőrzésére vonatkozó elkötelezettségét;
15. Megállapítja, hogy az Alkotmányos Szerződés egyértelmű jelét adta, hogy támogatja az Európai Fejlesztési Alapnak az EU általános költségvetésébe történő bevonását, amit az Európai Parlament már régóta szorgalmazott; üdvözli a Bizottság azon szándékát, hogy megvalósítja ezt a változtatást, és hangsúlyozza annak fontosságát, hogy ezáltal garantálható lesz majd, hogy a jelenlegi EFA alapokat nem lehet más régiókra vagy más célokra fordítani;
16. Figyelembe veszi az alkotmányos szerződésben szereplő, az Európai Önkéntes Humanitárius Hadtest felállításáról szóló rendelkezést, amely egyértelműen jelzi az érdeklődést az Európai Unió részéről a fejlesztés területén, miközben azonban kihangsúlyozza az Európai Unióra váró kihívásokat, nevezetesen hogy az EU-nak különös figyelmet és gondosságot kell fordítania a hadtest működésének meghatározására, azaz kizárólag tapasztalt önkénteseknek engedélyezheti a részvételt; kinyilvánítja azon véleményét, hogy ezen kezdeményezésnek meg kell erősítenie a humanitárius válságok esetén bevetésre kerülő emberi erőforrások minőségét és szakmai tapasztalatát a már rendelkezésre álló kiképzőprogramok kiegészítése révén, szoros együttműködésben a nem kormányzati szervezetekkel, létrehozva a rendelkezésre álló erőforrások nyilvántartását és terjesztve a már azonosított helyes működési gyakorlatot; felhívja a Bizottságot, hogy készítsen megvalósíthatósági tanulmányt ezen rendelkezés továbbfejlesztésére; kihangsúlyozza a polgári és katonai környezet közötti különbség felismerésének szükségességét a közös tevékenységen belül a leszerelés, humanitárius missziók, konfliktus-megelőzés, a békefenntartás és helyreállítás területén, mint ahogy azt a III-309 cikk (1) bekezdés is megállapítja;
17. Emlékeztet arra, hogy különösen nyugtalanítja a fejlődő országokban élő gyermekek helyzete, mivel a fiatalok a betegségek, az írástudatlanság, az éhezés, az emberkereskedelem és a szexuális kizsákmányolás első áldozatai és még arra is kényszerítik őket, hogy számos fegyveres konfliktusban katonaként vegyenek részt;
18. Üdvözli ezért azt a tényt, hogy az Alkotmányos Szerződés kiemelt figyelmet fordít a gyermekek jogaira, méltányolja, hogy az e területtel kapcsolatos EU politikák és tevékenységek követik a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezmény elveit;
19. Megismétli továbbá, hogy a fejlődő országokban aggodalomra ad okot a nők helyzete, és érdeklődéssel figyeli a nők döntő szerepét a fejlődési folyamatban; ezért az Alkotmány szövegében minden olyan pontot üdvözöl, amelynek célja a nők jogainak és a nemek közötti egyenlőségnek a védelme, ami – ahogyan azt a Pekingi Cselekvési Platform² kitűzi – különösen fontos lesz majd általában a fejlődő világ előrelépésében;

² Az ENSZ jelentése a nőkkel kapcsolatos 4. világkonferenciáról, Pekingi Nyilatkozat és Cselekvési Platform - Peking, 1995. szeptember 4-15. (A/CONF.177/20).
<http://www.un.org/esa/gopher-data/conf/fwcw/off/a--20.en>

20. Úgy ítéli meg, hogy a fejlesztési politika és a humanitárius kötelezettségvállalás szempontjából az Alkotmányos Szerződés betűje és szelleme szerint nagyon pozitívnak tekinthető;
21. Kijelenti elkötelezettségét az Alkotmányos Szerződés támogatására, és teljes mértékben kötelezi magát, hogy mindent megtesz annak érdekében, hogy minden tagállam jóváhagyja és ratifikálja a Szerződést, és az a lehető legrövidebb időn belül hatályba lépjen.

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmányt létrehozó Szerződés
Eljárási szám	2004/2129 (INI)
Illetékes bizottság	AFCO
Megerősített együttműködés	Nincs
Fogalmazó: A kijelölés dátuma	Miguel Angel Martínez Martínez 6.10.2004
Vizsgálat a bizottságban	6.10.2004
Módosítások elfogadásának dátuma	17.11.2004
A zárószavazás eredménye	mellette: 29 ellene: 0 tartózkodás: 1
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Alessandro Battilocchio, Margrietus van den Berg, Danutė Budreikaitė, Marie-Arlette Carlotti, Thierry Cornillet, Fernando Fernández Martín, Michael Gahler, Jana Hybášková, Filip Andrzej Kaczmarek, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Maria Martens, Miguel Angel Martínez Martínez, Gay Mitchell, Toomas Savi, Pierre Schapira, Frithjof Schmidt, Jürgen Schröder, Feleknas Uca, María Elena Valenciano Martínez-Orozco
A zárószavazáson részt vevő póttagok	John Bowis, Giovanni Claudio Fava, Ana Maria Gomes, Fiona Hall, Raymond Langendries, Linda McAvan, Manolis Mavrommatis, Karin Scheele, Anders Wijkman, Zbigniew Zaleski, Gabriele Zimmer
A zárószavazáson részt vevő póttagok a 178. cikk (2) bekezdése szerint	

16.11.2004

A NEMZETKÖZI KERESKEDELMI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmányt létrehozó szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Jorgo Chatzimarkakis **JAVASLATOK**

A Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság felhívja az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. Pozitívan fogadja az alkotmányról szóló megállapodást és kiemeli, hogy az új szerződés fontos előrelépés az egyesült Európa felé vezető úton, különösen a külkereskedelem területén. Hangsúlyozza, hogy a külkereskedelem a belső piac „külső arcát” jelenti.
2. Megelégedését fejezi ki a közös kereskedelempolitikával (KKP) kapcsolatos számos jelentős újítással, különösen a következőkkel kapcsolatban:
 - a) a KKP mint az unió kizárólagos hatáskörének elismerése, mely az unió valamennyi intézményének teljes és hasonló részvételét eredményezi a KKP döntéshozatali folyamatában;
 - b) a KKP hatáskörének kiterjesztése a kereskedelemmel kapcsolatos valamennyi területre, beleértve a külföldi közvetlen tőkeberuházásokat;
 - c) a rendes jogalkotási eljárás alkalmazása (azaz minősített többségi szavazás és együttdöntés az Európai Parlamenttel) a KKP-vel kapcsolatos jogszabályok esetében;
 - d) a tény, hogy – mivel a rendes jogalkotási eljárás alkalmazandó – az Európai Parlament hozzájárulása immár általános szabályként kötelező az összes, KKP-re vonatkozó megállapodásra nézve, függetlenül attól, hogy az intézkedések végrehajtása szükséges-e vagy sem.
3. Kiemeli, hogy az új Alkotmány kimondja, hogy a főként kereskedelempolitikával kapcsolatos megállapodások ratifikálása előtt az Európai Parlamentnek hozzájárulását kell adnia a Tanács részére, és sajnálja, hogy eddig ez nem így volt.
4. Sajnálja, hogy az Alkotmány nem biztosítja kifejezetten az Európai Parlamentnek a jogot az Európai Bizottság kereskedelmi megállapodások megkötésére vonatkozó megbízatásának jóváhagyására.
5. Aggodalommal kíséri a minősített többségi szavazás alkalmazásának folytatódó korlátozását, és különösen hangsúlyozza következőket:

- a) a tény, hogy a kormányközi konferencia (KKK) a külföldi közvetlen tőkeberuházások területén kötött megállapodásokkal kiegészítette azon esetek körét, amikor a Tanács egyhangúlag dönthet (III-315. cikk (4) bekezdés - CIG 87/04);
 - b) a tény, hogy a KKK kiterjesztette azon esetek körét, melyekben a Tanács egyhangúlag dönthet a szolgáltatásokkal kapcsolatos összes megállapodásra, nem csak a személyek szabad mozgásával kapcsolatosakra (III-315. cikk (4) bekezdés - CIG 87/04);
 - c) a tény, hogy a KKK egy „szociális kivétellel” egészítette ki azon esetek körét, melyekben a Tanács egyhangúlag dönthet (III-315. cikk (4) bekezdés - CIG 87/04).
6. Üdvözli aényt, hogy a KKP-vel kapcsolatos nemzetközi megállapodások tárgyalására és megkötésére vonatkozóan az Alkotmány úgy rendelkezik, hogy a Bizottságnak immáron jogi kötelessége, hogy az Európai Parlamentet a Tanács különleges bizottságával megegyező módon tájékoztassa a tárgyalások előrehaladásáról.
7. Megjegyzi ugyanakkor, hogy az Alkotmány szellemének való megfelelés és rendelkezéseinek teljes mértékű betartása végett néhány aspektus további intézményi végrehajtást igényel, és ennek megfelelően felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy fontolja meg egy intézményközi megállapodás megtárgyalását, mely – összhangban az Alkotmány szellemével és rendelkezéseivel – meghatározza az Európai Parlament számára, többek között, a részvételét és a feladatkörét egy megállapodás megkötéséhez vezető valamennyi fázisban.
8. Felhívja a Bizottságot, hogy – az Alkotmány szellemének megfelelően – tájékoztassa az Európai Parlamentet a közös kereskedelempolitikával és a kereskedelmi egyezmények vagy bármely egyezmény kereskedelmi komponense tárgyalásának folyamatával kapcsolatban, beleértve valamennyi javaslatot és javaslattervezetet a megbízatások és/vagy irányelvek tárgyalásakor, elegendő időt adva a Parlament számára, hogy kifejtse véleményét, és a Bizottság számára, hogy figyelembe vehesse ezen véleményeket.
9. Felhívja a Bizottságot, hogy tekintettel a 133. cikk alapján létrehozott bizottság működésének átláthatóságára tegye hozzáférhetővé az összes dokumentumot az Európai Parlament Nemzetközi Kereskedelmi Bizottsága számára.

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződés
Eljárás száma	2004/2129(INI)
Illetékes bizottság	AFCO
Megerősített együttműködés	–
Fogalmazó A kijelölés dátuma	Jorgo Chatzimarkakis 28.7.2004
Vizsgálat a bizottságban	22.10.2004
Javaslatok elfogadásának dátuma	16.11.2004
A zárószavazás eredménye	mellette: 23 ellene: 4 tartózkodás: 1
A zárószavazáson részt vevő tagok	Enrique Barón Crespo, Peter Šťastný, Jean Daniel Varela Suanzes-Carpegna, Daniel Caspary, Jan Christian Ehler, Georgios Papastamkos; Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Tokia Saïfi, Robert William Sturdy, Zbigniew Franciszek Zaleski, Françoise Castex, Glyn Ford; Erika Mann, David W. Martin, Javier Moreno Sánchez, Pasqualina Napoletano; Giulietto Chiesa; Sajjad Haider Karim, Johan Van Hecke, Alain Lipietz; Caroline Lucas, Jacky Henin; Helmuth Markov
A zárószavazáson részt vevő póttagok	Margrietus van den Berg, Jorgo Chatzimarkakis, Filip Andrzej Kaczmarek, Jörg Leichtfried, Maria Martens
A zárószavazáson részt vevő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)	

25.11.2004

A KÖLTSÉGVETÉSI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Kyösti Tapio Virrankoski

JAVASLATOK

A Költségvetési Bizottság felhívja az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. üdvözlí, hogy a Szerződés hivatalos formába önti a többéves pénzügyi keretet, amely – ha 2013-tól igazodik a parlamenti ciklushoz – javítani fogja a költségvetési tervezés stabilitását és az EU költségvetésének elszámoltathatóságát; megjegyzi továbbá, hogy nemcsak hogy továbbra is szüksége lesz a Tanácsnak a Parlament jóváhagyására, hanem az Alkotmány tartalmaz egy olyan mechanizmusról szóló rendelkezést, amely garantálja, hogy a Parlament és a Tanács között egyeztetés folyik;
2. úgy véli, hogy a költségvetési rendelkezésekre vonatkozó cikkek módosításai megerősítik az Európai Parlament lényegi szerepét mind a többéves pénzügyi keret megállapításában, mind pedig az éves költségvetési eljárás során;
3. kiemeli a rugalmassági mechanizmus fenntartásának fontosságát mint a költségvetési fegyelem szükségszerű következményét a jövőben előre nem látható igényekhez való alkalmazkodás érdekében;
4. üdvözlí a költségvetési eljárás leegyszerűsítését; úgy véli, hogy a kötelező és a nem kötelező kiadások közötti különbségtétel megszüntetése már régóta esedékes, és hogy a Parlamentet végre a költségvetési hatóság egyenrangú ágának kell elismerni;
5. sajnálja, hogy nem sikerült előrelépést elérni a Parlamentnek a saját források rendszerének meghatározásában játszott szerepe növelésében, de úgy véli, hogy a jóváhagyási jog a végrehajtási intézkedések tekintetében az első lépést jelenti a költségvetés bevételi oldalának átláthatóbbá és demokratikusabbá tétele felé;
6. üdvözlí azt a tényt, hogy az Alkotmány hatályba lépése után az összes közösségi kiadás alapját képező költségvetési rendeletet érintő mindenféle változás az általános jogalkotási eljárás tárgyát fogja képezni, tehát a Parlamentnek együttdöntési hatásköre lesz.

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződés	
Eljárási szám	2004/2129 (INI)	
Illetékes bizottság	AFCO	
Megerősített együttműködés	N	
Fogalmazó A kijelölés dátuma	Kyösti Tapio Virrankoski 21.9.2004	
Vizsgálat a bizottságban	12.10.2004	26.10.2004
Javaslatok elfogadásának dátuma	24.11.2004	
A zárószavazás eredménye	mellette:	21
	ellene:	3
	tartózkodás:	1
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Simon Busuttil, Gérard Deprez, Brigitte Douay, Den Dover, Hynek Fajmon, Markus Ferber, Salvador Garriga Polledo, Neena Gill, Louis Grech, Nathalie Griesbeck, Anne Elisabet Jensen, Alain Lamassoure, Janusz Lewandowski, Vladimír Maňka, Jan Mulder, Gérard Onesta, Antonis Samaras, Esko Seppänen, László Surján, Helga Trüpel, Ralf Walter, Marilisa Xenogiannakopoulou	
A zárószavazáson részt vevő póttagok	Mairead McGuinness, José Albino Silva Peneda, Margarita Starkevičiūtė	
A zárószavazáson részt vevő póttagok a 178. cikk (2) bekezdése szerint		

25.11.2004

A KÖLTSÉGVETÉSI ELLENŐRZÉSI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmányt létrehozó szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: José Javier Pomés Ruiz

JAVASLATOK

A Költségvetési Ellenőrző Bizottság felhívja az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. I. preambulumbekzdés – az új da) és db) pontokkal egészül ki

da) az 1. résznek az Unió pénzügyeire vonatkozó VII. címébe a Parlament mentesítési hatásköreire történő hivatkozás belefoglalása a költségvetés végrehajtásával kapcsolatban, mivel az elszámolásnak a mentesítési eljárás útján történő jóváhagyása politikailag ugyanazon a szinten helyezkedik el, mint a kiadásoknak a költségvetés jóváhagyása útján történő engedélyezése, az intézményközi kapcsolatok közelmúltbeli története pedig bizonyította a mentesítési eljárás rendkívüli fontosságát,

db) a Számvevőszék tagjainak rögzített száma és azon elv elhagyása, hogy minden tagállamnak joga van saját számvevőszéki tag jelöléséhez,

2. (4) bekezdés – az új fa) ponttal egészül ki

fa) a Szerződés rendelkezik (III-274. cikk) az Európai Ügyészi Hivatal felállításáról; ugyanakkor kifejezi aggodalmát, hogy ez a gyakorlatban esetleg nem lesz lehetséges, mert felállításához egyhangú szavazásra van szükség a Tanácsban, valamint mindenképpen szükséges lesz azon homályos kikötés tisztázása, hogy az Európai Ügyészséget az Eurojustból kell kialakítani;

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződés
Eljárás száma	2004/2129(INI)
Illetékes bizottság	AFCO
Megerősített együttműködés	nincs
Fogalmazó A kijelölés dátuma	José Javier Pomés Ruiz 22.9.2004
Vizsgálat a bizottságban	25.10.2004 23.11.2004
Módosítások elfogadásának dátuma	23.11.2004
A zárószavazás eredménye	mellette: 12 ellene: 1 tartózkodás: 0
A zárószavazáson részt vevő tagok	Herbert Bösch, Paulo Casaca, Szaboles Fazakas, Dan Jørgensen, Véronique Mathieu, Jan Mulder, István Pálfi, José Javier Pomés Ruiz, Alexander Stubb, Terence Wynn
A zárószavazáson részt vevő póttagok	Jens-Peter Bonde, Simon Busuttil, Ashley Mote
A zárószavazáson részt vevő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)	

23.11.2004

A FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmányt létrehozó Szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Jan Andersson

JAVASLATOK

A Foglalkoztatási és Szociális Bizottság felhívja az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja be a következő javaslatokat:

1. úgy ítéli meg, hogy miközben bizonyos kérdésekben további haladást tűzött ki célul, az Alkotmány (alkotmányos szerződés) jelentős fejlődést jelent a létező szerződések tekintetében, és üdvözli a Szociális Európára vonatkozó újításokat,
2. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy nem sikerült a szociálpolitika területén egy általános módszerről megállapodni a Miniszterek Tanácsában a minősített többséggel történő szavazással kapcsolatban és a szabályos jogalkotási folyamattal kapcsolatban,
3. hangsúlyozza egy Alkotmány szükségességét, amely megteremti a szociális jogok és a jól működő belsőpiac közötti egyensúlyhoz szükséges feltételeket miközben lefekteti egy továbbfejlődő európai szociális modell alapjait; ennek keretén belül hangsúlyozza az új horizontális záradék fontosságát az Alkotmány harmadik részében, amely szerint az Uniónak minden hatáskörébe tartozó területen tiszteletben kell tartania a legfontosabb szociális célkitűzéseket és törekednie kell azok megvalósítására,
4. kifejezi azzal kapcsolatos elégedettségét, hogy az Alkotmányban megfogalmazott értékek, elvek és célok szilárd alapot biztosítanak egy Szociális Európa számára, azáltal, hogy szerepel köztük a teljes foglalkoztatással működő piacgazdaságra alapozott társadalmi igazságosság és védelem előmozdítása, a nemek közötti egyenlőség, valamint a társadalmi kirekesztés, a szegénység és a diszkrimináció elleni küzdelem,
5. rámutat azonban, hogy az I. részben kitűzött szociális összetartás a III. részben nincs összhangban az annak végrehajtását biztosító európai eljárási lehetőségek szükséges kibővítésével; csalódását fejezi ki amiatt, hogy a munkabér, a gyülekezési jog, a sztrájk és a kizárási jog továbbra sem része a közösségi jogalkotásnak,

6. üdvözli az Alapjogi Charta Alkotmányba történő belefoglalását és azt a nyilvánvaló jelet, amelyet így küld a polgároknak, különös tekintettel a munkavállalók információhoz, konzultációhoz és együttes fellépéshez, elsősorban a sztrájkhoz való jogára,
7. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a szociális partnerek lényeges szerepének a szociális párbeszéd és a Háromoldalú Társadalmi Csúcstalálkozó elismerése által történő megerősítése ellenére, nem fejlesztették tovább a szociális párbeszédet,
8. üdvözli az „európai polgári kezdeményezés” eszközének bevezetését, amely szerint egymillió aláírással egy kérdés felkerülhet a Bizottság napirendjére,
9. nyomatékosan utal arra, hogy a szociális politikát kifejezetten megosztott hatáskörként ismeri el, és hangsúlyozza egy uniós kötelezettség bevezetését, hogy politikai célkitűzéseinek meghatározásánál és megvalósításánál figyelembe vegye a magas színvonalú foglalkoztatottság és a megfelelő szintű szociális védelem, valamint a társadalmi kirekesztés és az EK-Szerződés 13. cikke szerinti diszkrimináció elleni küzdelmet,
10. kifejezi azzal kapcsolatos elégedettségét, hogy az általános gazdasági érdekeknek megfelelő jogalap áll rendelkezésre,
11. üdvözli a foglalkoztatottság és a makroökonómiai politikák koordinálásában gyökerező új kiegyensúlyozottságot, hasonlóképpen elégedettségének ad hangot annak kapcsán, hogy a nyílt koordinációs módszer bekerült a szociálpolitikára alkalmazott eljárások közé, mely által a gazdaság és foglalkoztatáspolitikai koordinálásánál nagyobb figyelmet kell fordítani a társadalmi integrációra, fenntartható nyugdíjrendszerre és magas színvonalú ellátórendszerekre irányuló kötelezettségre,
12. elégedettségét fejezi ki a szociálpolitika területén a minősített többséggel történő szavazás, ugyan túl korlátozott mértékű kiterjesztését, különösen az általános gazdasági érdekű szolgáltatások és a migráns munkavállalók társadalombiztosítása kapcsán; sajnálatát fejezi ki a tagállamok azon joga miatt, hogy az ügyet az Európai Tanácshoz utalják,
13. sajnálatát fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy nem született megállapodás a transznacionális munkavállalói és szakszervezeti jogok bevezetéséről, valamint, hogy a teljes foglalkoztatottság mint fő célkitűzés nem halad végig következetesen a teljes Alkotmányon,
14. hangsúlyozza annak tényét, hogy a szociálpolitika terén végzett uniós tevékenység nem korlátozza a tagállamok saját, ambiciózusabb szociális és jóléti modelljeinek fenntartását és fejlesztését,
15. elégedettségét fejezi ki amiatt, hogy az Alkotmány (alkotmányos szerződés) a foglalkoztatás terén külön intézkedéseket állapít meg az európai uniós szervek és a tagállamok számára.

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmányt létrehozó Szerződés		
Eljárási szám	2004/2129(INI)		
Illetékes bizottság	AFCO		
Megerősített együttműködés	-		
Fogalmazó: A kijelölés dátuma	Jan Andersson 20.9.2004		
Vizsgálat a bizottságban	20.9.2004	6.10.2004	23.11.2004
Módosítások elfogadásának dátuma	23.11.2004		
A zárószavazás eredménye	mellette:	36	
	ellene:	8	
	tartózkodás:	0	
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Jan Andersson, Roselyne Bachelot-Narquin, Jean-Luc Bennahmias, Emine Bozkurt, Philip Bushill-Matthews, Milan Cabrnock, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Luigi Cocilovo, Fausto Correia, Jean Louis Cottigny, Ottaviano Del Turco, Harald Ettl, Richard Falbr, Ilda Figueiredo, Stephen Hughes, Ona Juknevičienė, Sepp Kussstatscher, Jean Denise Lambert, Raymond Langendries, Bernard Lehideux, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Mario Mantovani, Jan Tadeusz Masiel, Jiří Maštálka, Ria Oomen-Ruijten, Csaba Öry, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Jacek Protasiewicz, José Albino Silva Peneda, Jean Spautz, Anne Van Lancker, Gabriele Zimmer		
A zárószavazáson részt vevő póttagok	Richard James Ashworth, Edit Bauer, Mihael Brejc, Marian Harkin, Magda Kósáné Kovács, Jamila Madeira, Marianne Mikko, Elisabeth Schroedter, Eva-Britt Svensson, Marc Tarabella, Patrizia Toia, Georgios Toussas, Anja Weisgerber, Tadeusz Zwiefka		
A zárószavazáson részt vevő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)	Carlos José Iturgaiz Angulo		

24.11.2004

A KÖRNYEZETVÉDELMI, KÖZEGÉSZSÉGÜGYI ÉS ÉLELMISZERBIZTONSÁGI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmányt létrehozó Szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Vasco Graça Moura

JAVASLATOK

A Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Bizottság felhívja az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja be a következő javaslatokat:

1. Örömet fejezi ki, amiért a fenntartható fejlődés három pillérének a megvalósítása szerepel az Európai Unió célkitűzései között, és hogy az Alkotmánytervezet a környezetvédelem integrációját és az emberi egészség magas szintű védelmét mint az Unió politikáinak általánosan alkalmazott elveit ismeri el,
2. Sajnálataát fejezi ki, amiért az Alkotmánytervezet III. részét, az Unió politikáira és működésére vonatkozóan nem frissítették és nem egyeztették a fenntartható fejlődés elveivel, különösen a mezőgazdasági-, a kohéziós-, a közlekedési- és a kereskedelmi politikát illetően, úgyszintén sajnálja, hogy egyes környezetvédelmi intézkedésekről, nevezetesen az adózást, a területrendezést, a mennyiségi vízgazdálkodást és a földhasználatot illetően nem a szokásos jogalkotási eljárással döntenek, hanem a Tanács egyhangúlag határoz,
3. Örömének ad hangot, amiért az Európai Unió megosztott hatáskörébe felvették és a megszokott jogalkotási eljárásnak hatálya alá helyezték egyrészt azon intézkedések elfogadását, melyeknek célja a gyógyszerek, illetve az orvosi berendezések minőségét és biztonságát biztosító magas standardok felállítása, másrészt azon intézkedéseket amelyek az egészséget illető határ menti súlyos veszélyek ellenőrzésére, korai előrejelzésére és az ellenük való küzdelemre vonatkoznak,
4. Örömet fejezi ki, amiért az Alkotmánytervezetbe bekerült egy, az Unió demokratikus életére vonatkozó fejezet és az az elv, mely szerint a döntéshozataloknak a lehető legátláthatóbbaknak és a polgárokhoz legközelebb állóknak kell lenniük, hangsúlyozza a közösségi intézmények polgárok iránti felelősségét és a polgároknak és azok

egyesületeinek a bíróságokhoz és törvényszékekhez való hozzáférhetőségének szükségességét, többek között a környezetvédelem terén, ahogyan azt az EGK-ENSZ Arhus-i egyezmény előírja,

ELJÁRÁS

Cím	az Európai Alkotmányt létrehozó Szerződés
Eljárás száma	2004/2129(INI)
Illetékes bizottság	AFCO
Megerősített együttműködés	
Fogalmazó A kijelölés dátuma	Vasco Graça Moura 20.9.2004
Vizsgálat a bizottságban	25.10.2004
Javaslatok elfogadásának dátuma	24.11.2004
A zárószavazás eredménye	mellette: ellene: tartózkodás:
A zárószavazáson résztvevő képviselők	
Zárószavazáson résztvevő helyettesek	
A zárószavazáson résztvevő helyettes képviselők (168. cikk (2) bekezdés)	

23.11.2004

AZ IPARI, KUTATÁSI ÉS ENERGIAÜGYI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmányt létrehozó szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Johannes (Hannes) Swoboda

JAVASLATOK

Az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság felkéri az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy az alábbi javaslatokat foglalja bele állásfoglalási indítványába:

Transzeurópai hálózatok, ipar, világűr és energia

1. üdvözli a célkitűzések tisztázásának és a transzeurópai hálózatokkal (TEN), valamint az iparral kapcsolatos eljárások egyszerűsödésének köszönhető javuló tendenciát;
2. üdvözli továbbá azt a tényt is, hogy most megszülethet a kutatási és technológiai fejlesztés hatáskörébe, és ezáltal megosztott hatáskörbe tartozó európai űrpolitika, melynek célja a tudományos és technikai fejlődés, az ipar versenyképességének, valamint az uniós politikák végrehajtásának a támogatása; felszólítja a Bizottságot, hogy készítse elő az európai űrprogram létrehozásához szükséges jogalkotási intézkedéseket;
3. meglelégedéssel nyugtázza, hogy az alkotmányos szerződés olyan uniós energiapolitikát nyújt, amely saját jogi alappal rendelkezik, amely meghatározza az eljárást, azaz az együttdöntést és a minősített többségi szavazást, és megosztott hatáskör alá esik, miközben célja a hatékonyan működő energiapiac, az energiaellátás biztonságának biztosítása és az energiahatékonyság, valamint a megújuló energia támogatása;
4. ideiglenes intézkedésként és az Euratom-Szerződés lejárata tekintettel támogatja az Euratom-Szerződés alkotmányos szerződéstől való elválasztását és az Euratom Közösség jogi személyiségének elválasztását az Európai Unió új jogi személyiségétől;
5. megismétli álláspontját, mely szerint az Euratom-Szerződés:
 - a) kormányközi jellegénél fogva nincs összhangban az alkotmányos szerződés logikájával,
 - b) a saját közös vámtarifa kialakítása miatt nem egyeztethető össze az Unió erre a területre vonatkozó kizárólagos hatáskörével,

- c) a saját külkapcsolatok fenntartása miatt nem fér össze az Unió külpolitikai intézkedéseivel,
 - d) a saját intézményi rendelkezéseknek, külön tevékenységeknek és politikáknak a kutatás, a beruházás és az együttműködés területén történő megtartása nem egyeztethető össze az alkotmányos szerződés logikájával,
 - e) a saját nemzetközi megállapodások megtárgyalása és megkötése miatt nem fér össze a nemzetközi megállapodásokra vonatkozóan meghatározott eljárással (III-325. cikk);
6. szükségesnek tartja, hogy az Euratom-Szerződés kutatással kapcsolatos szempontjai belekerüljenek az alkotmányos szerződés megfelelő részébe;

Kutatás és technológiafejlesztés

7. az a véleménye, hogy az alkotmányos szerződés elmulasztotta az alkalmat a jelenlegi szerződések vonatkozó cikkeinek módosítására és arra, hogy a megosztott hatáskör logikájának figyelembevételével ezt a részt hatékonyabbá tegye a következőkben:
- a) az alapkutatás nem élvez elsőbbséget,
 - b) az Európai Szén- és Acélközösségről szóló (ESZAK) a Nizzai Szerződéshez csatolt jegyzőkönyv nem köti össze az újonnan létrehozott Szén- és Acélipari Kutatási Alapot a jogalkotási eljárás (azaz együttdöntés és minősített többségi szavazás) alá tartozó keretprogrammal,
 - c) a keretprogram ugyan együttdöntési hatáskörbe tartozik, az egyedi programok azonban nem;
8. sajnálja, hogy nincs hivatkozás a Régiók Bizottságával való általános konzultációra az innovációs és kutatási ügyekben; követeli, hogy az innováció és a kutatás regionális vonatkozásairól kifejezetten tegyenek említést.

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződés
Eljárási szám	2004/2129 (INI)
Illetékes bizottság	AFCO
Megerősített együttműködés	
Fogalmazó: A kijelölés dátuma	Johannes (Hannes) Swoboda 13.9.2004
Vizsgálat a bizottságban	7.10.2004 22.11.2004
Módosítások elfogadásának dátuma	23.11.2004
A zárószavazás eredménye	mellette: 33 ellene: 5 tartózkodás: 3
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Richard James Ashworth, Ivo Belet, Šarūnas Birutis, Jan B?ezina, Pilar del Castillo Vera, Jorgo Chatzimarkakis, Giles Chichester, Garrelt Duin, Lena Ek, Nicole Fontaine, Adam Gierek, Umberto Guidoni, András Gyürk, Fiona Hall, David Hammerstein Mintz, Rebecca Harms, Romana Jordan Cizelj, Werner Langen, Pia Elda Locatelli, Eluned Morgan, Angelika Niebler, Reino Paasilinna, Pier Antonio Panzeri, Umberto Pirilli, Miloslav Ransdorf, Vladimír Remek, Herbert Reul, Teresa Riera Madurell, Mechtild Rothe, Paul Rübig, Andres Tarand, Britta Thomsen, Patrizia Toia, Claude Turmes, Nikolaos Vakalis, Alejo Vidal-Quadras Roca, Dominique Vlasto
A zárószavazáson részt vevő póttagok	María del Pilar Ayuso González, Etelka Barsi Pataky, Zdzisław Kazimierz Chmielewski, Dorette Corbey, Avril Doyle, Françoise Grossetete, Malcolm Harbour, Satu Hassi, Erika Mann, Giovanni Pittella
A zárószavazáson részt vevő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)	

26.11.2004

A REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG VÉLEMÉYNE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmányról szóló szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Carlos José Iturgaiz Angulo

JAVASLATOK

A Regionális Fejlesztési Bizottság felhívja az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja be a következő javaslatokat:

- tekintettel az egyes tagállamok saját, alkotmányukban szereplő területi szervezésére,
- A. figyelembe véve, hogy az alkotmánytervezet II. címében szereplő Alapjogi Charta preambuluma elismeri „a tagállamok nemzeti identitását és központi, regionális és helyi közigazgatási berendezkedését”,
- B. tekintettel arra, hogy az Unió alapja az államok és állampolgárok kettős legitimitációja, ahogyan ezt az alkotmánytervezet I-1. fejezete megállapítja,
- C. figyelembe véve a regionális és helyi közigazgatás szerepét az „európai építményben”, továbbá hogy az alkotmánytervezet I-5. fejezete kifejezetten hivatkozik a helyi és regionális önkormányzatokra mint a tagállamok nemzeti identitásának központi részére,
- D. tekintettel arra, hogy a Régiók Bizottsága az Európai Parlamenttel együttműködve a helyi és regionális szervek és az Unió feladatai közötti kapcsolatteremtés fontos szerepének betöltésére hivatott,
- E. figyelembe véve, hogy a szubszidiaritás elve az Unió egyik alapköve és ezt jogosan erősítették meg az alkotmánytervezetben,
- F. megerősítvén, hogy a gazdasági, társadalmi és területi kohézió politikája az Európai Unió egyik alapköve és a szolidaritás elvének legtökéletesebb kifejeződése; és mivel alapvető fontosságú, hogy mind a régi, mind pedig az új tagállamok továbbra is élvezzék eme politika előnyeit, segítségével gazdaságuk és társadalmuk kiegyensúlyozott fejlődését mozdítsák elő,
- 1. üdvözli, hogy az alkotmánytervezet elismeri és garantálja a tagállamok nemzeti identitását, a nemzetközi jognak megfelelően,

2. üdvözli, hogy az alkotmánytervezet bevezette a nemzeti parlamentek részvételét a szubszidiaritás elvének ellenőrzésében,
3. üdvözli, hogy az alkotmánytervezet korai konzultációs eljárást tesz lehetővé az egyes európai jogszabályok megalkotása előtti szakaszban, melynek során figyelembe veszik – adott esetben – a javasolt eljárás helyi és regionális vonatkozásait,
4. támogatja a Régiók Bizottságának megerősítését fellebbezési jogának elismerésével olyan törvények ellen, melyek meghozatalához a Régiók Bizottságával történő előzetes konzultáció szükséges, illetve előjogainak védelmében; üdvözli továbbá a Régiók Bizottságának juttatott új, a szubszidiaritás elvének egyik védőbástyája szerepét,
5. üdvözli, hogy nemcsak a gazdasági és társadalmi, hanem a területi kohéziót is az Unió egyik céljaként és megosztott hatásköröként határozták meg, ugyanakkor sajnálatát fejezi ki, amiért nem ismerik el nyíltan a kohézió anyagi vonzatait,
6. üdvözli, hogy az alkotmánytervezet elismeri és tiszteletben tartja az általános gazdasági érdekekhez fűződő szolgáltatásokhoz való hozzáférést az Unió területi és társadalmi kohéziójának erősítése érdekében;
7. sajnálatát fejezi ki, amiért az alkotmánytervezet – az európai egyezményvel ellentétben – nem írja elő a szokásos törvényhozási eljárás (együttdöntés) alkalmazását, illetve a Tanácsban minősített többségi döntéshozatalt azon törvények meghozatalával kapcsolatban, melyek a Strukturális és Kohéziós Alapra vonatkozó, 2007-től érvényes általános rendelkezéseket tartalmazzák,
8. üdvözli, hogy az alkotmánytervezet a kohéziós politika alapvető céljai között külön említi a strukturálisan elmaradott területeket (szigetek, hegyvidékek, határövezetek és alacsony népsűrűségű területek),
9. üdvözli, hogy a régiós segélyek összeegyeztethetőségéről szóló rendeletben külön említést kapnak az Unió legtávolabb eső régiói, továbbá reméli, hogy az Alkotmányban a legtávolabb eső régiók számára létrehozott különleges státuszt minden ilyen régió automatikusan megkapja majd, mivel ezek mindegyike szerkezeti, gazdasági és társadalmi problémákkal küzd, melyekre megoldást kell találni,
10. sajnálatát fejezi ki, amiért az alkotmányos szerződésnek a gazdasági, szociális és területi kohézióra vonatkozó III. címe, III. fejezete, III. szakasza a gazdasági és társadalmi válságban levő városokra és városi övezetekre nem úgy hivatkozik mint a gazdasági, szociális és területi kohéziós politika elsődleges élvezőire.

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmányról szóló szerződés
Eljárás száma	2004/2129(INI)
Illetékes bizottság	AFCO
Megerősített együttműködés	nincs
Fogalmazó A kijelölés dátuma	Carlos José Iturgaiz Angulo 31.8.2004.
Vizsgálat a bizottságban	28.9.2004.
Javaslatok elfogadásának időpontja	25.11.2004.
A zárószavazás eredménye	mellette: 34 ellene: 4 tartózkodás: 8
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Alfonso Andria, Stavros Arnautakis, Jean Marie Beaupuy, Adam Jerzy Bielan, Jana Bobošíková, Graham Booth, Bairbre de Brún, Giovanni Claudio Fava, Gerardo Galeote Quecedo, Iratxe García Pérez, Eugenijus Gentvilas, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Gurmai Zita, Marian Harkin, Konstantinos Hatzidakis, Jim Higgins, Alain Hutchinson, Carlos José Iturgaiz Angulo, Mieczysław Edmund Janowski, Gisela Kallenbach, Tunne Kelam, Miloš Koterec, Constanze Angela Krehl, Jamila Madeira, Sérgio Marques, Ioannis Matsis, Miroslav Mikolášik, Francesco Musotto, James Nicholson, Lambert van Nistelrooij, Pálfi István, Francisca Pleguezuelos Aguilar, Elisabeth Schroedter, Alyn Smith, Grażyna Staniszevska, Catherine Stihler, Margie Sudre, Salvatore Tatarella, Kyriacos Triantaphyllides
A zárószavazáson részt vevő póttagok	Philip Bradbourn, Jan Březina, Ole Christensen, Mojca Drčar Murko, Richard Falbr, Richard Seeber, Thomas Ulmer, Daniel Varela Suanzes-Carpegna
A zárószavazáson részt vevő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)	

23.11.2004

A MEZŐGAZDASÁGI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmányt létrehozó szerződésről

Fogalmazó: Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf

RÖVID INDOKOLÁS

Az Európai Parlamentnek hosszú időn át kellett küzdeni azért, hogy együttdöntési joga legyen az agrárgazdaság területén. A közös agrárpolitika majd fél évszázaddal ezelőtti kezdetei óta az Európai Parlament és annak Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottsága csupán konzultációs fórumként jutott szerephez a döntésekben. Az Agrárminiszterek Tanácsa mind a mai napig figyelmen kívül hagyhatja az Európai Parlament véleményét, és minden demokratikus ellenőrzés nélkül rendelkezhet az Unió költségvetésének majdnem a felével.

A demokrácia e fogyatékosága évtizedeken át szükségszerű reformok végrehajtását akadályozta meg és nagy válságokat idézett elő a közegészségügy, a környezet- és állatvédelem területén. A BSE-válság nem öltött volna olyan katasztrofális méreteket, ha a Parlament akkoriban együttdöntési joggal vehetett volna részt a megelőzési és védekezési intézkedésekben.

Az Európai Parlament, különösen annak Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottsága sohasem törődött bele a demokrácia e fogyatékoságába. Nem hivatalosan, állásfoglalásokban emelt kifogások és a Bizottsággal folytatott tárgyalások révén gyakran kiereszkolt egyfajta együttdöntési jogot a Tanács ellenében. Üdvözlendő, hogy az együttdöntési jog az Amszterdami Szerződés óta legalább a környezetvédelem, az élelmiszerbiztonság és a fogyasztóvédelem területén alkalmazást nyertek. Ám a közös agrárpolitika a maga jelentős eszközeivel, a piaci rendtartással, a beruházási és jövedelemtámogatással még mindig nem áll az egyetlen, közvetlen választások révén legitimált európai intézmény ellenőrzése alatt.

Legelőször az Európai Konvent alkotmánytervezete helyezte kilátásba a demokratikus legitimáció egyfajta gyarapodását. Ez mindazon tagállamok heves ellenállása ellenére történt, amelyek az uniós költségvetésből származó nemzeti bevételek csökkenésétől tartottak. Mindazonáltal jelenleg minden, az agrárpolitika elveit érintő döntés az Európai Parlament részvételével történik. Bizonyos kérdésekben, így a kvóták, árak és mennyiségi korlátozások rögzítésének kérdésében az alkotmánytervezet mindazonáltal a jelenleginél kedvezőtlenebb helyzetet teremt; e kérdésekben ugyanis a Tanács egyedül, az Európai Parlament részvétele nélkül dönthetne. Ily módon a brüsszeli kormányközi konferencia kompromisszumának

végeredménye a helyes irányba tett lépés ugyan, ám korántsem jelent átfogó együttdöntési jogot.

A brüsszeli kompromisszum igen lényeges fogyatékosága továbbá, hogy III. részének III-123. cikkében a közös agrárpolitika fél évszázaddal ezelőtt meghatározott célkitűzései kerültek át minden változtatás nélkül az alkotmány szövegébe. E célkitűzések ma már nem állnak összhangban az időközben többször megreformált agrárpolitikával, és semmiféle új impulzussal nem támogatják a mezőgazdaság halaszthatatlanul szükségessé vált sajátos igényeit, valamint a környezetpolitika és az állatvédelem integrációját. Annak sincs sok értelme, hogy a közös agrárpolitika tárgyalása a vidékfejlesztés fejleményeitől, valamint a fejlődő országokhoz és egyéb kereskedelmi partnerekhez fűződő viszonyoktól elkülönítve történik.

Az előadó ezért azt állapítja meg, hogy az alkotmány megszövegezésének keretében elért kompromisszum haladás ugyan, ám olyan fogyatékoságokkal terhes, amelyeket a jövőben meg kell szüntetni. E fogyatékoságok azonban nem vonják kétségbe az európai integráció által a közös alkotmányban elért jelentős sikert. Sőt, a Parlamentnek a küszöbön álló ratifikálási folyamat során mindent meg kellene tennie annak érdekében, hogy a polgárok megismerjék az alkotmány elfogadásából számukra konkrétan fakadó előnyöket. A közös agrárpolitika az európai integráció egyik alappillére volt, ma is az, és a jövőben is az lesz, ha kifelé fellép a tisztességes kereskedelmi kapcsolatok érdekében az élelmiszerek és nyersanyagok területén, befelé pedig szembenéz a vidékfejlesztés, valamint az ökológiailag, ökonómiailag és szociálisan fenntartható mezőgazdálkodás új kihívásaival. Ezzel kapcsolatban különösen fontos, hogy készleteinket környezetkímélő módon aknázzuk ki, hogy mezőgazdasági üzemek gazdaságilag életképesek maradjanak, hogy a mezőgazdasági termékek megfelelő áron álljanak a fogyasztók rendelkezésére, és hogy az agrárpolitika mind a mezőgazdasági termelők, mind a társadalom egésze számára elfogadható legyen.

JAVASLATOK

A Mezőgazdasági Bizottság felhívja az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja be a következő javaslatokat:

1. üdvözli az Európai Parlament együttdöntési jogának kiterjesztését az agrárpiacon közös megszervezésére, valamint üdvözli azon egyéb rendelkezéseket, amelyek a közös agrárpolitika céljainak megvalósítása végett szükségesek; mindazonáltal, az Alkotmányos Szerződés egy jövőbeli felülvizsgálatának keretében követeli azon hiányosságok megszüntetését, amelyek kiváltképpen a III-126. cikke (2) bekezdésében, valamint a III-127. cikke (3) bekezdésében tapasztalhatóak az együttdöntési jognak az agrárium területén történő érvényesülésében;
2. ebben az összefüggésben rendkívül sajnálatosnak tartja, hogy olyan ügyekben, amelyekben mindeddig konzultációnak kellett megelőznie a döntést, különösképpen pedig a III-127. cikke (3) bekezdésében foglalt kvóták, árak és mennyiségi korlátozások rögzítésének ügyében a Tanács immár egyedül, a Parlament közreműködése nélkül hoz döntést; mindezt ellentétesnek tartja az Alkotmányos Szerződésben egyébként megnyilvánuló törekvéssel, mely a demokrácia hiányosságainak megszüntetésére irányul; ennek kapcsán felhívja a Tanács figyelmét arra, hogy jogalkotói hatalmának keretében tartalmilag a lehető legrészletesebben rögzíteni fogja a III-127. cikke (3) bekezdésében felsorolt ügyek szabályozásának feltételeit; ismételten követeli, hogy azon ügyek, amelyekben mindeddig konzultációnak kellett megelőznie a döntést, és amelyeket az Alkotmányos Szerződés agráriumra vonatkozó része, különösképpen a III-127. cikke (3) bekezdése most is a Tanács rendeleteinek, illetve határozatainak tárgyaként tart számon, a jövőben csak akkor tartozhassanak a Bizottság végrehajtói illetékessége alá, ha ezen illetékességet a Parlament és a Tanács egy együttdöntési eljárást követően foganatosított jogi aktsussal rájuk külön is kiterjeszti;
3. rámutat arra, hogy a közös agrárpolitika III-127. cikke (3) bekezdésében felsorolt célkitűzései ellentétben állnak az Európai Uniónak az I. cím 3 cikkében megfogalmazott célkitűzéseivel; ez okból kifolyólag is elengedhetetlennek tartja a KAP célkitűzéseinek aktualizálását, hogy számot lehessen vetni e politika legújabb fejleményeivel, kiváltképpen pedig e fejleményeknek a mezőgazdasági termelők, a regionális fejlődés, a környezet és a fogyasztók szempontjából játszott multifunkcionális szerepével;
4. a közös agrárpolitika célkitűzéseire nézve a következő szöveget tartja megfelelőnek
A közös agrárpolitika célja:
 - a) olyan multifunkcionális, környezethez és tájhoz igazodó mezőgazdálkodás támogatása az Európai Unióban, amely kedvez a biológiai sokféleségnek;
 - b) a mezőgazdasági termelés növelése a technikai fejlődés elősegítésével és felelősségteljes felhasználásával, a mezőgazdasági termelés racionalizálásával és a termelési tényezők, elsősorban a munkaerő, lehető legjobb hasznosításával;
 - c) a mezőgazdasággal foglalkozó és vidéken élő népesség számára hasonló életkörülmények

és megfelelő jövedelem biztosítása, különösképpen a vidékfejlesztési politika folytatása, valamint a mezőgazdaságban dolgozók egy főre eső jövedelmének emelése révén;

- d) a piacok stabilizálása;
 - e) az ellátás biztosítása;
 - f) gondoskodás a fogyasztók megfelelő áron történő ellátásáról;
 - g) a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek minőségének és megbízhatóságának fokozása.”
5. üdvözli, hogy megszűnik a kötelező, lényegében az agrárium területére vonatkozó, valamint a nem kötelező kiadásoknak a költségvetésben mindmáig szereplő megkülönböztetése; ez az Európai Parlament költségvetési jogainak lényegi kibővülését jelenti.

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződés		
Eljárás száma	2004/2129 (INI)		
Illetékes bizottság	AFCO		
Megerősített együttműködés	–		
Fogalmazó A kijelölés dátuma	Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf 26.7.2004		
Vizsgálat a bizottságban	2.9.2004	5.10.2004	23.11.2004
Javaslatok elfogadásának dátuma			
A zárószavazás eredménye	mellette:	28	
	ellene:	--	
	tartózkodás:	1	
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Joseph Daul (elnök), Jean-Claude Fruteau (elnökhelyettes), Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf (elnökhelyettes), Peter Baco, Katerina Batzeli, Niels Busk, Albert Deß, Gintaras Didžiokas, Michl Ebner, Ioannis Gklavakis, Lutz Goepel, María Esther Herranz García, Heinz Kindermann, Albert Jan Maat, Mairead McGuinness, Rosa Miguélez Ramos, Neil Parish, Agnes Schierhuber, Czesław Adam Siekierski, Csaba Sándor Tabajdi, Marc Tarabella, Kyösti Tapio Virrankoski		
Zárószavazáson részt vevő póttagok	Ilda Figueiredo, Harangozó Gábor, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Antonio Masip Hidalgo, James Nicholson, Markus Pieper, Karin Resetarits		
A zárószavazáson részt vevő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)			

24.11.2004

A HALÁSZATI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmányt létrehozó szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Ian Stewart Hudghton

JAVASLATOK

A Halászati Bizottság felkéri az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. üdvözli a szubszidiaritás elvének az alkotmánytervezeten belüli elismerését és megjegyzi, hogy – a halászat területén – a Regionális Tanácsadó Testületek küszöbön álló felállítása összhangban van ezzel a fontos alkotmányos elvvel, továbbá fontos lépésnek tekinthető a halászati irányítás helyi döntéshozatalhoz való visszatérése szempontjából;
2. sajnálja, hogy az alkotmánytervezet a halászattal főleg mint a mezőgazdaság kiegészítő területével foglalkozik, illetve, hogy nem ismeri el a halászat speciális jellegét, amely – természeténél fogva eredendően – csak bizonyos part menti régiók és tagállamok közösségei és gazdaságai számára bír jelentőséggel;
3. sajnálja továbbá, hogy a halászat speciális jellegének el nem ismerése a halásztól nem függő régióknak és tagállamoknak aránytalan befolyást biztosít halászati irányítási ügyekben;
4. úgy véli, hogy a tagállamokat az alkotmánytervezet nem akadályozná abban, hogy további intézkedéseket tegyenek a halállomány megóvása érdekében, feltéve, hogy ezek az intézkedések csak az adott zászló alatt közlekedő hajóra érvényesek és összeegyeztethetőek illetve nem kevésbé szigorúak, mint a közös halászati politika rendelkezései;
5. sajnálkozását fejezi ki azon tény felett, hogy míg korábban az Európai Unió a tengerbiológiai erőforrások felett gyakorolt kizárólagos hatásköre a másodlagos közösségi jog tárgya volt – ahogyan azt az 1976-os *Kramer*-ügy kimondta –, addig az alkotmánytervezet előírja, hogy ez a kizárólagos hatáskör az elsődleges alkotmányos jog tárgya legyen;

6. úgy véli, hogy – az EU egyéb, az alkotmánytervezet által részletezett kizárólagos hatásköreivel összefüggésben – a tengerbiológiai erőforrások megőrzésének bevonása szabálytalan és indokolatlan;
7. üdvözli, hogy az Európai Alkotmány elfogadását követően az együttdöntési eljárást fogják alkalmazni a halászati jogszabályok esetében.

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződés
Eljárási szám	2004/2129 (INI)
Illetékes bizottság	AFCO
Megerősített együttműködés	nincs
Fogalmazó A kijelölés dátuma	Ian Stewart Hudghton 22.9.2004
Vizsgálat a bizottságban	4.10.2004 24.11.2004
Módosítások elfogadásának dátuma	24.11.2004
A zárószavazás eredménye	mellette: 23 ellene: 0 tartózkodás: 4
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Stavros Arnautakis, Elspeth Attwooll, Luis Manuel Capoulas Santos, Giorgio Carollo, David Casa, Paulo Casaca, Zdzisław Kazimierz Chmielewski, Antonio De Poli, Carmen Fraga Estévez, Ioannis Gklavakis, Ian Stewart Hudghton, Heinz Kindermann, Rosa Miguélez Ramos, Philippe Morillon, Seán Ó Neachtain, Neil Parish, Sérgio Ribeiro, Struan Stevenson, Catherine Stihler, Margie Sudre, Daniel Varela Suanzes-Carpegna
A zárószavazáson részt vevő póttagok	Simon Coveney, Duarte Freitas, Henrik Dam Kristensen
A zárószavazáson részt vevő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)	Ilda Figueiredo, Satu Hassi, Manuel Medina Ortega

25.11.2004

A JOGI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Maria Berger

JAVASLATOK

A Jogi Bizottság felhívja az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

Módosítás 1

I. preambulumbekzdés d) pont a) alpont (új)

d) a) az ellentmondások megszüntetése az alkotmány I. részében meghatározott célkitűzések és elvek, valamint a III. rész rendelkezései között, amelyeket a Konvent megbízásának az Európai Tanács theszaloniki ülésén történő részleges visszavonása következtében a Konvent elnökségi tervzetének változatában kellett elfogadni annak ellenére, hogy a Konvent jelentős többsége nagyarányú változtatásokat sürgetett

Módosítás 2

(2) bekezdés e) pont

e) az uniós jogszabályok egyszerűsödni fognak, számuk csökken és megnevezésük is változik majd annak érdekében, hogy jobban megfeleljenek a tagállamok jogi hagyományainak, valamint hogy pontosabban tükrözzék a jogszabály jellegét és a jogalkotók szándékát. Ennek értelmében a minden esetben a közösségi jogalkotótól, azaz a Parlamenttől és a Tanácstól származó jogalkotási aktusokat európai törvényeknek és európai kerettörvényeknek, míg a nem jogalkotási aktusokat rendeleteknek és határozatoknak nevezik;

Módosítás 3

(3) bekezdés g) pont:

g) az európai uniós jogalkotási aktusok, valamint az elfogadásukhoz szükséges eljárások száma csökkenni fog; a jogszabályok között hierarchiát vezetnek be; felhatalmazás révén és a jogalkotó közvetlen ellenőrzése mellett a Bizottságnak lehetősége lesz kibővíteni és kiegészíteni a jogalkotási aktusokat, ami hozzájárul az európai jogalkotás egyszerűsítéséhez, valamint minőségének és alkalmazkodóképességének javításához; ezenkívül a végrehajtási aktusokra érvényes általános szabályozást („komitológia”) ezentúl együttdöntés révén határozzák meg;

Módosítás 4

(3) bekezdés j) pont a) alpont (új):

j) a) a Bíróság működését és jogköreit érintő változások annak hatékonyabb működését teszik lehetővé;

Módosítás 5

(4) bekezdés b) pont a) alpont (új):

b) a) az Unió jogi aktusai egyrészt a szubszidiaritás tekintetében valódi előzetes normakontrollnak vethetők alá, amelyben a nemzeti parlamentek mellett a regionális parlamentek is részt vehetnek, másrészt a parlamentek vagy a Régiók Bizottsága kezdeményezésére utólagos bírósági felülvizsgálat hajtható végre rajtuk;

Módosítás 6

(4) bekezdés g) pont

g) bár a Bizottság végrehajtási hatáskörei gyakorlásának jobb szabályozására és ellenőrzésére vonatkozó európai parlamenti hatáskörökről az alkotmány kifejezetten nem rendelkezik, a felhatalmazáson alapuló jogalkotási és a végrehajtási hatáskörök Bizottság által történő gyakorlását európai törvények útján illesztik be az Európai Parlament és a Tanács által gyakorolt új, közös ellenőrzési rendszerbe, aminek lehetővé kell tenni, hogy ez utóbbi intézmények közül bármelyik visszavonhassa a Bizottság olyan határozatát, amely ellen kifogása van;

Módosítás 7

(5) bekezdés a) pont

a) az Európai Unió törvényei valamennyi rendelkezésének, valamint az Európai Unió intézményei által hozott vagy az európai uniós jogszabályokon alapuló valamennyi intézkedésnek meg kell felelni az alkotmánytervezetben, különösen annak az Európai

Unió alapjogi chartáját magába foglaló II. részében meghatározott alapjogi követelményeknek, amely ezáltal jogilag kötelező érvényű, bár a Konvent elnökségének hatáskörében aktualizált alapjogi chartával kapcsolatban adott magyarázatokról szóló nyilatkozat inkább az uniós bírósági és tagállami értelmezés behatárolására törekszik;

Módosítás 8

(5) bekezdés c) pont

- c) ***az európai polgári kezdeményezések bevezetése révén az alkotmány olyan közvetlen demokratikus eszközt határoz meg, amely lehetővé teszi, hogy a polgárok javaslatokat nyújtsanak be olyan témákban, amelyek esetében úgy gondolják, hogy az alkotmány megvalósítása érdekében uniós jogi aktusra van szükség;***

Módosítás 9

(8a) bekezdés (új):

- (8a) Kéri az intézményeket, hogy használják ki a ratifikációs időszakot az alkotmány hatályba lépésének előkészítésére annak érdekében, hogy annak hatásai a legrövidebb időn belül a lehető legteljesebben mértékben érvényesülhessenek;***

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmány létrehozásáról szóló szerződés		
Eljárási szám	2004/2129 (INI)		
Illetékes bizottság	AFCO		
Megerősített együttműködés			
Fogalmazó A kijelölés dátuma	Diana Wallis 14.9.2004		
Vizsgálat a bizottságban	21.9.2004	7.10.2004	26.10.2004
Javaslatok elfogadásának dátuma	24.11.2004		
A zárószavazás eredménye	mellette	17	
	ellene	0	
	tartózkodás	0	
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Maria Berger, Marek Aleksander Czarnecki, Monica Frassoni, Pii-Noora Kauppi, Klaus-Heiner Lehne, Lévai Katalin, Antonio Masip Hidalgo, Aloyzas Sakalas, Daniel Stroz, Andrzej Jan Szejna, Diana Wallis, Rainer Wieland, Jaroslav Zvěřina		
A zárószavazáson részt vevő póttagok	Evelin Lichtenberger, Manuel Medina Ortega, Ingo Schmitt, Szájer József		
A zárószavazáson részt vevő póttagok a 178. cikk (2) bekezdése szerint			

26.10.2004

AZ ÁLLAMPOLGÁRI JOGI, BEL- ÉS IGAZSÁGÜGYI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Alkotmányt létrehozó Szerződésről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Stefano Zappalà

JAVASLATOK

Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság felhívja a Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja be a következő javaslatokat:

Az Európai Parlament

1. üdvözli az Európa első alkotmányáról szóló szerződéstervezetet és úgy véli, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése terén végbement fejlődésnek önmagában is igazolnia kell a tagországok számára a szerződéstervezet ratifikálását,
2. úgy véli, hogy az Alkotmányos Szerződés teljes mértékben kielégíti az Európai Parlament által megfogalmazott elvárásokat a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése valódi közös övezetének létrehozásával kapcsolatban
3. üdvözli azt, hogy:
 - az Alkotmányos Szerződés jóváteszi azt a demokratikus deficitet, mely az igazság- és belügyi eljárások döntéshozatali folyamatait jellemzi, és a Közösségnek az Unió részévé történő fejlődése, a jogalkotási eljárásoknak a korábban a harmadik pillér részét képező területekre történő kiterjesztése, valamint a minősített többségű szavazás bevezetése azt jelentheti, hogy végre egy valódi, „a jog érvényesülésén alapuló Unió” jöhet létre,
 - az Alapjogi Charta az Alkotmányos Szerződés részévé válik, mely biztosítja ezen jogok tényleges védelmét az Európai Unióban, megteremtve a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése övezetének előfeltételeit,
 - a szerződéstervezet rendelkezik arról, hogy az Európai Unió csatlakozzon az Európai egyezményhez az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelméről,
 - a pillérrendszer megszüntetésének köszönhetően végre lehetőség nyílik az adatvédelemre vonatkozó közös jogi alap létrehozására, mely lehetővé fogja tenni a meglévő előírások

szükséges harmonizációját, különösen a bűnüldözési és a rendőrségi együttműködés területén,

- a tagállamok egynegyed esetében elismerték a jogalkotási kezdeményezés jogát az igazságügyi és bűnüldözési együttműködés terén; a tagállamok szintén aktívan részt vehetnek a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése térségének létrehozásában, javaslatokat téve az Uniónak a nemzeti határokon átívelő ügyek megoldására vonatkozóan,
 - a bevándorlási politika igazi európai uniós politikává nőtte ki magát, meghaladva a belső biztonság nyílt védelmét és ösztönözve a szolidaritást és a felelőségek egyenlő elosztását a tagállamok között e téren, valamint egy bizonyos jogi alap kerül bevezetésre az Unióban legálisan tartózkodó, harmadik országbeli állampolgárok integrációja érdekében,
 - jelentős előrelépés történt a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló övezet létrehozásában, valamint az igazságszolgáltatás minőségének európai szinten történő ösztönzésében,
 - az Alkotmányos Szerződés úgy határozza meg az európai jogalkotási rendszert, mint amely nem csak a tagállamok, hanem az Európai Unió biztonságát is garantálja annak határain belül és kívül, és hogy a Bizottság, valamint az olyan ügynökségek, mint a Eurojust és a Europol szerepét megerősítik;
 - az Europol alapjául továbbra nem kormányközi megállapodás fog szolgálni, hanem egy általános európai jogszabály, tevékenységeit az Európai Parlament, a nemzeti parlamentek és a Bíróság felügyelete alatt fogja végezni
 - a Szerződés megfelelő jogi alapot biztosít a Tanács számára a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése térségének elmélyítéséhez, mégpedig a büntetőjog vagy az Európai Ügyészség irodájának felelősségi köre harmonizációját érintő területek kiterjesztése által;
 - nevezetesen megerősítik a nemzeti parlamentek szerepét, különösen a szubszidiaritás és az arányosság elve tiszteletének ellenőrzését, a Eurojust értékelési eljárásaiban való részvételt, valamint a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése térsége létrehozásának tagállamok általi végrehajtását illetően,
 - az alkotmánytervezet révén (különös tekintettel a II-65. cikk (3) bekezdésére, amely az emberkereskedelem tilalmára vonatkozik, és a III-27. cikk (1) bekezdésére, amely minimális szabályok meghatározását teszi lehetővé a bűnjelek megállapítására és a nyomozásra vonatkozóan különösen súlyos bűncselekmények, így az emberkereskedelem és a nők és gyermekek szexuális kizsákmányolása esetében) könnyebbé válik az Unió az emberkereskedelem és a nők és gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni küzdelme,
4. megjegyzi, hogy bizonyos területeken jobban előre lehetett volna lépni az integráció elmélyítése felé, különösen a következőkben:
- a tagállamok számára a lehetőséget – mely szerint kizárólag ők maguk határozhatják meg a harmadik országbeli állampolgárok saját területükre történő beengedésének kvótáit – biztosító záradék (III-276. cikk (5) bekezdés) bevezetése által meghatározott korlátozások, mely eleve kizárja az Európai Unió területére legálisan beengedett személyek ügye irányításának valós európai létrehozását,

- a „sürgősségi fék” záradéka (III-270. cikk (3) bekezdés) beépítésének kérdése a bűnüldözéssel kapcsolatos igazságügyi együttműködésbe,
 - néhány tagállam azon jogának kérdése, mely szerint azok speciális bánásmódban részesülhetnek az Alkotmány által a számukra felkínált derogációk következtében,
 - az Európai Parlament korlátozott szerepe a polgárjoggal és családjoggal kapcsolatos igazságügyi együttműködésben,
 - a tény, hogy a források, pénzügyi eszközök és gazdasági előnyök befagyasztásával kapcsolatos záradék – melynek teljesítenie kell a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló övezet céljait – lehetőségei ellentétben azzal, amit a Konvent szövege javasolt, a terrorizmus, a szervezett bűnözés és az emberkereskedelem megelőzésére és az ellene való harcra korlátozódnak,
 - az Európai Ügyészség jogkörére vonatkozó javasolt korlátozások; úgy véli, hogy jogkörét adott esetben ki kell terjeszteni az Unió pénzügyi érdekeit érintő egyetlen területen túlra, a III-274. cikkben foglaltak értelmében,
5. javasolja az Alkotmányügyi Bizottságnak, hogy szólítsák fel a tagállamokat az Alkotmányos Szerződés mihamarabbi ratifikálására.

ELJÁRÁS

Cím	az Alkotmányt létrehozó Szerződés
Eljárás száma	2004/2129(INI)
Illetékes bizottság	AFCO
Megerősített együttműködés	–
Fogalmazó A kijelölés dátuma	Stefano Zappalà 13.9.2004
Vizsgálat a bizottságban	22.9.2004 5.10.2004 25.10.2004
Javaslatok elfogadásának dátuma	25.10.2004
A zárószavazás eredménye	mellette: 36 ellene: 3 tartózkodás: 0
A zárószavazáson résztvevő képviselők	Alexander Nuno Alvaro, Roberta Angelilli, Edit Bauer, Kathalijne Maria Buitenweg, Giusto Catania, Charlotte Cederschiöld, Carlos Coelho, António Costa, Augstín Díaz De Mera García Consuegra, Antoine Duquesne, Kinga Gál, Timothy Kirkhope, Ewa Klamt, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Barbara Kudrycka, Stavros Lambrinidis, Henrik Lax, Sarah Ludford, Edith Mastenbroek, Jaime Mayor Oreja, Claude Moraes, Hartmut Nassauer, Athanasios Pafilis, Martine Roure, Michele Santoro, Luciana Sbarbati, Inger Segelström, Ioannis Varvitsiotis, Manfred Weber, Stefano Zappalà, Tatjana Ždanoka
Zárószavazáson résztvevő helyettesek	Gérard Deprez, Luis Francisco Herrero-Tejedor, Sophia In 't Veld, Jean Denise Lambert, Marco Pannella, Vincent Peillon, Agnes Schierhuber, Antonio Tajani
A zárószavazáson résztvevő helyettes képviselők (168. cikk (2) bekezdés)	

29.11.2004

A PETÍCIÓS BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

az Alkotmányügyi Bizottság részére

az Európai Alkotmányt létrehozó szerződéről
(2004/2129(INI))

Fogalmazó: Marcin Libicki

JAVASLATOK

A Petíciós Bizottság felhívja az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja be a következő javaslatokat:

Bevezetés:

Az Európa jövőjéről szóló konventet a 2001. decemberi laekeni csúcs megkérte, hogy tegyen javaslatokat három témakörben, az új alkotmánytervezet előszavával összhangban. Az első kérdés arra vonatkozott, hogy „hogyan lehetne az állampolgárok és az európai építmény, valamint az európai intézmények kapcsolatát szorosabbra fűzni”.

A Petíciós Bizottság helyzete az Európai Parlamenten belül a legmegfelelőbb a kérdés megválaszolására, mivel szerepe egyedi a Parlament bizottsági struktúráján belül, illetve rendszeres és napi kapcsolatokat ápol az Unió valamennyi tagállama állampolgáraival. Bármilyen más bizottságnál, vagy az Unió bármely más szervénél is jobban átlátja az európai állampolgárok egyéni aggodalmait és reakcióit az európai ügyekkel kapcsolatban. Így képes megítélni, hogy mi az ami működik, és mi az ami nem az Unió hétköznapjaiban.

Mindazonáltal a Petíciós Bizottság a hatalmas európai jéghegynek csupán a kicsiny csúcsa. Míg az állampolgárokhoz való közelséget hirdeti magáról, egyértelmű, hogy az Unió nem parlamenti intézményeinek módszerei és munkagyakorlata távoli és ismeretlen, legjobb esetben is félreértett, ritkán megbízható az állampolgárok részéről. Valószínűleg egy alkotmánynál többre lesz szükség e probléma megoldásához.

Az alkotmánytervezet tartalmaz javaslatokat, melyek lehetővé teszik, hogy az állampolgárok jobban megértsék, hogy az EU és a tagállamok által követett politikák keretét.

Jogok

Az alapjogok és az állampolgárság kérdéseivel az alkotmánytervezet már az elején foglalkozik, az Alapjogi Charta pedig teljes terjedelmében összetevője a II. rész szövegének.

Továbbá az Unió elkötelezi magát az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményhez való csatlakozás mellett, melyhez jelen pillanatban csak a tagállamok csatlakozhatnak az Európai Tanács keretén belül.

Az átlagos petíció benyújtója számára jelenleg nagyfokú értetlenség övezi azt, hogy pontosan milyen jogokat is élveznek milyen egyezmények megfelelően. Különösen nehéz megérteniük, hogy az Uniónak most miért van Alapjogi Chartája, ha nincsenek meg a gyakorlati eszközei a végrehajtásához vagy a tényleges megvalósításához. Azt mondani nekik, hogy panaszaik az Emberi Jogok Európai Bíróságának területét képezik, és saját országukban kell végigjárniuk a jogi utat, nehezen ad választ problémáikra, melyekkel az Európai Parlament Petíciós Bizottságához fordultak.

A tagállamok valamennyi állampolgára egyben az Unió állampolgára is. Nincs EU-állampolgárság. Jogaik között szerepel a petíciók Európai Parlamenthez történő benyújtásának joga, mellyel a Maastrichti Szerződés óta lehet élni.

A Petíciós Bizottság és az Európai Parlament erőfeszítései, hogy orvosolják az állampolgárok petícióit, gyakran sikeresek, különösen amikor a megoldást a tagállamok (nemzeti, regionális vagy helyi) hatóságaival együtt sikerül megtalálni, vagy azon esetekben, amikor az EU jogszabályait világosan megsértették és a Bizottság nyomást gyakorolhat a jogszabály áthágása okozta fenyegetettség miatt. Ugyanakkor a jogsértési eljárást nehezen biztosítja, ha egyáltalán, a tagállam megfelelését az adott irányelvnek. Ritkán van hatással közvetlenül az egyéni petíció benyújtóra.

Így, az Alkotmány, annak végrehajtó rendelkezései vagy az intézményközi egyezmények keretén belül megjelenő előírások világosan meghatározott eljárások, melyek azon jóvátételek nem jogi jellegű eszközeit biztosítják, melyek gyakorlati hatással lennének a II. címben foglalt előírásokra.

Képviseleti demokrácia

A VI. cím lehetővé teszi és megerősíti az állampolgárok részvételét az Unió demokratikus életében, valamint meghatározza az Európai Ombudsman felelősségét, aki „az uniós intézmények testületei vagy ügynökségei által elkövetett hivatali visszaélésekkel”, a személyes adatok védelmének fontosságával és az egyházak és a nem vallási szervezetek státuszával foglalkozik. Az átláthatóság szabályai pedig meg vannak határozva.

Ezek a lehetőségek fontosak az állampolgárok számára, így a Petíciós Bizottság számára is, mely, emlékeztetőül, felügyeli az Ombudsman tevékenységeit és megszervezi annak megválasztását.

A 46. cikk ennél tovább megy és „lehetőséget biztosít az állampolgárok és a képviseleti szervezetek számára az uniós tevékenységekről alkotott nézőpontjuk kifejezésére és azok megbeszélésére”, melyet egy ideje a petíciós eljárás alatt már gyakorolnak.

A 46. cikk 4. bekezdése ugyanakkor teljesen új lehetőséget nyújt az állampolgárok számára - pontosabban szólva, egy millió állampolgár számára. Nevezetesen, lehetővé válik az állampolgárok számára, hogy uniós jogszabály megalkotását kezdeményezzék. Ez hihetetlen lehetőséget teremt magának az Uniónak is, mely során jogi formában adhat választ az emberek közvetlen aggodalmaira. Ugyanakkor ez nem jelentheti azt, hogy megkerülik az Európai Parlamentet, mely az EU valamennyi állampolgára demokratikus akaratának megnyilvánulása. Más szóval ennek kiegészítenie kell a Parlament tevékenységét, nem pedig helyettesítenie azt. Azt tehát a Parlamenten keresztül kell megvalósítani, mielőtt a Bizottságot felkérjük, hogy hivatalosan is benyújtson egy javaslatot.

Ez a bekezdés előírja, hogy európai jogszabálynak kell meghatároznia az adott eljárások előírásait és feltételeit, melyek az állampolgári kezdeményezéshez szükségesek. Elengedhetetlen, hogy az eljárások egyszerűek, világosak és átláthatóak legyenek, és biztosítsák az állampolgárok számára a megfelelő kezdeményezési jogot és a folyamatos részvételt a jogszabályok megszövegezéséhez vezető folyamat során.

Ezen intézkedéseket tehát az állampolgárok petíciós jogainak –pozitív értelemben vett – nagyon gyakorlatias kiterjesztéseként kell értelmezni. Tulajdonképpen ez a petíciós jog lényege, figyelembe véve logikus következményeit.

Világos, hogy amikor elérkezik a pillanat, a Petíciós Bizottság a felelős bizottság szerepében kíván tevékenykedni, valószínűleg a Parlament többi felelős bizottságával együtt, a szóban forgó európai jogszabály előkészítése témakörétől függően. Követeli a jogot és a felelősséget, hogy azon folyamat része legyen, mely az állampolgárokat közvetlenül összeköti az európai jogszabályok létrehozásával, az összefüggésbeli és elvi megfontolásokon túl gyakorlati okoknál is fogva.

Végső megjegyzések:

Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződés tervezete számos meghatározott előírást tartalmaz az egyéni jogokra és a bizottság által rendszeresen tárgyalt politikai területekre vonatkozóan, mivel a petíciók velük kapcsolatosak. Emlékeztetőül a petíciós eljárás együttműködő eljárásnak minősül, mely hozzájárul a Parlament azon képességéhez, hogy ellenőrizze és felügyelje az Unió tevékenységeit az állampolgár részéről. Ha létrejönne egy ennél megfelelőbb nem jogi orvoslát, az EU jogszabályainak egy még hatékonyabb megerősítését jelentené, melyre a Parlament és a Tanácson keresztül valamennyi tagállam áldását adja.

Hasonlóképpen, a Petíciós Bizottság képezi a megfelelő parlamenti keretet az állampolgárok jogi kezdeményezését illetően ahhoz, hogy a Bizottsághoz való továbbítás előtt lehetőség nyíljon a kezdeményezők közvetlen részvételére a folyamat kiterjesztése és finomítása szempontjából. Az elkövetkező időszakban több párbeszédet kell folytatni ezen utóbbi kérdéstről, hogy részletesebben ki lehessen dolgozni a vonatkozó eljárásokat.

ELJÁRÁS

Cím	az Európai Alkotmányt létrehozó szerződés
Hivatkozások	(2004/2129(INI))
Illetékes bizottság	AFCO
Megerősített együttműködés	
Fogalmazó A kijelölés dátuma	Marcin Libicki 29.9.2004
Vizsgálat a bizottságban	29.9.2004 7.10.2004 22.11.2004
Módosítások elfogadásának dátuma	23.11.2004
A zárószavazás eredménye	mellette: 11 ellene: 0 tartózkodás: 0
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Marcin Libicki, Michael Cashman, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Maria Matsouka, Manolis Mavrommatis, Robert Atkins, Proinsias De Rossa, Rainer Wieland, Mario Borghezio, Carlos José Iturgaiz Angulo,

	David Hammerstein Mintz, Alexandra Dobolyi
A zárószavazáson részt vevő póttagok	
A zárószavazáson részt vevő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)	

AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

Brüsszel, 2004. október 28.

VÉLEMÉNY

a Gazdasági és Szociális Bizottság részéről

az

Alkotmányügyi Bizottság részére

2004. szeptember 29-én az Európai Parlament az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikkének megfelelően úgy határozott, hogy kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét:

„Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződésről”

A munka sürgős jellege miatt az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. szeptember 15-16-i 411. plenáris ülésén úgy határozott, hogy kinevezi MALOSSE urat fogalmazónak. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. október 27-én és 28-án megtartott 412. plenáris ülésén (2004. október 28-i ülés) 166 szavazattal, 4 ellenében és 6 tartózkodás mellett elfogadta a következő véleményt:

1. Bevezetés

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2003. szeptember 24-i véleményében támogatta az alkotmányos szerződés tervezetét. Hangsúlyozta, hogy a tagállamok remélt megegyezése után a fő feladat annak elérése lesz, hogy az Unió tagállamainak polgárai és civil társadalma a tervezet mögé álljon.

1.2 Elérkeztünk ahhoz a szakaszhoz, amikor a Szerződés ratifikációjáról szóló viták minden tagállamban megkezdődtek, függetlenül attól, hogy a ratifikáció parlamenti úton vagy népszavazással történik-e.

1.3 Ebben az európai építkezés jövője szempontjából döntő szakaszban minden polgárt arra kell ösztönözni, hogy tekintsen tovább saját ágazati, szakmai, helyi vagy nemzeti

érdekeinél. A Szerződést annak a folyamatnak a globális politikai tartalmához mérten kell megítélni, amely több mint ötven évvel ezelőtt vette kezdetét az Európai Közösségek alapítóinak tevékenységével.

1.4 *Az EGSZB mindezekért üdvözli, hogy az Európai Parlament alkotmányügyi bizottsága kezdeményezte az EGSZB véleményének kikérését az alkotmányos szerződés kérdésében. A kínálkozó alkalmat teljes mértékben szeretné felhasználni annak érdekében, hogy:*

- **világos üzeneteket** juttasson el az Unió szervezett civil társadalmához az alkotmányos szerződés tartalmával és horderejével kapcsolatban;
- **javaslatokat** fogalmazzon meg azzal a kommunikációs stratégiával kapcsolatban, amelynek a civil társadalmat kellene mozgósítania az alkotmányos szerződés kérdésében.

2. Világos üzenetek

2.1 A Konvent módszere: előrelépés az európai építkezés demokratizálásának útján.

2.1.1 Az alkotmányos szerződés kidolgozásának módja önmagában előrelépést jelent és erre érdemes a polgárok figyelmét is felhívni: a Konvent többsége ugyanis a nemzeti és az európai parlament képviselői közül került ki. A szervezett civil társadalom bevonása érdekében tett erőfeszítések – meghallgatások, konzultációk, valamint a szociális partnerek és az EGSZB által küldött megfigyelők részvétele – jelentős fejlődés a legtöbb tagállam alkotmányügyi gyakorlatához képest is. Az EGSZB egyébként 2003. szeptember 24-i véleményében 2 javaslatot tett a civil társadalom további bevonásának erősítése érdekében.

2.1.2 Bizonyos visszalépések ellenére is, a kormányközi konferencia nem érvénytelenítette a Konvent által kidolgozott tervezetet. Az alkotmányos szerződés az összes politikai frakció egyetértésével született meg: valódi demokratikus vita gyümölcseként.

2.1.3 Még ha a Konventnek nem is volt – az államok és népek uniójaként létező EU vegyes jellege miatt – felhatalmazása alkotmányozásra, mégis valódi szakítást jelentett a korábbi gyakorlattal, amely teljesen figyelmen kívül hagyta a parlamenti képviseletet és a civil társadalmat.

2.1.4 Az alkotmányos szerződés elutasítása azt jelentené, hogy a követett módszer sikertelen volt. Ezért alapvető fontosságú, hogy érveljünk ennek (az egyébként az alkotmányos szerződés által is szentesített) módszernek a hosszú távú megtartása mellett.

2.1.5 Az EGSZB ezért vett részt a Konvent vitáiban, ezért áll ki a Szerződés legitimitása mellett és ezért kéri a Konvent szöveget aláíró tagjaitól és megfigyelőitől, hogy tegyenek ugyanígy

2.2 Az Alkotmány „forradalom” az európai építkezés történetében

2.2.1 Az Alkotmány új működési keretet az Uniónak. Három fő részből áll, amelyek közül az első kettő minden ízében újító jellegű: az első rész meghatározza az Uniót

megalapozó elveket és értékeket, a második pedig a polgárok alapvető jogait. A harmadik rész megismétli és aktualizálja a megelőző szerződések által meghatározott közösségi politikákat.

2.2.2 Az Alkotmány lehetővé teszi, hogy a létező szerződések helyébe egyetlen és teljes szöveg kerüljön, aminek köszönhetően az EU működése mindenki számára érthetőbbé és emberközelibbé válik.

2.2.3 Az Alkotmány nem helyettesíti a nemzeti alkotmányokat, hanem velük együtt érvényesül. Hatálya az Európai Unió teljes területére kiterjed.

2.2.4 *Ha a tartalmilag nem is tekinthető igazán „forradalminak”, az új Szerződés alkotmányos természete szakítást kell hogy jelentsen Európa népeinek a közös szándéokra és a közös jövőre épülő kollektív tudatában. Az EGSZB-nek népszerűsítenie kell az Európa felépítése irányában tett újabb lépést.*

2.3 **A demokratikusabb Unió a polgárokat az európai építkezés szuverén alanyainak tekinti (a Szerződés I. része)**

2.3.1 Az alkotmányos szerződés célja teljesen világos: a politikai uniót *Európa polgárainak és államainak* nevében kell megalkotni.

2.3.2 Az Unió célja Európa polgárainak legfőbb várakozásait kielégíteni. Ennek megfelelően a „teljes foglalkoztatottság, a különösen versenyképes szociális piacgazdaság valamint a környezet minőségének magas fokú védelme és javítása” kifejezetten szerepel az Unió célkitűzései között. Ugyanígy az Unió célja az is, hogy előmozdítsa a „a gazdasági, a társadalmi és a területi kohéziót, valamint a tagállamok közötti szolidaritást”, és „a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget” kínáljon polgárai számára.

2.3.3 A döntéshozatali mechanizmus demokratikus legitimitása nagymértékben javult:

2.3.3.1 Az Európai Parlament társtörvényhozói hatásköre kiszélesedett. Ez a fejlődés hozzájárulhat ahhoz, hogy a polgárok felismerjék ennek az intézménynek a fontosságát.

2.3.3.2 A nemzeti parlamenteknek juttatott új szerep garanciát jelent az európai szinten netán jelentkező szabályozási túlzások ellen. Az Európai Bizottság köteles minden új kezdeményezésről értesíteni őket és a „korai figyelmeztetés mechanizmusa” révén ellenőrizni is tudják a szubszidiaritás működését.

2.3.4 A polgároknak ezen túl lehetőségük lesz rá, hogy tájékozódjanak kormányuk Európa Tanácsban kifejtett álláspontjáról, mivel a kormányok kötelesek lesznek törvényalkotói szerepükben az átláthatóság követelményeit tiszteletben tartva eljárni.

2.3.5 A részvételi demokrácia első ízben jelenik meg az Unió működési elveként és a képviseleti demokrácia elengedhetetlen kiegészítő elemeként:

2.3.5.1 A civil társadalmat képviselő szervezetekkel folytatott nyílt és rendszeres párbeszéd során az európai intézményeknek koherensebben és nagyobb átláthatósággal kell fellépniük. Nevezetesen így – az érintett felek véleményének kikérésével – remélhető, hogy a

jövőben nem születnek aprólékoskodó vagy a gyakorlatban alkalmazhatatlan szabályozások. Az Európai Bizottságnak az is kötelessége lesz, hogy az eddigieknél jobban felmérje – elsősorban regionális és helyi szinten – javaslatainak gazdasági-szociális hatását.

2.3.5.2 Az Alkotmány egyik nagy újítása a népi kezdeményezés jogának beillesztése a jogrendbe. Európa polgárai – ha legalább egymillióan vannak, és jelelnős számú tagállamból kerülnek ki – ezentúl felszólíthatják az Európai Bizottságot, hogy igényeiknek megfelelő jogalkotási javaslatot nyújtson be.

2.3.6 Elismerést nyert a szociális partnerek szerepe mint az Unió demokratikus életének kulcseleme, a független társadalmi párbeszéd tiszteletben tartásával.

2.3.7 Az új, I. rész beillesztésének célja a kibővülő Unió demokratikus deficitjének csökkentése.

2.4 **Az Unió az eddigieknél jobban védelmezi Európa polgárainak alapvető jogait (a Szerződés, II. része)**

2.4.1 Az Alapjogok Chartáját a széles körben elismert demokratikus legitimitású Konvent dolgozta ki. A civil társadalom szervezeteinek hozzájárulása jelentős szerepet játszott a Charta szövegének megfogalmazása során.

2.4.2 A Charta előrelépést jelent, mivel az összes egyéni és kollektív jogot egyesíti anélkül, hogy elválasztaná egymástól őket: így a polgári és politikai jogokat, valamint a szociális és gazdasági jogokat. Ugyanakkor elismeri a polgárok „újabb” (a fenntartható fejlődéssel, a fogyasztóvédelemmel, a nemek egyenlőségével, a bioetikával, a személyes adatok védelmével stb. összefüggő) jogait is.

2.4.3 A polgárok alapjogai az alkotmányos szerződés szerves részeként – és nem preambulumaként – jelennek meg.

2.4.4 Az alapjogok európai chartájának – a civil társadalom sok-sok európai szervezete által igényelt – beillesztése a Szerződésbe nagy jelentőségű, mivel ezáltal e jogok kényszerítő jogi erőre emelkedtek.

2.4.5 A gyakorlatban ez az előrelépés azt jelenti, hogy a polgárok teljesebb jogi védelemre számíthatnak. Ugyanis ezentúl bármelyik nemzeti bíróság előtt hivatkozhatnak a Chartára az európai intézmények és a tagállamok határozatai ellenében, amikor az utóbbiak az európai jog nevében kívánnak fellépni.

2.4.6 *Az EGSZB, amely maga is részt vehetett az alapjogok európai chartájának kidolgozásában, ezt a beillesztést úgy tekinti, mint jelentős előrehaladást a természetes és jogi személyek jogainak védelme területén.*

2.5 **Az Unió – a követett módszernek és a közösségi politikáknak köszönhetően – képes megfelelni polgárai várakozásának (a Szerződés, III. része)**

2.5.1 A létező szerződések és különösen a közösségi módszer már bizonyította létjogosultságát. Ezért az alkotmány harmadik része megismétli a fennálló szerződéseknek az Unió közös - 6 - politikáira vonatkozó legfőbb rendelkezéseit, és a minősített többség elvét

kiterjeszti vagy hűsz olyan területre, amelyen eddig egyhangú szavazással szűlettek a döntések. Ezenkűvűl az egyűtdöntési eljűrást „rendes jogalkotási eljűrásnak” nyilvánítja, ami ténylegesen az Európai Parlament hatáskörének erősítését jelenti. Tehát a közös politikákra vonatkozó legtöbb uniós döntés a jűvűben hatékonyabb és demokratikusabb formában szűlethet meg.

2.5.2 A harmadik részben az olyan terűletekre vonatkozó alapelvek találhatók, amelyek tekintetében a tagállamok úgy döntöttek, hogy vagy egyesítik eszkűzeiket, vagy egyűttműködnek egymással. Ám a különféle politikák tartalma nem egyszer s mindenkorra meghatározott, hanem a kormányok és az Európai Parlament többségének döntésétől függ.

2.5.3 Ez a helyzet például a szociálpolitika esetében, ahol egy általános rendelkezést („szociális záradékot”) szűrtak be, amelynek értelmében politikáinak meghatározása és végrehajtása során az Unió köteles figyelembe venni „a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítására, a megfelelő szociális biztonság biztosítására, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint az oktatás, a képzés és az emberi egészség védelmének magas szintjére vonatkozó követelményeket”. Ugyanez áll a közérdekű szolgáltatások szerepének elismerésére az Unió társadalmi és területi kohéziójának elősegítésében, csakúgy, mint a környezeti dimenzió és a fogyasztóvédelmi követelmények figyelembe vételére – amely már a Szerzűdésben is szerepel.”

2.5.4 Az alkotmányos szerzűdés megértetése a polgárokkal éppen azért nem könnyű, mert a polgárok hozzászoktak ahhoz, hogy véleményűket tervezett akcióról és politikai tervezetetről kéri ki, és nem működési keretetről kell nyilatkozniuk. Mozgósításuk érdekében szűkség van egy olyan vitára, amelyben arról van szó, hogy a polgárok és a tagállamok mit kívánnak elérni azután, hogy az Alkotmány tisztázta az elveket, az értékeket, a célkitűzéseket és a működési kereteket.

2.5.5 Ezért ebben a szakaszban az EGSZB kapcsolatot kíván létesíteni az Alkotmány Szerzűdés és a lisszaboni stratégia között, amelynek nemsokára sor kerül a félidűs felűlvizsgálatára. Erről a stratégiáról beszélni kell a viták során, mivel minden európai polgár számára a jűvűt jelenti: versenyképességet, teljes foglalkoztatottságot, az ismeretek megosztását, beruházást az emberi tőkébe, növekedést, de az életkörülmények és az életminőség megóvását is a fenntartható fejlődés révén. Jelenleg ez a stratégia holtponton vesztegel, mert megvalósításának eszkűzei nem állnak rendelkezésre, és mert krónikusan várat magára a polgárok és a civil társadalom érdekeltté tétele. Ebben a szakaszban égetően szűkség van az új közösségi kezdeményezések adta lendűletre annak érdekében, hogy az Unió gazdasági és szociális jűvűképe hitelessé váljon.

2.5.6 Az Európai Tanács számára készűlt véleményében az EGSZB 3 azt kérte, hogy a félidűs felűlvizsgálat eredményeképpen a lisszaboni stratégia kerüljön vissza a polgárok és a civil társadalom szereplűinek kezébe. Ez vissza nem térű alkalom lenne arra, hogy azok világos politikai üzenetet kapjanak az uniós projekt tartalmával kapcsolatban.

2.5.7 *Tudatosítani kell a polgárookban, hogy az Alkotmány demokratikus eredményei révén lehetőségűk nyílik rá, hogy saját maguk döntsenek azoknak a politikáknak és akcióknak a tartalmáról, amelyeket az Uniónak igényeik kielégítése érdekében konkrétan követnie kell. Az alkotmányos szerzűdésre mondott NEM azt jelentené, hogy az élet az eddigi szerzűdésék szerint folytatódna tovább.*

2.6 **Európa civil társadalmának mozgósítása az alkotmányos szerződés pozitív hozadéka körül a hiányosságok leküzdése érdekében**

2.6.1 Nem arról van szó, hogy elhallgassuk az elfogadott alkotmányos szerződés hiányosságait. Nagyszámú, a civil társadalomtól származó igényt nem volt lehetséges figyelembe venni a Konvent, s még kevésbé a kormányközi konferencia tevékenysége során. 2003. november 24-i véleményében 4 az EGSZB az Alkotmány szerződéstervezet számos hiányosságát vette leltárba, nevezetesen a következőket:

2.6.1.1 Elégtelen operatív rendelkezések a részvételi demokrácia elvének működtetése érdekében. Így az EGSZB szerepe sem erősödött kielégítő mértékben ahhoz, hogy biztosíthassa a hatékony civil párbeszédet.

2.6.1.2 A szervezett civil társadalom szerepét elismerő rendelkezések hiánya a szubszidiaritás (nevezetesen a funkcionális szubszidiaritás) elvének működtetése terén az elv alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben.

2.6.1.3 A közösségi kormányzás gyengesége a gazdaság- és foglalkoztatáspolitikában, valamint ezeken – a civil társadalom szereplőit közelről érintő – területeken az Európai Parlamenttel és az EGSZB-vel való konzultációt előíró szabályok hiánya.

2.6.1.4 A megkülönböztetés-mentesség alapelvének használatával, a közös menekültügyi és bevándorláspolitikával vagy -kulturával kapcsolatban az EGSZB véleményének kötelező kikérésére irányuló bármiféle követelmény hiánya, a bizottság ezirányú szakértelme ellenére.

2.6.2 El kell-e mindezekért vetnünk a Szerződést Az EGSZB szerint a „minél rosszabb, annál jobb” politika negatív jelzést adna az európai építkezés szempontjából mind az Unión belül, mind azon kívül, ahol az ellenséges vagy konkurens erők nagyon is örvendeznének a kudarc láttán. Az EGSZB igenis úgy véli, hogy van lehetőség a javasolt intézményi keretek tartalommal való megtöltésére és operatív intézkedésekkel történő javítására:

2.6.2.1 Intézkedések szükségesek a részvételi demokráciával kapcsolatban, amelyek kapcsán számos – az EGSZB-vel való konzultáció módszereit és az EGSZB szerepét tisztázó – közleményre lesz szükség.

2.6.2.2 A népi kezdeményezés jogának működtetéséhez szükséges eljárásokat meghatározó európai törvény tartalmával kapcsolatban konzultálni szükséges a civil társadalommal. Az EGSZB ehhez kapcsolódóan felkérést kaphatna egy feltáró vélemény megalkotására. Ezen túlmenően támogathatja a civil társadalom felől érkező kezdeményezéseket is.

2.6.2.3 Az Unió növekedést, teljes foglalkoztatottságot és fenntartható fejlődést célzó nagy ívű stratégiáinak esetében alkalmazni kell a részvételi demokrácia elvét.

2.6.3 Egyébként – még mindig az elfogadott alkotmányos Szerződés keretében – az is fontos, hogy a polgárok tájékoztatást kapjanak azokról a mechanizmusokról, amelyek képesek több rugalmasságot bevinni a rendszerbe, és megnyithatják az utat a további előrelépéshez anélkül, hogy szükségessé válna jelen Szerződés felülvizsgálata:

2.6.3.1 Azok a tagállamok, amelyek a többiekénél tovább kívánnak haladni az európai integráció útján, könnyebben tudnak megerősített együttműködésre lépni egymással.

2.6.3.2 Ha az összes tagállam politikai akarata egybecseng, akkor lehetőség nyílik az integráció elmélyítésére olyan érzékeny területeken, ahol fennmaradt az egyhangú vélemény követelménye (ilyen például az adó- vagy a szociálpolitika). Az „átjárási záradék” ugyanis lehetővé teszi a minősített többség kiterjesztését ezekre a területekre.

2.6.4 Az elkötelezett, kritikus és konstruktív hozzáállás révén a szervezett civil társadalom hozzá tud járulni a polgárok megfelelő tájékoztatásához és képes lesz a nyomás fenntartására a kormányokkal szemben. A legrosszabb az lenne, ha a politikai szférában meggyökeresedne az a – szerencsétlen módon széles körben elterjedt – vélemény, hogy az európai építkezés kérdése nem érdekli a polgárokat. Ez a vélemény teljes mértékben alaptalan, mivel a polgárok nagyon is sokat várnak Európától mégpedig azt, hogy világos jövőkép felvázolásával segítse őket mindennapi életük minőségének javításában.

2.6.5 *Az EGSZB véleménye szerint az alkotmányos Szerződés elfogadása nem önmagáért való cél, hanem megnyitja az utat a részvételi demokrácia erősítése felé. A Szerződés elutasítása azt jelentené, hogy lemondunk azokról az előrelépésekről, amelyeket a civil társadalom a konvent módszerének alkalmazásával elért.*

3. Hatékony kommunikáció

Az EGSZB szerint a kommunikációs stratégia minősége meghatározó lesz abból a szempontból, hogy Európa népei elfogadják-e az alkotmányos szerződést. A stratégia hatékonyságának biztosítása érdekében nagyon is ajánlott a pragmatikus és professzionális megközelítés. Az EGSZB úgy véli, hogy a kommunikációs stratégiának a következő négy akciót kell előnyben részesítenie:

3.1 Eszközök kialakítása: információs eszközök és pénzügyi háttér

3.1.1 Az alkotmányos szerződés bonyolultsága miatt szükség van olyan információs eszközökre, amelyek már a kommunikációs folyamat beindítása előtt használatba vehetők kampányok vagy viták szervezése céljából.

3.1.2 Ezeket az eszközöket a tagállamoknak kellene kidolgozniuk és hozzáférhetővé tenniük az Európai Parlament tájékoztatási irodái és a tagállamok európai bizottsági képviselői segítségével.

3.1.3 Ez az eszköz lehetne egy olyan „értelmező rács”, amelynek segítségével az Alkotmány közelebb hozható – a különféle kategóriák gondjaihoz alkalmazkodva – az egyes tagállamok lakosságához. Minél inkább „testre szabottabb” ez az eszköz, annál hatékonyabban használhatják fel a médiumok, a civil társadalom szervezetei, a regionális és helyi hatóságok az információk terjesztése és a polgárok mozgósítása érdekében.

3.1.4 A polgárok várakozásainak megfelelő kommunikációs stratégia csak megfelelő mértékű pénzügyi eszközök rendelkezésre bocsátása árán képzelhető el.

3.2 A tájékoztató kampányoknak a médiumokra és a polgárokhoz közel álló

kommunikációs eszközökre kell támaszkodniuk

3.2.1 Az eszközök rendelkezésre bocsátása után a médiumoknak, a regionális és helyi hatóságoknak, a civil társadalom szervezeteinek és politikai csoportjainak lehetőségük lesz információhordozói szerepkörben fellépni. Világos és a helyi közönség gondjaihoz közel álló üzenetekkel tájékoztathatnak az Alkotmány Szerződés horderejéről.

3.2.2 Az első szakaszban hasznos lenne meghatározni az egyes tagállamok szintjén, hogy az lakosság különböző kategóriái miként viszonyulnak az Alkotmány Szerződéshez, ami után el lehetne gondolkodni a közvetítendő üzenetek tartalmi részén. Az üzenetek célja – az eredmények ismeretében – az lenne, hogy eloszlassák a polgárok félelmeit és különböző várakozásaikra választ adjanak.

3.2.3 Hasonló gondossággal kell kiválasztani az üzenetek közvetítőit és a kommunikáció hordozóit. A kampány plurális jellegének biztosítása végett szükség van a bevont szereplők sokszínűségére. A lakossághoz való közelségük szintén a hitelességet és a közvetített üzenetek elfogadását fogja segíteni, ami megmagyarázza a helyi és regionális szinten vezetett akciók fontosságát.

3.2.4 Az EGSZB azt ajánlja az Európai Parlamentnek, hogy minden egyes tagállamban hozzon létre – intézményes szinten – munkacsoportokat kommunikációs szakemberek bevonásával annak érdekében, hogy ezek a kormányoknak konkrét javaslatokat tehessenek a tagállamokban megvalósítandó hatékony tájékoztató kampányok beindításához szükséges akciókra és eszközökre. Az EGSZB kész saját ide vonatkozó szakértelmét rendelkezésre bocsátani és megígérheti a tagállamokban működő szervezeteinek – nemzeti gazdasági és szociális tanácsok vagy hasonló intézmények – a támogatását is.

3.3 Nyílt viták szervezése az állampolgárok számára az eszmecsere elősegítése és a meggyőzések formálása végett

3.3.1 A tájékoztató kampányoknak a polgárokkal folytatott igazi párbeszédbe kell torkollaniuk. Ugyanis fel kell kínálni annak lehetőségét, hogy saját meggyőződésük kialakítása érdekében kérdéseket tehessenek fel, és különböző érvekkel szembesüljenek.

3.3.2 A párbeszéd csak decentralizált viták formájában érheti el célját. A polgárokhoz így a lehető legközvetlenebbül eljutó információ révén sikerülni fog választ adni kétségeikre és kérdéseikre, valamint biztosítani a viták demokratikus jellegét.

3.3.3 A nemzeti és európai intézményeknek logisztikai támogatást kell nyújtaniuk ezekhez a kezdeményezésekhez. A nemzeti gazdasági és szociális tanácsok, valamint az ehhez hasonló intézmények nemzeti szinten koordinálhatnak a vitákat egy eseménynaptár kialakításán, valamint az EGSZB-vel való kapcsolattartáson keresztül, amely utóbbi rendelkezésükre bocsáthatná a megfelelő dokumentációt és segítségével felvehetnék a kapcsolatot az előadókkal.

3.3.4 A kezdeményezések közötti konzisztencia biztosítása érdekében az EGSZB arra kéri az Európai Parlamentet és az Európai Bizottságot, hogy az „1000 vita Európáról” kezdeményezés keretein belül a szervezett civiltársadalom képviselői által benyújtott kezdeményezések ugyanolyan támogatást élvezzenek, mint az európai, nemzeti, regionális és helyi szervek képviselői által benyújtott kezdeményezések. A civiltársadalmat nem

rekeszthetjük ki a vitából.

3.3.5 Az EGSZB arra kéri az Európai Parlamentet, hogy az EU-költségvetésnek az alkotmányos szerződésről való kommunikációra elkülönített részének jelentős hányadát fordítsák a nemzeti és helyi hatóságok forrásainak, valamint a civil társadalom szervezeteinek rendelkezésére álló források kiegészítésére.

3.4 A viták és a ratifikáció európai dimenzióba helyezése

3.4.1 Alapvető fontosságú megbizonyosodnunk arról, hogy az alkotmányos szerződés európai polgárok általi elfogadását nem csupán belpolitikai ügyek határozzák meg.

3.4.2 Ezért az EGSZB azt javasolja, hogy a vitákat és a ratifikációt helyezzük valódi nemzetek feletti dimenzióba:

3.4.2.1 Egyrészt az európai intézményeknek segíteniük kell a képviselőcsoportok, helyi és regionális szervek kommunikációs tevékenységének összehangolását a területen való jó gyakorlat egymással való megosztásának ösztönzése, s az erőfeszítések egyesítése által. Például az EGSZB elősegíthetné a jó gyakorlat (és a szakértelem) egymásnak való átadását európai szinten a kommunikációs tevékenységekben részt vevő civil társadalom szervezetei között. Kialakíthatna visszajelzési módszereket a civil társadalom által szervezett viták során előterjesztett javaslatok, kritikák és ajánlások közvélemény általi értékelése céljából. Végül, az EGSZB kész a határokon átívelő vagy multinacionális kezdeményezések támogatására.

3.4.2.2 Másfelől az EGSZB támogatja az Európai Parlament alkotmányügyi bizottságának arra irányuló javaslatát, hogy a ratifikálásokat a lehetőségekhez mérten egy szimbolikus dátum (például május 8. vagy 9.) köré csoportosítsák.

3.4.3 Az EGSZB tehát fellép amellett, hogy az európai intézmények aktívan vegyenek részt az Alkotmánnyal kapcsolatos kommunikációs stratégia kidolgozásában és működtetésében. A tevékenység során szükség van a tagállamokkal való összehangra és arra is, hogy a polgárokhoz erős és pozitív jelzés jusson el Európával kapcsolatban.

3.4.4 Az EGSZB a maga részéről kötelezettséget vállal arra, hogy Európa civil társadalmához világos üzeneteket juttat el az Alkotmány Szerződés által képviselt demokratikus előrelépéssel, nevezetesen az európai polgári érülettel és a politikai részvétellel kapcsolatban.

Brüsszel, 2004. október 28.

Az Európai Gazdasági és Szociális
Bizottság Elnöke

Az Európai Gazdasági és Szociális
Bizottság Főtitkára

Anne-Marie Sigmund

Patrick Venturini

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK VÉLEMÉNYE

CONST-019

Brüsszel, 2004. november 29.

A Régiók Bizottsága
2004. november 17-én kelt
VÉLEMÉNYE

„Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződésről”

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA (továbbiakban: RB),

Tekintettel az Európai Parlament alkotmányügyi bizottságának az Európai Alkotmányt létrehozó szerződésről szóló jelentéstervezetére (EP 347.119),

Tekintettel az Európai Parlament 2004. szeptember 14-i arra vonatkozó határozatára, hogy e kérdésben az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikke (4) pontja alapján konzultációt kezdeményez,

Tekintettel az Európai Alkotmányt létrehozó szerződésre, melyet az állam-és kormányfők 2004. október 29-én írtak alá (CIG 87/2/04 rev 2, CIG 87/04 add. 1 rev 1 és add. 2 rev 2),

Tekintettel a 2001. december 14-én és 15-én megtartott laekeni Európai Tanács elnökségi

következtetéseire, és különösen a Laekeni Nyilatkozatra az Európai Unió jövőjéről,

Tekintettel 2004. június 17-én és 18-án megrendezett brüsszeli Európai Tanács elnökségi következtetéseire,

Tekintettel a RB Kormányközi Konferenciára vonatkozó javaslatáról kifejtett véleményére (CdR 169/2003 fin¹) az Európai Tanács ajánlásaira vonatkozó állásfoglalására, (CdR 198/2003 fin²) a Kormányközi Konferencia eredményeivel vonatkozó állásfoglalására (CdR 22/2004 fin³), valamint az Unió alkotmányozási eljárására vonatkozó nyilatkozatára (CdR 77/2004),

Tekintettel a „Regionális önkormányzati képviselők részvétele az Európai Unió Tanácsának tevékenységében és a Régiók Bizottságának tevékenységében az informális Tanács ülések során” (CdR 431/2000 fin⁴) témában megfogalmazott véleményére,

Tekintettel az „Alkotmányos ügyek és európai kormányzás” szakbizottság által 2004. szeptember 21-én elfogadott véleménytervezetére (CdR 354/2004 rev. 1) (előadók: Franz SCHAUSBERGER, Salzburg szövetségi tartomány képviselője a Régiók Bizottságában (AT-EPP) és Lord TOPE, Nagy-London közigazgatási hatóságának képviselőjében (UK/ELDR).

Mivel:

- 1) a Laekeni Nyilatkozat szelleme és az állam-és kormányfők elkötelezettsége arra irányult, hogy megteremtsék az Európai Unió alkotmányos alapjait, nagyobb demokráciát, legitimitást, átláthatóságot és hatékonyságot biztosítva a kibővített Európa számára a demokratikus kihívásokkal történő szembenézés során;
- 2) az Európai Bizottság „Fehér Könyve az Európai Kormányzásról” elismeri, hogy az

¹ HL C 23, 2004.1.27., 1.o.

² HL C 256, 2003.10.24., 62.o.

³ HL C 109, 2004.4.30., 52.o.

⁴ HL C 107, 2002.5.3., 5.o.

EU elmozdult egy többszintű kormányzási rendszer felé, és ennek következtében jelentősebb szerepet és nagyobb figyelmet kell biztosítani a helyi és regionális kormányzatoknak;

- 3) az alkotmányos szerződés alkotmányos alapot biztosít a szubszidiaritás elvének garantálásához és alkalmazásához, ugyanakkor védelmezi a tagállamok, régiók és helyi hatóságok előjogait és figyelembe veszi az uniós jogszabályok regionális és helyi hatóságokra gyakorolt adminisztratív és pénzügyi kihatásait;
- 4) egy újfajta **előzetes** politika monitoring eljárás létrehozása, amely az európai integráció történetében először von be nemzeti parlamenteket – és akár törvényhozói hatalommal bíró regionális parlamenteket is – az európai jogalkotási folyamatba, valamint a Régiók Bizottságának bevonása az *utólagos* monitoring folyamatába alkotják a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazására vonatkozó jegyzőkönyv valódi újítását;
- 5) szükséges megteremteni az egyensúlyt a szubszidiaritás elvének és az arányosság elvének betartása és az Unió hatékony fellépése között;
- 6) az Európai Parlament megkeresése mint az RB hozzájárulásának az elismerése az alkotmányozás folyamatához, elsősorban az Európai Konventben, a helyi és regionális hatóságok képviselőjeként

a 2004. november 17–18-án tartott, 57. plenáris ülésén (a november 17-i ülésen) a következő véleményt fogadta el:

1. **A Régiók Bizottsága nézetei**

A Régiók Bizottsága

a) **Alkotmányos folyamat**

1.1 **gratulál** az ír elnökségnek a Kormányközi Konferencia (KKK) sikeres levezényléséért az ír elnökség hivatali ideje alatt;

1.2 **emlékeztet** az alkotmányozási folyamat érdekében tett hozzájárulásaira, ahogyan azt az RB megfigyelők Európai Konventbe történő delegálása is mutatta, valamint a közös intézkedésekre és kezdeményezésekre az európai régiók és helyi hatóságok szervezeteivel, melyek középpontjában a szubszidiaritás mechanizmusa és az alkotmány regionális és helyi szintje állt; **üdvözli**, hogy a kormányközi konferencia elfogadta az Európai Konvent által beterjesztett javaslatokat;

1.3 **megismétli**, hogy támogatja az alkotmányos folyamatot, különös tekintettel a Konventre, amely nyílt volt és demokratikus; **úgy véli**, hogy a Konvent elismerte ugyan, de alábecsülte a helyi és regionális hatóságok szerepét és helyét az európai integrációs folyamatban, ahogyan ez különösen megmutatkozott abban, hogy mindössze egy félnapos ülés jutott a téma megvitatására; **sajnálátát fejezi ki**, hogy a Konventnek nem állt több idő rendelkezésére az alkotmány III. részében foglalt politikákra vonatkozó rendelkezések részletes megvitatására, melynek eredményeképpen a III. rész nem minden esetben követi az I. részben lefektetett kompetencia rendszert.

1.4 **üdvözli** az Alkotmány szerződés kidolgozásának folyamán az Európai Parlament által a helyi és regionális hatóságok intézményi és politikai szerepének a közösségi döntéshozatali eljárásban történő elismertetéséhez nyújtott támogatást (lásd a Napolitano-jelentést „A regionális és helyi önkormányzatok szerepéről az európai építkezésben”, valamint a Lamassoure-jelentést is „A hatáskörök elosztásáról az EU és a tagállamok között”).

b) **A Szerződés**

1.5 **ügy ítéli meg**, hogy a szerződés előrelépést jelent az Európai Unió számára, és bevezet számos, az Európai Unió hatékony kormányzásához szükséges rendelkezést;

1.6 **ügy véli**, hogy mind a gazdasági és a foglalkoztatási politika koordinálása közötti kifejezett kapcsolat létesítése (I-14. és I-15. cikk), mind pedig a horizontális szociális záradék bevezetése – mely szerint az Uniónak az irányelvek megalkotásakor és megvalósításakor figyelembe kell vennie a magas szintű foglalkoztatottság támogatásával, a megfelelő szociális védelem biztosításával, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemmel és a magas szintű oktatással, képzéssel és egészségvédelemmel kapcsolatos követelményeket (III-117. cikk) – megfelelő jogi alapot szolgáltat az európai szociális modell és fenntarthatóság követéséhez, az Európai Unió alapjogi chartájának előszavában meghatározottak és az Európai Unió célkitűzéseinek megfelelően [I-3. cikk 3. bek.];

1.7 **üdvözli** az alapjogi charta szövegének belefoglalását a szerződésbe, mely érthetőbbé és biztosabbá teszi a polgárok számára az uniós polgárság által biztosított jogokat, és igazságosabb és szociálisabb Európát eredményez;

1.8 **sajnálataát fejezi ki** a nemzeti vétőjog fenntartása miatt számos területen, amely, véleménye szerint, a hatékony döntéshozatalt feleslegesen akadályozni fogja;

1.9 **üdvözli** azonban a kulturális, audiovizuális, szociális, oktatási és egészségügyi szolgáltatások nemzetközi kereskedelmi megállapodásainak aláírására vonatkozó egyhangú tanácsi fellépést szavatoló rendelkezést [III-315. cikk];

1.10 **üdvözli** az általános jogalkotási eljárás alkalmazásáról szóló rendelkezéseket az alkotmány III. részére vonatkozóan [IV-445. cikk];

1.11 **úgy véli,** hogy a szerződés világosabban határozza meg, és érthetőbben osztja el a jogköröket az Unión belül, leegyszerűsíti a jogi eszközöket és erősíti a demokratikus legitimitást, biztosítja a döntéshozatali folyamat átláthatóságát és a döntéshozó szervezetek működésének hatékonyságát, és kellően rugalmassá teszi az Európai Uniót az új irányokba történő további fejlődéshez;

c) **Szubszidiaritás és a tagállami szint alatti kormányzás szerepe**

- 1.12 **üdvözi** a szubszidiaritás elvének új meghatározását és a Régiók Bizottságának részvételét a szubszidiaritás elvének alkalmazását megfigyelő utólagos monitoring folyamatban; [szubszidiaritás –8. cikk]; szintén **üdvözi**, hogy a többi intézménnyel és a tagállamok parlamentjeivel együtt, az RB is megkapja az Európai Bizottság az alkotmány I-11. cikke (szubszidiaritás és arányosság) alkalmazásáról készített jelentését [szubszidiaritás–9. cikk]; **sajnálataát fejezi ki** azonban, hogy az arányosság elvére vonatkozó rendelkezések nem annyira átfogóak, mint a szubszidiaritás elvére vonatkozóak;
- 1.13 **üdvözi** a helyi és regionális önkormányzatok említését [I-5 és II rész - preambulum], az alulról építkező demokrácia fontosságának elismerését az Európai Unióban [I-46. cikk 3. bek.], valamint a képviseleti szervezetek szerepét az Európai Unió demokratikus életében [I-47. cikk 2. bek.] **sajnálataát fejezi ki** azonban, hogy az RB nem került megemlítésre a VI. cím alatt („demokrácia az Európai Unióban”) [I-46. cikk] a képviseleti demokrácia vonatkozásában, annál is inkább, mivel tagjai képviselik a közelség demokratikus elvét az Európai Unió szívében;
- 1.14 **úgy véli**, hogy a helyi és regionális szint teljesebb elismerése az Európai Unió új szerkezetén belül fokozni fogja az Unió hatékonyságát, és ezzel egyidejűleg javítani fogja a kapcsolatot az Európai Unió és polgárai között: az európai integrációnak olyan politikai döntéshozatali folyamatot kell maga után vonnia, amelyben a helyi és regionális hatóságok álláspontját is figyelembe veszik, mivel a kormányzás eme szintjén játszódik le az EU jogszabályok és politikák átültetésének és végrehajtásának tekintélyes része, és ez a szint áll legközelebb a polgárokhoz, ebből következően jelentős mértékben hozzá tud járulni az uniós jogalkotás minőségéhez; [I-5. cikk] azonban megállapítja, hogy pusztán a konzultáció nem helyettesítheti a helyi és regionális hatóságok felelősségét és kötelezettségét a saját hatáskörükben, melyet tiszteletben kell tartani, esélyt biztosítva számukra, hogy bebizonyítsák, hogy képesek az adott tagállam belső rendelkezéseinek figyelembevételével elérni a tervezett intézkedés célját.

- 1.15 **üdvözli** azt a rendelkezést, melynek értelmében az Uniónak tiszteletben kell tartania a tagállamok nemzeti identitását és alapvető intézményrendszerét, ideértve a jogot a helyi és regionális szintű önkormányzathoz, valamint ezek létfontosságú állami funkcióit [I-5. cikk], különös tekintettel a területi egység biztosítására, a közrend fenntartására és az ország biztonságának garantálására, mivel ez kulcsszerepet tölthet be a demokratikus törvények értelmében működő helyi és regionális hatóságok felelősségének és kötelezettségének fenntartásában;
- 1.16 **üdvözli**, hogy a szerződés megőrzi a regionális miniszterek jogait, hogy tagállamuk képviselőiben részt vehessenek a Tanács ülésein, mivel I-23. cikk 2. bekezdésében megerősíti az EK-Szerződés 203. cikkében foglaltakat; felkéri a tagállamokat, hogy biztosítsanak belső szerkezetet és mechanizmusokat a regionális és helyi hatóságok részvételére a tagállamok európai politikájának formálásában és őrizzék meg a regionális részvételt a Tanács szerveinek új rendszerében, a hatáskörök figyelembe vételével;
- 1.17 **üdvözli** a teljesebb konzultáció igényét a jogalkotást megelőző szakaszban, mivel ahhoz, hogy a helyi és regionális hatóságok teljes mértékben részt tudjanak venni az európai döntéshozatali folyamatban, melynek átültetéséért és/vagy végrehajtásáért maguk is felelősséget viselnek, naprakész információval kell rendelkezniük az aktuális helyzetről és megfelelő mértékben be kell vonni őket az előzetes konzultációs folyamatba; mely folyamat valójában két irányú, hiszen a konzultáció során maga az Európai Bizottság is több információt szerezhet a helyi és regionális szintről és ezáltal a jogalkotás még hatékonyabbá válik. [szubszidiaritás –2. cikk];
- 1.18 **kívánatosnak tartja** egy valódi párbeszéd kialakítását és a legfontosabb tevékenységi területekre történő kiterjesztését az új Európai Bizottság hivatalba lépésének a kezdetén;
- 1.19 **sürgeti** a közvetlen konzultáció fokozását mind helyi és regionális szinten, mind a tagállamok nemzeti parlamentjei és a helyi és regionális hatóságok között, amelyekre az

uniós jogszabályok átültetésének vagy végrehajtásának feladata hárul;

1.20 **üdvözi**, hogy a szerződés megkívánja, hogy az Európai Bizottság előzetesen figyelembe vegye az általa beterjesztett jogalkotási javaslatok pénzügyi és adminisztratív kihatásait, és úgy véli, hogy ennek magában kell foglalnia a helyi és regionális hatóságokra gyakorolt hatás értékelését, mivel gyakran ez a kormányzati szint viseli az új EU kezdeményezések bevezetéséhez és végrehajtásához kapcsolódó végső felelősséget; **felkéri** az Európai Parlamentet, hogy hasonló módon vizsgálja meg jogalkotási javaslatainak kihatásait [szubszidiaritás–4. cikk]

1.21 **elismeri**, hogy a Régiók Bizottságának 2004. május 27-én megrendezett berlini konferenciáján a szubszidiaritás tárgyában megtartott vita igen széleskörű és értékes volt; megérti, hogy a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásához és értékeléséhez kapcsolódó teljesebb vizsgálat a következő RB vélemény feladata;

d)

Politikák

1.22 **üdvözi** a területi kohézió besorolását az Európai unió célkitűzései közé, illetve a különböző nehéz helyzetű régiók besorolását azok közé, amelyek a jövőben külön figyelmet érdemelnek; **sajnálatát fejezi ki** azonban, hogy a szerződés nem tesz említést határokon átnyúló, transznacionális és régiók közötti együttműködésről, sem nem gondoskodik a testvérvárosok vagy ehhez hasonló együttműködések világos jogi eszközéről vagy anyagi támogatásának kereteiről [III-220-224. cikk]. Európában régi hagyomány a határokon átnyúló, a transznacionális és régiók közötti együttműködés, amely az európai integráció egyik társadalmi-kulturális alapja, melynek jelentősége az új szomszédsági politika keretében még inkább fokozódik. Ebből következően nélkülözhetetlen a jogi alap megteremtése annak érdekében, hogy az Európai Unió rendelkezzen eszközzel az ilyen együttműködés elősegítéséhez;

1.23 **üdvözi**, hogy a szerződés gondoskodik róla, hogy a tagállamok és az őket alkotó kormányzati szintek általános gazdasági érdekű szolgáltatást nyújthassanak, harmadik felet megbízhassanak és azt finanszírozhassák;

1.24 **üdvözi** a kulturális és nyelvi sokszínűség elismerését, mivel ez elősegíti a helyi és regionális örökség és identitás megőrzését és ösztönzését, és az európai kultúra egysíkúvá válása elleni harcot ; [I-3 és III-280. cikk]

1.25 **tudomásul veszi**, hogy a közös politikák közé bekerült a sport, [III-282. cikk], a turizmus [III-281. cikk] és a polgári védelem [III-284. cikk] uniós szintű támogatása, koordinálása, illetve az ezekhez kapcsolódó kiegészítő intézkedések, melyekben a helyi és regionális hatóságok fontos szerepet töltenek be, és **felkéri** az Európai Bizottságot az európai kerettörvények általános kiaknázására;

1.26 **úgy véli**, hogy az Európai Unió hatáskörrel történő felruházását a kultúra, oktatás, egészség és szociális szolgáltatások területén szorosán figyelemmel kell kísérni a szubszidiaritás és az arányosság elvének betartása szempontjából, és **azt ajánlja**, hogy az Európai Bizottság általánosságban támaszkodjon az európai kerettörvényekre, melyek a nemzeti, regionális és helyi hatóságokra bizzák a kívánt cél elérésének formáját és módszerét;

e) **Régiók Bizottsága**

1.27 **sajnálattal fejezi ki**, hogy a kormányközi konferencia nem erősítette meg a Régiók Bizottságának intézményi jogállását, annak érdekében, hogy ezáltal megszilárduljanak a kötelező konzultáció alá tartozó területek az alkotmányos szerkezeten belül, és megerősödjön az RB konzultációs szerepe, például a megosztott hatáskör területein, a gazdasági és foglalkoztatási politika koordinációjához kapcsolódó intézkedések tekintetében, a támogatás, koordináció és kiegészítő intézkedések területén;

1.28 **üdvözi**, hogy a Régiók Bizottsága jogosulttá vált eljárás indítására a Bíróságon előjogainak védelme érdekében és a szubszidiaritás elvének megsértésekor [III-365. cikk]; az RB mindazonáltal **sajnálkozását fejezi ki**, hogy a Kormányközi Konferencia a jogalkotási hatáskörrel felruházott régióknak nem adott semmilyen lehetőséget arra, hogy jogalkotói hatáskörüik védelmében a Bírósághoz forduljanak.

1.29 **üdvözi** a megerősítést hivatali idejének 5 évre történő kiterjesztéséről, amely kellő idővel egybe eshet a Parlament és a Bizottság hivatali idejével [III-386. cikk].

2. A Régiók Bizottsága ajánlásai

A Régiók Bizottsága

a) **A Szerződés ratifikálása**

2.1 **felkéri** az Európai Parlamentet, hogy hagyja jóvá az Alkotmányszerződést, és fogadja örömmel az EP alkotmányos ügyekkel foglalkozó bizottságának azt a kezdeményezését, melyben felkéri az RB-t, hogy fogalmazzon meg véleményt az Alkotmányszerződés tervezetéről;

2.2 **osztja** az Európai Parlament értékelését az alkotmányszerződés vitathatatlan új demokratikus értékeiről;

2.3 **felkéri** a tagállamok nemzeti és regionális parlamentjeit, hogy ratifikálják az Alkotmányos Szerződést;

2.4 **támogatja** az Európai Parlament arra irányuló politikai törekvését, hogy az Alkotmány értékeinek és – különösen – az RB regionális fejlesztésre vonatkozó javaslatainak hangsúlyozásával megszilárdítsa az alkotmányos folyamatot;

2.5 **kéri**, hogy írjanak alá intézményközi megállapodást egy közös kommunikációs stratégia kidolgozásáról, amellyel a polgároknak elérhetővé lehet tenni és el lehet magyarázni az Európai Alkotmányt, különösen mivel a Szerződés ratifikálása hamarosan megtörténik;

2.6 **vállalja**, hogy részt vesz ebben a stratégiában és elősegíti, hogy az Európai Unió polgárai megértsék és elfogadják a szerződést, és ugyanezt sürgeti tagjai és az általuk képviselt hatóságok és képviseleti testületek számára;

2.7 **örömmel fogadja** az „Ezer vita Európáért” kezdeményezést, és kifejezi aktív részvételi szándékát az európai polgárok felvilágosítási kampányában, amelyet a helyi és regionális hatóságok hálózatán keresztül kíván megvalósítani; felhívja az európai parlamenti képviselőket, valamint a helyi és regionális választott képviselőket, hogy együttesen működjenek közre a jövőendő Európai Alkotmány érdekében, és járuljanak hozzá a ratifikációs folyamat alkalmából beinduló demokratikus politikai vitához.

b) **A szerződés végrehajtása**

2.8 **azt várja** az alkotmányszerződés végrehajtásától, hogy valódi hozzájárulást jelent az Unió demokratikus közéletéhez és tevékenységéhez;

2.9 **vállalja** a Régiók Bizottságára ruházott új jogok és kötelezettségek értékelését, és a megfelelő előkészületek és belső átszervezés elvégzését kiterjesztett feladatainak hatékonyabb és eredményesebb ellátása érdekében;

2.10 **felhívja** az Európai Parlament figyelmét, hogy az alkotmányszerződés több ponton is érinti az RB-t és kéri, hogy támogassa az RB-t a következő kérdésekben:

- az RB minőségi részvétele az Unió politikai életében és a közösségi döntéshozatal folyamatában;
- a szubszidiaritás és az arányosság elveiről szóló jegyzőkönyv rendelkezéseinek tényleges és sikeres alkalmazása mind az előzetes politikai konzultáció eljárása, mind az utólagos jogi ellenőrzés tekintetében;
- a helyi és regionális hatóságok hatásköreinek tiszteletben tartása a szubszidiaritás elvének új meghatározása és az uniós hatáskörök új elosztása fényében;
- a területi kohézió új uniós célkitűzésként történő elismertetése és a gazdasági, szociális és területi kohézióról szóló új jegyzőkönyvben előírt kötelezettségek betartása;

- a határokon átnyúló és régiók közötti együttműködés – mint uniós integrációs tényező – előmozdítása a jogi alap hiánya ellenére is, különös tekintettel az Unió szomszédságpolitikai terveire;
- a kulturális és nyelvi sokszínűség mint új közösségi célkitűzés tiszteletben tartása.

2.11 **arra buzdítja** az Európai Parlamentet, hogy használja ki jobban a Régiók Bizottságával való konzultáció lehetőségét, az Alkotmányos Szerződésben foglaltaknak megfelelően [III-388. cikk], a helyi és regionális szintű kérdések jobb megértése érdekében;

2.12 **kéri**, hogy azokban az esetekben, amikor az Alkotmányszerződés értelmében a Régiók Bizottságának véleményét ki kell kérni, az RB-vel konzultáló intézmény indokolja meg, hogy miért nem követi a Régiók bizottságának ajánlásait.

2.13 **kéri**, hogy a nemzeti parlamentek mellett részt vehessen a szubszidiaritás elvének védelmében a hathetes korai előrejelző időszakban, és jogában álljon indoklással ellátott vélemény kiadása, ha a javaslat nem felel meg a szubszidiaritás elvének, és annak figyelembe vételét kéri. [szubszidiaritás- 6. cikk]

2.14 **arra kéri a** nemzeti parlamenteket, hogy kezdeményezzenek rendszeres és hatékony párbeszédet a helyi és regionális szint olyan képviselőivel, akik tisztában vannak az aktuális ügyek változatosságával, és akik a szubszidiaritási elv alkalmazásának ellenőrzését illetően felelősek a következményekért;

2.15 **felhívja** a nemzeti kormányokat és parlamenteket, hogy ha eddig még nem tették meg, ültessék át az EU „szisztematikus párbeszéd” elvét és filozófiáját a belső kormányzati rendelkezéseikbe a helyi és regionális szintű kormányzati képviselők bevonása által a jogalkotási javaslatok vizsgálatába;

2.16 **felhívja** az Európai Bizottságot, hogy készítsen jelentést a Régiók Bizottsága számára

az I-10. cikk (uniós polgárság) alkalmazásáról, különösen azért, mert ez szabályozza a helyhatósági választásokon a választójogot és a választhatóságot [III-129. cikk];

2.17 figyelembe véve, hogy azt a javaslatot, mely a RB jelenlegi tanácsadói szerepét egy olyan horizontális záradék révén szeretné megerősíteni, mely kötelezővé tenné a konzultációt az RB-vel a megosztott hatáskör alá eső területeken, a gazdasági és foglalkoztatási politikák koordinálásáról szóló intézkedésekkel kapcsolatban és a támogatási, koordinálási vagy kiegészítő intézkedések tárgykörében, nem fogadták el, a Régiók Bizottsága ezért **felkéri** az Európai Bizottságot, hogy konzultáljon vele minden olyan kezdeményezés esetében, amely nyilvánvalóan helyi vagy regionális szintet vagy hatáskört érint, és azokon a területeken, ahol a szerződés kötelező konzultációról egyáltalán nem rendelkezik. Ezek közé a területek közé tartoznak többek között különösen a gazdasági és pénzügyi elvek és feltételek meghatározásáról szóló jogszabályok, amelyek általános gazdasági érdekű szolgáltatások számára teszik lehetővé feladataik teljesítését (III-122. cikk); ilyen konkrétan: a szolgáltatások liberalizációja (III-147. cikk); a közvetett adózást szabályzó jogszabályok harmonizációja (III-171. cikk); a belső piacra vonatkozó jogszabályok közelítése (III-172. cikk és III-173. cikk); az állami segélyek (III-167., III-168. és III-169. cikk); a mezőgazdasági, vidékfejlesztési és halászati politika (III-231. cikk); a kutatás és technológiai fejlesztés (III-251., III-252. és III-253. cikk), a turizmus (III-281. cikk) és a polgári védelem (III-284. cikk);

2.18 **felhívja** az Európai Bizottságot, hogy kérje ki a Régiók Bizottságának véleményét az Európai Bizottság összetételében történő bármilyen jövőbeli módosítás esetén, amikor tanácsi határozat javaslatot készít [I-32. és III-386. cikk];

c) **A szerződés és rendelkezéseinek felülvizsgálata**

2.19 **úgy véli**, hogy az EU jövőbeni növekedésének érdekében szükséges a felülvizsgálati folyamat fenntartása annak eldöntésére, hogy a jelentősen kibővített Európai Unió mely

feladatokat képes közösen ellátni;

2.20 **megerősíti**, hogy aktívan és teljes mértékben részt kíván venni az alkotmány jövőbeni felülvizsgálataiban, és azt javasolja, hogy a tagállamok vonják be a régiók és helyi hatóságok képviselőit a tagállamok alatti szintre és a jövőre kihatással bíró szerződés felülvizsgálattal foglalkozó kormányközi konferenciák delegációiba [CdR 198/2003; 3.7.], valamint minden jövőbeni konventre küldött delegációba;

d) **Záró megjegyzés**

2.21 **megbízta** Elnökét, hogy továbbítsa ezt a Véleményt az Európai Unió Tanácsának, az Európai Parlamentnek és az Európai Bizottságnak.

Brüsszel, 2004. november 17.

A Régiók Bizottsága
elnöke

Peter STRAUB

A Régiók Bizottsága
főtitkára

Gerhard STAHL

ELJÁRÁS

Cím	Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződés				
Eljárási szám	2004/2129 (INI)				
Eljárási Szabályzatra való hivatkozás	45. cikk				
Illetékes bizottság Az engedély ülésen való bejelentésének dátuma	AFCO 16.9.2004				
A véleménynyilvánításra felkért bizottság(ok) Az ülésen való bejelentés dátuma	Mind 16.9.2004				
Nem nyilvánított véleményt A határozat dátuma	ECON 21.9.2004	IMCO28. 9.2004	TRAN 7.10.2004	CULT13. 9.2004	FEMM22. 9.2004
Megerősített együttműködés Az ülésen való bejelentés dátuma					
A jelentésben szereplő állásfoglalási indítvány(ok)					
Előadó(k) A kijelölés dátuma	Richard Corbett 27.7.2004		Íñigo Méndez de Vigo		
Korábbi előadó(k)					
Vizsgálat a bizottságban	26.7.2004 25.10.2004	1.9.2004 16.11.2004	29.9.2004 25.11.2004	5.10.2004 29.11.2004	
Az elfogadás dátuma	30.11.2004				
A zárószavazás eredménye	mellette: 20 ellene: 3 tartózkodás: 3				
A zárószavazáson részt vevő képviselők	James Hugh Allister, Jens-Peter Bonde, Carlos Carnero González, Richard Corbett, Jean-Luc Dehaene, Panayiotis Demetriou, Andrew Duff, Maria da Assunção Esteves, Ingo Friedrich, Bronislaw Geremek, Genowefa Grabowska, Ignasi Guardans Cambó, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jo Leinen, Íñigo Méndez de Vigo, Borut Pahor, Rihards Pīks, Sérgio Sousa Pinto, Alexander Stubb, Johannes Voggenhuber				
A zárószavazáson részt vevő póttagok	Mercedes Bresso, Ashley Mote, Gérard Onesta, Georgios Papastamkos, Reinhard Rack, Joachim Wuermeling				
A zárószavazáson részt vevő póttagok a 178. cikk (2) bekezdése szerint					
Benyújtás dátuma – A6	9.12.2004		A6-0070/2004		
Megjegyzések					